(قصايد)

([illegible])

Aahmis-i Rasidei bur'a.

هذا كتاب يسمى

بالتحفة العزية التي كانت شرحا

منظوما مخمسا بالعربي والفارسي والتركي

للقصيدة البردة المباركة قد الفها احقر المسلمين رئيس

الاحتساب لتومان البخارا شريف مخدوم الملخص بالمعتصم

ابن القاضي عبدالرحيم البخاري الجويباري غفر الله ذنوبهما تحفة

مزجاة للسلطان المعظم والخاقان المكرم السلطان ابن السلطان السلطان

﴿مرادخان الخامس﴾ خلد الله تعالى عمره ودولته الى آخر الزمان مع مخمسات منه

في المدح الاشرف الاعلى لحضرة خير البرية عليه الصلوة والسلام واوصاف

اهل بيته وآله وصحبه سيما الخلفاء الاربعة رضوان الله تعالى عليهم اجمعين

مع مديح السلطان المذكور وتاريخ جلوسه مع رسالة في مناقب الائمة

الاربعة وسائر المجتهدين والمخرجين والمميزين وتواريخ رحلتهم

مذيلا ببيان قواعد الفتوى ومنتخبات من اشعار الشعراء

الكرام كالغني الكشميري والكمال الخجندي والحافظ

الشيرازي وميرزا عبدالقادر البيدل والصايب

والجامي والنوايي واللطفي والنفعي

والفضولي والنابي ومنتخبات

مير نظيف وراقم

الحروف وغيره

من الشعراء

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. ... Kütüphanesi 1923

١٥٧١

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt No: 3351
Eski Kayıt No:

تحفهٔ عربیه

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم باسمك الاعلى ابتدى ۞ و بحمدك الاسنى اهتدى ۞ فبمشاهدة نور نور صنايعك نور بصرى ۞ ومعاينة وجه حور بدايعك خصص نظرى ۞ و بالصلوة على حبيبك اغفر ذنوبى ۞ و بشرح مدحه شرح قلوبى ۞ و بتوشيح تحية آله وصحبه يسر أملى ومتابعة علماء شريعته من اهل السنة والجماعة اختم أجلى ﴿ اما بعد ﴾ فيقول العبد المذنب ۞ قاضى زاده شريف مخدوم الرئيس المعتصم ابن القاضى عبد الرحيم البخارى ان القصيدة المباركة المسماة بالبردة المنسوبة الى الامام الهمام قدوة العلماء العظام وزبدة الصلحاء الكرام عمدة فصحاء الفخام شيخ الاسلام اعنى سيدنا ومولانا شرف الملة والدين ابامحمد ابن السعد ابن حماد المغربى الاصل الدلاصى المولد المصرى البوصيرى المنشاء الذى تولد فى اول شوال سنه ٦٠٨ وتوفى فى سنه ٦٩٥ من الهجرة لما كانت من احسن ماوقع فى مدحه صلى الله عليه وسلم من القصائد اردت ان اخمسها بالالسنة الثلاثه العربية والفارسية والتركية المتداولة بين اهل الاسلام على وجه بصير لكل من له ادنى قريحة معنى الاصل مفهوما وابالغ فيها بحيث يصير عسيرها يسيرا لكل غبى وخبير ومستورها مكشوفا لكل صغير وكبير وتحفة مزجاة لسدة عزة السلطان المعظم والخاقان المكرم محيى السنة والواجب والفرض خليفة الله تعالى ورسوله صلى الله عليه وسلم لاجراء الاحكام الشرعية فى الارض امير المؤمنين امام المسلمين اعنى به من يدور باسمه الاعلى الفلك والفلك ۞ ويدار بوسمه الاحلى الملك والملك ۞ قاهر البرين والبحرين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان ابن السلطان السلطان ﴿ مراد خان ﴾ ابن السلطان عبد المجيد خان جنة المكان خلد الله تعالى عمره ودولته الى آخر الزمان فبتوفيق الله تعالى شرعت فيه وسميته (بالتحفة العربية) فلابد فى عنوانه من لايحة لبيان سبب نظمها ووجوه تسميتها ومعرفة عروضها وآداب قرائتها ورعاية تجويدها أما السبب الموجب لنظمها فنقل عن المصنف فى خصوصه ماحاصله انه قدكان فى عنفوان شبابه مقربا بالسلاطين زمانه ومضيعا لنقود حياته فى مدحهم فبفضل الله تعالى صار التوفيق رفيقا له فاعرض عنهم فتشرف باشارة مشير الهى بسعادة رؤية فخر المرسلين فى منامه فازدادت محبته بعد ذلك بذاته المباركة صلى الله عليه وسلم فمدحه بقصائد كثيرة ثم بمقتضى المزاج الانسانية ابتلى بالفالج فعجز الحكماء

عن معالجته فتوجه الى روحه صلى الله عليه وسلم ومدحه فى مرضه بهذه القصيدة مستشفيا بها من فضله تعالى لمرضه فنام فرأى فى منامه النبى صلى الله عليه وسلم فانشد هذه القصيدة بين يديه عليه السلام فصار مظهرا بلطفه المبارك ومسح النبى عليه السلام بيده المباركة على بدنه فاستيقظ فشاهد نفسه سالما من ذلك المرض ومع عدم اشاعته هذا المدح لاحد جاء غداة صحته من احبائه واحد اسمه ابو رجا فقال يا أيها الشيخ اعطنى القصيدة التى رأيتك البارحة فى المنام قد انشدتها بين يدى النبوى عليه السلام وكان مطلعها ۞ امن تذكر الخ ۞ فتعجب من دركه هذا السر واعطيها له فبعد ذلك انتشرت هذه القصيدة فى الآفاق حتى استنسخ تلك القصيدة صاحب بهاء الدين وزير سلطان زمانه ملك طاهر واستشفى بها لرمده المفضى بالعمى فاعطى الله تعالى له ببركتها سلامة من ذلك المرض ثم يتبركها جميع الناس ويستشفعون بها الانجاح حوايجهم فجعل الله تعالى بفيض بركتها مطالبهم محصولا ومعاسرهم ميسورا وآما وجوه تسميتها فقيل الاولى ان يكون اسمها برءة بضم الباء الموحدة وفتح الهمزة لحصول البرء بسببها عن الفلج وقيل بردة بابدال الهمزة بالدال المهملة المفتوحة او بردية بعلاوة ياء النسبة على الثانى لمسحه عليه الصلوة والسلام على بدن المصنف ببردته المباركة فما اشتهر على السنة العوام من البريدة افواهية لا اصل لها واما عروضها فتكون هذه القصيدة معروضة فى البحر البسيط الذى يحصل اصل كل مصرع منه من تكرار مستفعلن فاعلن مرة ولما كانت الزحافات مما لا يمكن الاحتراز عنها فى بعض المواضع التزم المصنف رحمه الله كون الركن الرابع من كل مصرع مخبونا من الخبن بالخاء المعجمة بعدها باء موحدة ونون اعنى به حذف الحرف الثانى الساكن من الركن والثالث من كل سالما على سبيل الاطراد والاول والثانى منها فى بعض المواضع مخبونين كما فى مطالع هذه القصيدة فيكون تقطيع المطالع هكذا ۞ أمن تذك مفاعلن ۞ كرجى فعلن ۞ رانن بذى مستفعلن ۞ سلمى فعلن ۞ وكان اصله مستفعلن فاعلن مرتين فاذا اقتضت السلاسة الشعرية الزحف المسمى بالخبن اسقط الحرف الثانى الساكن فصار متفعلن فعلن ولما كان متفعلن غير مستعمل اختار فى محله الركن المستعمل الموزون على وزنه وهو مفاعلن فصار مفاعلن فعلن واما فعلن فهو بنفسه مستعمل وفى بعض المصارع سالمين كما فى البيت الثانى الذى تقطيعه يكون هكذا ام هبت ر مستفعلن ريح من فاعلن تلقاء كا مستفعلن ظمتن فعلن لان الاول والثانى فيه يكونان سالمين وفى بعض آخر جعل الاول مخبونا والثانى سالما كما فى المصرع الاول من بيت وراودته الخ الذى يكون تقطيعه هكذا ۞ وراودت مفاعلن هل جبا فاعلن لش شم من مستفعلن ذهبن فعلن وفى بعض آخر عكسه كما فى المصرع الثانى منه لانه يكون تقطيعه هكذا ۞ عن نفسهى مستفعلن فارا فعلن ها أيما مستفعلن شممى فعلن فمن هذا التقطيع قد ظهر ان من تلفظ كل مصرع تحصل اربعة وعشرون حرفا الا انه فى بعض المواضع يحصل الالف باشباع الفتحة والواو باشباع الضمة والياء باشباع الكسرة وفى بعضها بفك المشدد واظهار التنوين فيكون اربعة عشر منه متحركا والعشرة ساكنة ۞ وأما آدابها فلا بد ان يكون قاريها حافظا لها مع فهم معانيها ومرخصا من مرشد كامل ومجتنبا من المحرمات والممنوعات الشرعية حال كونها متوضيا ومفتتحا بالتسمية ومنشدا بعد كل بيت هذه الصلوة المنظومة ۞ يارب صل وسلم دائما ابدا ۞ على حبيبك خير الخلق كلهم ۞ لكون مصرعه الثانى من قول النبى صلى الله عليه وسلم ولتواتر قرائتها هكذا من المصنف حتى قال الامام الغزنوى ماتشرفت بشرف رؤيته صلى الله عليه وسلم الا بعد قراءة هذه الصلوة بعد كل بيت من البردة فلابد

من مراعاة هذه المذكورات ورعاية تجويدها على حسب الاستعداد ولما كان من عادة الشرا التجريد لانهم يجردون من انفسهم شخصا مثاليا ابتلى ببلاياء العشق وآثاره ثم يخاطبون معه على وجه الطعن فجرد المصنف من نفسه شخصا مثاليا ابتلى بملايق العشق وزات حاله منها حتى يبكى من شدة دائه وسال الدمع من عينيه مخاوطا بالدم ولكون نفس الدمع معلوما ومشاهدا وسبب مزجه بالدمع مجهولا اراد السؤال عن سبب المزج فقال خطابا لذلك الشخص المجرد المفروض ۞ امن تذكر الخ هذا ما وعدنا من اللايحة ثم نشرع بالتخميس الموعودوهو هذا ❊ بسم الله الرحمن الرحيم ❊

(١)

❊ عربی ❊

وما أصابك يا من زل من سقم
جرت دموعك من عينيك مثل يم
أمن تولع نيران من الضرم
أمن تذكر جيران بذى سلم
مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

❊ فارسی ❊

ای ز اهل عشق درعالم بر نجوری علم
چیست حالات در بساط معرض درد والم
ناله میسازی ومیکریی ز حسرت دمبدم
غالبا ازیاد خوبان دیار ذی سلم
آب چشم خویش را آمیختی باخون غم

❊ ترکی ❊

ای کوزك سر مشقی طوفان هجوم درد وغم
چوق چکوب آه وفغان قان اغلیورسن دمبدم
اشبو مشکل عقده سن حل ایت بکا ای محرم
ذی سلم کوینده کی جیران مرغوب الشیم
ذکر یدی‌ی قانه ممزوج ایلدك اشك ندم

❊ عربی ❊

بالحزن حالك تمشی فی ملازمة
بالدمع عینك تجری فی محازمة
بالحب نفسك تمضی فی مجاذبة
أم هبت الریح من تلقاء كاظمة
واومض البرق فی الظلماء من اضم

(٢)

❊ فارسی ❊

باعث این وحشتت کر نیست عشق مهوشان
ازچه رو خونابه میریزی ز چشم خون فشان
یا مکر از کاظمه یعنی زآن رشك جنان
باد روح افزای آن سرو خرامان شد وزان
لمعه زد برق رخ آن ماه تابان از اضم

❊ ترکی ❊

عشق نك تأثیری یوقسه نیچون ای مجنون شعار
ایلیوب شمشیر بیداد ایله جانکی فکار
کوزلکدن قان دوکوب چوق اغلیورسن زار زار
کاظمه سمتندن استیمی نسیم زلف یار
یا اضم طاغندن اول آی شعله سی چکتی علم

❊ عربی ❊

ولو لم النفس والقلب تجننتا
فارجلیك ان قلت اسكناسعتا
فما لخدیك ان قلت اسمنا ضنتا
فما لعینیك ان قلت اكففا همتا
وما لقلبك ان قلت استفق یهم

❊ فارسی ❊

ازچه رو کر نیست عشق روی خوبان با تو کیش
کر کنی تکلیف منع کریه باچشمان خویش
باز میریزند اشك خون فشان از پیش بیش
کر بدل کویی ز غم خوردن مشو بسیار ریش
کوش بر حرف تو نکذارد خورد بسیار غم

❊ ترکی ❊

کر ضمیرك یوقسه سر عشق ایله آینه‌دار
نیچون اولمش کوزلك کریان وهم قلبك فکار
کر دیسك کوز اغلامه قلب ایتمه اندوه آشکار
دوتمیورلر حرفکی شایان سمع اعتبار
عشق اشبو حال ایله انکار اولنمز هیچ دم

❊ عربی ❊

بالحال مضطرب بالقال منتدم
بالعین منسجم بالقلب مضطرم
متیم فهو بهذا الوصف متسم
أیحسب الصب أن الحب منكتم
ما بین منسجم منه ومضطرم

❊ فارسی ❊

باوجود قلب بریان ودوچشم خون فشان
عشق را پوشیده آیا میکند عاشق نهان
از ضمیر عاشقان خود عشق بی کام وزبان
میکند سر ضمیر داغ خوبان را بیان
نیست ممکن کتم سر عشقبازان یك قلم

❊ ترکی ❊

ضعفدن بکزی صرومشدر نصل کیم زعفران
قلبی بریان چشمی کریان آهی سوزان اشکی قان
اشبو شور ایله نه دراو عاشق بی خانمان
عشق نك سرینی نامشهود ایدر آیا کتمان
بو علامتلرله سر عشق اولورمی مکتتم

❊ عربی ❊

یا ایها المهتوی فی معرض خلل
یا ایها المشتکی من سوءة عمل
فانما تبکی قد تفرقه من بلل
لولا الهوی لم ترق دمعا علی طلل
ولا ارقت لذکر البان والعلم

❊ فارسی ❊

کر نبودی عشق درویرانهای کوی یار
ازچه رو میرفتی وخون میکرستی زار زار
مینمودی خواب راحت را حرام ای دلفکار
کشت معلوم اینکه اندر یاد آن کلکون عذار
ورد تو کردیده ذکر بان وهم فکر علم

❊ ترکی ❊

کر وجودك سهم غیب عشقه اولمزسه نشان
بس نه ایجاب ایتمش استظهار ایدوب آه وفغان
غم خراباتنده طوفان سرشکك درروان
اول سهی قدك دیارن ایلیوب کوبی بیان
اویمیورسن بر نفس انشاد ایدوب بان وعلم

❊ عربی ❊

ومن مسامك اجرام الهوا صعدت
ومن غرامك آثار النهی بعدت
وقد جری الدمع والاسقام اعتضدت
فكیف تنكر حبا بعدما شهدت
به علیك عدول الدمع والسقم

❊ فارسی ❊

در ثبوت عشقت ای مجنون شعار دردمند
اشك چشم ودرد دل چون دو کواه عادلند
تا شهادت میدهند این دو باآواز بلند
نیست انکار محبت از توای عاشق پسند
همچو مجنون باش اندر عشق خود ثابت قدم

❊ ترکی ❊

عشق ایچون ثابت علیهکده درر بی اشتباه
موجه اشکله اندوهك ایکی عادل کواه
اشبو شاهدلر دورکن سن نصل ای روسیاه
عشقکی انکار ایدوسن یوقمی بو خصلت کناه
شاهد عادل دررکن منکره یوقدر قسم

﴿ عربی ﴾

بدی غرامك سرا كان او علنا
فابرز الشوق وسمی قربه ودنی
واظهر العشق رسمی فرقة وعنی
واثبت الوجد خطی عبرة وضنی
مثل البهار علی خدیك والعنم

﴿ فارسی ﴾

تارقم زد عشق اندر صفحهٔ رخسار تو
دو خط كلكون زخون دیدهٔ خونبار تو
زعفرانی كرده سیمابت غم دلدار تو
بس چه سان باید شنیدن دعوی انكار تو
چون كل زردی ز ضعف از اشك خونین چون عنم

﴿ تركی ﴾

عشق اندوهی ایدوب اظهار تأثیر فرط
قانلق اشككدن یوزكده ثابت ایتمش ایكی خط
خوفدن بكزك صارارمش فطرتك اولمش سقط
صانكه صاری كل قریل شاخ اوزره بتمش اول نمط
عشقیك آثاری درر بو وصف غیر منتظم

﴿ عربی ﴾

راح الحبیب علی الهجر ان الحقنی
هال الفراق بهول الشوق احرقنی
بلی بدی فكر من ارجی فرافقنی
نعم سری طیف من اهوی فآرقنی
والحب یعترض اللذات بالالم

﴿ فارسی ﴾

دوش آمد بر سرم آری خیال آن نكار
كرد بیدارم زخواب آن مرشد شب زنده دار
شد رفیق من بكنج احتزان آن غمكسار
بس زمن امید خوشحالی تو ای ناصح مدار
میكند عشق اعتراض استراحت باالم

﴿ تركی ﴾

آری هجران كیجه سی اولدی خیالی آشكار
ایتدی اویقودن بنی بیدار و اولدی غمكساره
بسكه عشق اهلینه راحت درحرام و عیش عار
ایتمه ای واعظ بنم قلبمی طعن ایله فكار
اعتراض راحت ایلر عشق و ایجاب الم

﴿ عربی ﴾

فزاحم العشق القی القلب محسرة
وصادم الهجر صار الحال مضطرة
یا ناصحی فی الجوی النفسی مكسرة
بالاثمی فی الهوی العذری معذرة
منی الیك ولو انصفت لم تلم

﴿ فارسی ﴾

ایكه در عشق بتان مارا ملامت میكنی
عرض استقبال تحصیل ندامت میكنی
كر تو در كرسیٔ انصاف استقامت میكنی
معذرت میخواهم ار فضل و كرامت میكنی
عیب معذوران مكن پیرایهٔ جرم و ستم

﴿ تركی ﴾

ای ملامت پیشهٔ عشق حقیقت اخترم
عیب پیرای هوای قلب وحشت پرورم
عذر تقصیرم قبول ایت اولمه چوق عیب آورم
حالیا انصافه كر موصوف ایسك ای دادرم
معذرت اربابن ایتمه چوق ملامتله علم

﴿ عربی ﴾

تلومنی بملام العشق من نظر
فلا تظننی أنی غیر معتذر
ستعرف العشق كن نبدا بمنتظر
عسد تك حالی لاسری بمستتر
عن الوشاة ولا دائی بمنحسم

﴿ فارسی ﴾

ای بعیبم كرده تیز از هرزه شمشیر زبان
یارب افتد درسرت حال من بیخان ومان
باوجود آنكه اندر آشكار و نهان
عیب من پوشیده نبود از جمیع دشمنان
از دل مجروح محزونم نباشد درو كم

﴿ تركی ﴾

ناصحا چوق ایتمه عیبم اوزره توشیح بیان
عشقنك معذوریم یوق اقتدارم ذره سان
كرتعدی ایتسه حالم سكا بالكای سن همان
آشكار ادر بنم دردم چو خورشید جهان
قلب مجروحدن اولمز هیچ درد وداغ كم

﴿ عربی ﴾

وعارض القلب حر الشوق یزجره
وصادف الصدر هول الحب یقطعه
الا بایها ذا الوعظ ینفعه
محضتنی النصح لكن لست اسمعه
ان المحب عن العذال فی صمم

﴿ فارسی ﴾

میكنی عمریست ازاخلاص ای ناصح مرا
از غرض خالص نصیحتهای بیچون وچرا
لیك من آن نیستم تا بشنوم این ماجرا
بسكه عاشق رازار باب ملام وافترا
نیست نو فیری بجز كوش كر ووصف اصم

﴿ تركی ﴾

عشق یولنده كوروب حالمی زار و مستمند
واعظا محض خلوصكله چوق ایتدك وعظ و پند
لیك بن هیچ ایتمدم عرض خلوصكی پسند
سن ملامت پیشه بن عاشق اولورمی سودمند
عاشقه طعن اهلینك عندنده جز وصف اصم

﴿ عربی ﴾

وقد اسئت باقوالی وفی عملی
فی فضاحة حالی سوءة املی
رأنت تقبل عذرا صار من قبلی
انی اتهمت نصح الشیب فی عذلی
والشیب ابعد فی نصح من التهم

﴿ فارسی ﴾

اختصار وعظ كن ای ناصح فرخنده فال
عرض ایجاب قبول از من ندارد احتمال
در وداع عشق پیری داد پندم چندسال
متهم پنداشتم باآنكه آن صاحب كمال
پاك باشد صبح انفاسش ز آثار تهم

﴿ تركی ﴾

واعظا چوق ایتمه وعظ و پند تلخیص ایت كلام
احتمالی یوق كه ترك عشق ایتسم والسلام
سندن اول حالت شیبم چوق ایتدی اهتمام
اولدی تكدیر مقالمدن محط اتهام
هر نیجه مأمول اولمز پارسالردن تهم

﴿ عربی ﴾

من المأثم نفسی قط ما احترزت
فساءت الحال والاسقام اعتضدت
فكیف ارشد فی لوامة نهضت
لان امارتی بالسوء ما تعظت
من جهلها بنذیر الشیب والهرم

﴿ فارسی ﴾

نیست ای ناصح بداغ هجر خوبان چاره ام
زین سبب اندر قبول پند عصیان كاره ام
عذر تقصیرم پذیر ورحم كن در باره ام
كز جهالت نیست این نفس بداماره ام
قابل وعظ نذیر شیب و تخویف هرم

ترکی

ناصحا اولمز بنم دردیمه پندك چاره ساز
بسط طومار نصایح ایتمه تلخیص ایت برآز
کیم بنم نفسم اولوب اماره بی امتیاز
شیب انذارندن آلمز پند و ایتمز احتراز
غایت جهل مرکبله درر فرد صلم

عربی

لشرة النفس فی حال الشباب أری
سوی السفاهة ما ألهتنی وهی جری
وکل ماحصلت خیر ابدی ضررا
ولا اعدت من الفعل الجمیل قری
ضیف آلم برأسی غیر محتشم

فارسی

نفس کافر خونکرد اینجا مدار اهتمام
محضری از نعمت طاعات رب لاینام
درخور میهمانی پیریکه چون ماه تمام
هست بر فرق سرم تابان الی یوم القیام
منزل دیگر ندارد اوست غیر محتشم

ترکی

ایتمدی حال شبابمده دریغا نفس بد
عزم استحضار نعمای عبادات احد
شیب میهمانینه تا اولمشدی بر محضر معد
باشمه اولدی مقیم اول پاکدامن تا ابد
شرمسار ایتدی بنی مهمان غیر محتشم

عربی

والشیب ضیف قد استعلی موقره
ولا تعد ولا تحصی مفاخره
ویاخساره نفسی قد تحقره
لو کنت اعلم انی ما اوقره
کتمت سرا بدالی منه بالکتم

فارسی

کرهمی بودم باستقبال آن فرزانه پیر
باولای فیض آکاهی این معنی سمیر
کاندر ایفای کمال او نیم قدرت پذیر
سرخود میداشتم پوشیده زان روشن ضمیر
عیب خود ظاهر نمیکردم باو من هیچدم

ترکی

شیب بر مهمان عالیقدر خاص وعام ایمش
عزم تعظیمین ایدن فرزانه نیکو نام ایمش
احترامن ترکی یعنی کیم خیال خام ایمش
بیلمش اولسم بندن اکا ترك استعظام ایمش
کتم ایدردم سر یمی ابراز ایدوب عرض کتم

عربی

وساءت النفس اعترت مکائدها
ففاتت الحال قد عزت فوائتها
مابی بدفع رماح من عنایتها
من لی برد جماح من غوایتها
کما برد جماح الخیل باللجم

فارسی

کیست کردد بامن مسکین درین عالم پناه
نفس کافر کیش را از سرکشی دارد نکاه
همچو ضبط سرکشی أسب تند تیز راه
اندرین میدان بدستور امیران سپاه
باز دارد تا باین تدبیر ز استظهار رم

ترکی

قلبمی عشق ایلمش محزون واحوالم تباه
وارمیدر بر کیمسه تا اولسون بکا پشت وپناه
معصیتدن ضبط ایدوب نفسمی اینسون روبراه
او بله کیم سرکش سمندی حفظ ایدر خیل سپاه
حسن تدبیر ایله تا اولسون عنانی منتظم

عربی

والنفس قد عظمت آثام نخوتها
فلا تدم بالملاهی حسب قوتها
فلا تسم بالمناهی غب غفلتها
فلا ترم بالمعاصی کسر شهوتها
ان الطعام یقوی شهوة النهم

فارسی

کر شعار تست عرض امتیاز نیك وبد
بهر کسر شهوت نفس سك صاحب حسد
جرم را بر حسن حال خود مکن سد مسد
بسکه نعمتهای کونا کون بیرون از عدد
میفزاید دستگاه شهوت اهل نهم

ترکی

ارتکاب کثرت عصیانله ای عالی مقام
ایتمه دفع اشتهای نفسه عرض اهتمام
مشتهیلر مقتضاسن تقویت ایلر طعام
معده پرور خلقه عشق اربابی ایتمز اهتمام
عشق قانونجه چوق مذموم در وصف نهم

عربی

وحذر النفس زجرا فی خلا وملا
وبخ لها مانعا کیلا تسیء فلا
تستحضرن انما تاتی بها محلا
والنفس کالطفل ان تهمله شب علی
حب الرضاع وان تفطمه ینفطم

فارسی

نفس را پیرایه طفلی ست عرض افتخار
میشود اندر مکیدن واکذاری دوستدار
کر ز فیض تربیت کیرد کمال اعتبار
مینمایدشیوه آداب وتقوی راشعار
در سخن از تربیت طوطی ز انسان نیست کم

ترکی

نفسکی تمثیلی در بر طفل بی عقل وذکا
ایتسك اهمال ارتضاع امرینه ایلر اعتنا
ایلیوب عرض أدب توفیقه اولسك رهنما
فیض اقبال شرف اظهار ایدر اول مه لقا
ایتمه اهمال احتساب ایت تا کیم اولسون محترم

عربی

فاقصد بهاها توصی آن تحلیه
وآمر صلاها وتسعی ان تصلیه
خالف رضاها وبالغ ان تخلیه
فاصرف هویها وحاذر ان تولیه
ان الهوی ماتولی یصم او یصم

فارسی

نفس خودرا از هوای عرض عصیان بازدار
تا نپندارد هوارا باتو صاحب اختیار
چون هوای نفس یابد از تو حسن اعتبار
میکند در معرض قتل هلاکت اجتسار
میرود ازدست برداو وجودت درعدم

ترکی

زجر اشوب هوای نفس ایت ای عالی تبار
اولمیه تا ملك آمالکده صاحب اختیار
چون هوا کورسه ولایت اوزره عرض اعتبار
شیوه قتل وهلاکك اوزره ایلر اجتسار
بس صقن تبعیت ابراز ایتمه کیم ایلر ستم

عربی

حقیقة النفس فی الخسران دائمة
من الریاء وهی فی الاحسان قائمة
وکل ما طاب منها وهی واهمة
وراعها وهی فی الاعمال سائمة
وان هی استحلت المرعی فلا تسم

فارسی

کر نماید نفس عصیان پیشه در راه نجات
عرض ایجاب آدای صوم ایفای صلوة
دیده تقوی همی بکشا که آن شیطان سمات
تا مذاق عجب را شیرین نسازد زان نبات
بازر دار از آنچه دارد دوست ای عالی شیم

ترکی

حسن تحقیق نظر ایت نفسه ایسترسك صواب
عرض ایدوب حسن عمل تا ایتسون عجب ارتکاب
احتساب ایتمزسك ایکی عالی ایلر خراب
کر ریادن اینسه اظهار شرف کوستر عتاب
رغبت ابراز اینسه هر کرداره غیرین ایله ضم

عربی

فتحسب النفس ما ترضاه نافلة
وانما تلق وتخها مجادلة
لا تمشین بما تهواه غافلة
کم حسنت لذة المرء قاتلة
من حیث لم یدر ان السم فی الدسم

فارسی

نیك بشمار دبسی نفس بد مغرور مست
مردر اهر الذی کو همچو سم قاتلست
چربیٔ لذات دنیا کرده اورا تن پرست
زهر در چربی است أما کس نمیداند که هست
اکثر اجزای معجون دسم باشد زسم

ترکی

ای بسا هر کیمسه یه تحسین ایدر نفس پلید
خود تسالق لذتن اظهار ایدوب مکر شدید
خلقی مسموم ایتمك ایستر اول زیانکار عنید
درك اولنمز چریه نا مشهود اولان سم پدید
کرچه غالب دز دسم معجونه اجزاء سم

عربی

وارض النوامس من زهد ومن ورع
وانس الوساویس من حرص ومن طمع
وارم الخسایس من خبث ومن شنع
واخش الدسائس من جوع ومن شبع
ورب مخمصة شر من التخم

فارسی

فیض اقبال عدالت باشد از حسن ورع
دور باش از دستکاه شیوهٔ حرص وطمع
باك شوز افرط وهم تفریط در جوع وشبع
کرچه در وصف شبع افراط میباشد شنع
شر جوع آمدولیك افزونتراز وصف تخم

ترکی

چون یورمش انبیا سر خیلی عز من قنع
هم بیان ایتمش بو اسلوب اوزره ذل من طمع
اولدی واضح کیم ایمش جوع شبع وصف شنع
جمله سن افراط وتفریطندن ابراز ایت ورع
جوع نك آثامی آسیب شبعدن دراهم

عربی

واستمسك النفس مهما كانت اخترعت
ذر كل ما اصتنعت دع كل ما اخترعت
واستغفر الذنب من انحاء ما شنعت
واستفرغ الدمع من عین قد امتلاءت
من المحارم والزم حمیة الندم

فارسی

ساغر چشمت بو دلبریز صهبای حرام
بهر استفراغ اودر کریه میساز اهتمام
ناشود خالص درین اندیشه ای غفلت پیام
فیض توفیق شریعت را طلب کن صبح وشام
پیرو راه حمیت باش از عرض ندم

ترکی

کوزلکدن موج اورر سر جوش صهبای حرام
اغله تا فارغ اولسون امتلادن اشبو جام
چون بو تدبیر یله عرض ایتمزسه تحصیل مرام
کسب اجلال حمیت ایت ندامتدن مدام
التزام ایت اشبو تدبیر یکه چوق در مغتنم

عربی

آمن بربك والفرقان وارضهما
وصدق الدین والایمان وافهما
وجانب الكفر والخذلان وانسهما
وخالف النفس والشیطان واعصهما
وان هما محضاك النصح فاتهم

فارسی

بر خلاف نفس، هم بر رغم شیطان ای نکار
باز کش از نیش مار معصیت زهر دمار
نیست غیر هرزه آن بد فطرتانرا هیچ کار
کرچه کار اخلاص آند وفتنه جوی نابکار
چون دهندت پندمی پندار یعنی متهم

ترکی

نقطهٔ سوء عقیدتدن ضمیری ایله صاف
تا اوله حسن شرفله قول وفعلك اتصاف
نفس ایله شیطانه ابراز ایت کمال اختلاف
عرض عصیان ایت اول ایکی فتنه جو یه بخلاف
بسط طومار نصایح اینسه لر صان متهم

عربی

وكانت النفس والشیطان قد اقا
دلا یلا لمواد الاثم صرت عما
فاین ادركت بالادراك اختصما
فلا تطع منهما خصما ولا حكما
وانت تعرف كید الخصم والحكم

فارسی

از اطاعت کردن نفس بد وشیطان دون
خویش را معذور دارای بنده زار زبون
کر یکی را واشماری خصم عقل ذوفنون
وان دیکر را حکم مپسند کو دارد فسون
هست معلوم تو کید اینچنین خصم وحکم

ترکی

نفس ایله شیطانه عرض ایتمه اطاعت هیچ بار
کیم بو افسون کرلر ایلر حالکی زار ونزار
هر بری عقلکله عرض اینسه خصومت اشکار
صلح ایچون ایتمه حکم اول دیکرینی اعتبار
سکادر معلوم کید اشبو خصم ایله حکم

عربی

ویا عنایة ربی خذنی من وحل
وقد اسئت باعمالی علی زلل
اعوذ بالله من فعل بلا محل
استغفر الله من قول بلا عمل
لقد نسبت به نسلا لذی عقم

فارسی

چشم آن دارم که اندر عرض ایجاب نکال
عذر تقصیرم پذیرد لطف عام ذو الجلال
بسکه از حسن عمل قولم ندارد احتمال
داده ام نسبت معاذ الله من اندر این مقال
حلیهٔ وصف تناسل را بارباب عقم

ترکی

قول نا معمولك عفون ایدوب عرض بیان
مبدء غفرانه قیلدم وجه تقصیرم عیان
ایلدم انشاد استغفاری بن ورد زبان
بسکه نقصانم تقاضاسنجه بی ظن وکمان
نسبت نسلی ایلدم اول کیمسه یه کیم درعقم

(١)

﴿ عربی ﴾

فما انصفت بمشروع اشرت به
وما اهتدیت بمسلوك صبرت به
لذا فعندك انی اعتذرت به
امرتك الخیر لكن ما ءتمرت به
وما استقمت فما قولی لك استقم

﴿ فارسی ﴾

در بساط عرض ایفای فروع وهم اصول
كردمت تكلیف خیر وخودنور ز بدم قبول
نیست این كردارم از آیین ارباب عقول
چون نیم خود استقامت را پذیرای وصول
پس ترا چون كو یم ای پاكیزه كوهر استقم

﴿ تركی ﴾

شرع دعلمدن زبان فرسود وقولمدن ملول
حسن حالم استقامتدن چوق ایتشدر عدول
پس ندر حالم شفیع اولمزسه الطاف رسول
خیره امر ایتدم سنی لیك ایتمدم كندم قبول
پس ندر قولم بنم كیم سكا دیر بن استقم

﴿ عربی ﴾

فقامت النفس طول العمر جاهلة
من المحاسن فی الافعال كاهلة
لها انبعت متی ما كنت غافلة
ولا تزودت قبل الموت نافلة
ولم اصل سوی فرض ولم اصم

﴿ فارسی ﴾

میخورم خون من درین حسرت كه از كشت حیات
بهر زاد راه طوف كعبهٔ ملك ممات
دست سعی من ندارد مایهٔ از صالحات
غیر حكم فرض و مأمور به صوم وصلوة
با كدامین روی روز حشر میانم قدم

(٢)

﴿ تركی ﴾

ایتمدم تحصیل زاد آخرت قبل الممات
معرض نقص اولدی اقبالم خسار ایتدم حیات
مزرع حسن عمل اوزره بكا یوقی اویات
حاصلم یوقسه مكر فرضیت صوم وصلوة
بن نصل اشبو قصور یله شفاعت ایسترم

﴿ عربی ﴾

وما اكتسبت بعلم یحتوی عملا
وما اصوم بصوم یستوی بصلا
اضعت نقد حیاتی فی خلا وملا
ظلمت سنة من احی الظلام الی
ان اشتكت قدماه الضر من ورم

﴿ فارسی ﴾

كشته ام درسنت پیغمبری ظلم اعتبار
كان مه برج عبادت بوددر شبهای تار
آنقدر بر نفس خود كردی ریاضت اختیار
كزدو پای او همیكشتی شكایت آشكار
از زبان فرسایی آسیب و آزار ورم

﴿ تركی ﴾

اول ملاذ رحمت بیغایت پروردكار
سنت پاك همایوننه ظلم ایتدم شعار
كوشه عز عبادتده ایدی شب زنده دار
نفسنه او یله ریاضت امرین ایتدی اختیار
كیم شكایت قیلدی آسیب تورمدن قدم

﴿ عربی ﴾

فصان من طمع آماله فنجی
اقام فی قنع نجوانه فغنی
وسد من تعب امعائه واوی
وشد من سغب احشائه وطوی
تحت الحجارة كشحا مترف الادم

(١)

﴿ فارسی ﴾

آن همایون مطلع دیوان تكریم بشر
اهتمامی داشت در باب ریاضت آنقدر
داشت اندر كشح سیمینش زاستغنا حجر
میپسندیدی بجسم نازنین خود كدر
از برای امتنانش میكشیدی این ستم

(تركی)

ایلیوب عزم ریاضت اول شهٔ عالی كهر
بغلمشدی كشح سیمیننه انواع حجر
كاخ تعظیم قناعتده اولوب شام وسحر
بطن پاكینه حجر آسیبی ایتمشدی اثر
صبر ابراز ایتدی اشبو حال ایله اول محترم

﴿ عربی ﴾

اوحی له ملك من فیض فضل رب
ان شاء یجعله الاتلال من وهب
احجارها ذهبا لم یرض من حسب
وراودته الجبال الشم من ذهب
عن نفسه فاراها ایما شمم

(فارسی)

كفت با آن مفخر كونین جبریل امین
كر تو میخواهی شكوه دولت دنیا ودین
كوهها را از زر خالص كند حق مبین
كرد آمد شد باقبالش جبلهای زرین
پس نمود ابراز فیض استغناز تعظیم كرم

(تركی)

اول همایون قدره جبریل ایتدی عرض افتخار
كیم اكر لازم سه اتلالی ایدر پروردكار
علو قدرك اقتضاسیچون زر كامل عیار
اولدی منظوری ذهب سامان جبال بیشمار
فیض آثار غنا كوستردی اول عالی شیم

(٢)

﴿ عربی ﴾

من كان مفخرة للكون فطرته
فافضل الخلق فی الكونین عترته
فلا تمس الی الدنیا سریرته
واكدت زهده فیها ضرورته
ان الضرورة لاتعد وعلی العصم

﴿ فارسی ﴾

میكند تأكید زهد آنشهٔ همت بلند
عرض اقبال كمال احتیاج ای هوشمند
نیست دنیادستكاه علوقدرش راپسند
ممتنع باشد كه پیرایدز اشوب كزند
احتیاج دنیوی تأثیر بر اهل عصم

﴿ تركی ﴾

شهریار ماطغی سلطان مازاغ ابتهاج
ما سوادن زهد وتقوی سن ایدر بی احتجاج
معرض تأكید برهان كمال احتیاج
مبده فیاضه عرض ایتمز ضرورت اختلاج
حاجت ایتمز غیره مس كر عرض نار اولسه عصم

﴿ عربی ﴾

هو الغنی من الدنیا لما ولمن
له السخا وله الاحسان خیر سنن
وخیر الاعیان عند الله وهو حسن
وكیف تدعو الی الدنیا ضرورة من
لولاه لم تخرج الدنیا من العدم

﴿ فارسی ﴾

احتیاج آن بهار رحمت پروردكار
چون توانی خواند سوی دهر ای غفلت شعار
كر نكشتی بحر فیض لطف او كوهر نثار
ثروت ایجاد عالم را نكردی اعتبار
نقد هستی تا ابد موقوف ماندی در عدم

(ترکی)

نه ادب فرسا جسارت درکه اول عالم پناه
حاجتن دعوت ایدرسن دهره بوقی درکناه
کعبه ایجاده کر ایمزدی نوری رو براه
خلق زندان عدمدن عالمه بولمزدی راه
جمله اعیانه وصف لازم اولمشدی عدم

(عربی)

محمد حبه فرض یکون علی
لانه خصه الرب الرحیم الی
محمد مفخر الدارین کان لدی
محمد افضل الکونین والثقلی
ن والفریقین من عرب ومن عجم

(فارسی)

اسم عالی همایونش محمد مصطفاست
سید کونین یعنی قبله خلق خداست
مقتدای انبیا اندر حریم کبریاست
خلق را در بار تعظیمش کمال التجاست
شهریاران عرب یاخود که شاهان عجم

(ترکی)

روح صهبای رسالت جوهری صاف عیان
صاحب رفع لوای حمد خلاق جهان
ایکی کونك قبلگاهی افتخارکن فکان
سید عالم محمد مدحته در تر زبان
جمله اهل عرب هم ثله خیل عجم

(عربی)

محمد خصه بالکبریا صمد
بالذات معتبر بالوصف معتمد
انحاء سنته بالفرض معتقد
نبینا الآمر الناهی فلا احد
ابرّ فی قول لامنه ولانعم

(فارسی)

مقتدای انبیا محبوب والای صمد
باعث ایجاد اعیان ووجود ماوجد
شهریار مرسلین حاجت روای نیك و بد
آمر وناهیست همچون او نباشد هیچ احد
صادق ومبرور اندر گفتن لاؤنعم

(ترکی)

دستگاه امر وحکم نهیه اول قدس آشیان
آفرینش اوزره در پیرایهٔ تعظیم شان
قبله قصر جلال دینی در دار لامان
یوقدر مبرور انکدك کیمسه هنگام بیان
زیور حسن تکلم ایتسه چون لا ونعم

(عربی)

هو النبی الذی فرض اطاعته
هو الرسول الذی جلت فصاحته
هو الشفیع الذی عزّت جماعته
هو الحبیب الذی ترجی شفاعته
لکل هول من الاهوال مقتحم

(فارسی)

آن حبیب حضرت رحمن که از راه صواب
دارد امید شفاعت خلق زان عالیجناب
پاکدامین هول از اهوال در روز حساب
گر برافتی میکنند الطاف او غفران مآب
روز محشر نیست غیر او شفیع محترم

﴿ ترکی ﴾

اول حبیب واجب التعظیم ذات کردگار
کعبهٔ اقبال جمع انبیای نامدار
ذره وخورشیدر بارنده در امید وار
فیض آثار شفاعت ایلیه تا آشکار
هر صعوبت ایتدیکی حالتده اظهارستم

﴿ عربی ﴾

سمی بالاقصاء فالمستجمعون به
علی بالاسراء فالمستقدمون به
دنی بالاعلاء فالمسترشدون به
دعی الی الله فالمستمسکون به
مستمسکون بحبل غیر منفصم

﴿ فارسی ﴾

خوانده خلق را براه راست آن عالی مدار
آنکه استمساك قول صادقش کرد اختیار
چنك زد بر رشتهٔ لطف عمیم کردگار
از سر اخلاص شد آن نیك سیرت کامکار
رشته رحمت نگردد تاقیامت منفصم

﴿ ترکی ﴾

اول شهنشاه ملائك جاکر همت بلند
عرض فیض دعوت حق قیلدی ابلاغ ایتدی پند
کیمسه کیم دست تضرع حبل فرمانینه بند
ایلدی اولدی سعادت اختر و فیروزمند
ایتدی استمساك حبل لطف غیر منفصم

﴿ عربی ﴾

ماشاع عن نوره فی الکون من تنسق
اعلی الصفین من اوج ومن افق
وارض الرضیین فی مستحسن طرق
فاق النبیین فی خلق وفی خلق
ولم یدانوه فی علم ولاکرم

﴿ فارسی ﴾

در کمال حسن خلق خلقت آن عالی تبار
فرش ارباب نبوت راست عرش اقتدار
در وفور علم واوصاف کرم آن کامکار
آنقدر عالیست قدرش در حضور کردگار
کانبیا را قرب او نبود میسر هیچدم

﴿ ترکی ﴾

انبیا جمله اول نور نگاه کردگار
حسن خلق خلقت اوزره عزت ایتمش آشکار
ممکن اولمز شیوهٔ علم وکرم ایتسه شعار
اولسه ارباب نبوت درگهینه هم جوار
حصر در ذات جلالت قدرنه علم وکرم

﴿ عربی ﴾

فی القرب ذاته بالرحمن مؤتنس
اذالك لا احد فی العلو ملتبس
منه النبیون نور القدس مقتبس
وکلهم من رسول الله ملتمس
غرفا من البحر اورشفا من الدیم

﴿ فارسی ﴾

آفتاب او باوج قدس شد تاسر بلند
انبیا درسایهٔ تعظیم عزش میکنند
التماس از علم وجود آن شهٔ فیروزمند
قطرهٔ از یم جود رشحهٔ از بحر پند
کشته عالیقدر از و پیرایهٔ علم وکرم

﴿ ترکی ﴾

درکه عزنده خیل انبیا ومرسلین
نقش تعظیمن ایدوب پیرایهٔ لوح جبین
اول جهان مفخردن اولمشلر رجا ندیقین
لجهٔ علم اندندن کف رحمت کسین
رشحهٔ بحر کفندن قطرهٔ فیض کرم

﴿ عربی ﴾

فالانبیاء ومن هم فی مسند هم
والسابقون لهم ابا بجد هم
مسترشدون الیه عن رشدهم
وواقفون لدیه عند حد هم
من نقطة العلم او من شکلة الحکم

فارسی

در مقام افتخار آن کز بن ماسوا
مجمع جمهور قوم مرسلین وانبیا
ازخط تعظیم او بیرون نمی آرند پا
هر یکی راهست در بارش بحد خویش جا
اینجا دارند زو پیرایهٔ علم حکم

ترکی

کسب تحقیق اوزره جمع مرسلین انبیا
حد استحقاقده هر ذات ایدوب تخصیص جا
بار تعظیم جلالنده اولور ایستاده ابا
نقطهٔ خط علومندن ایدوب رسم رجا
شکل مطبوعندن ایلرکسب انوار حکم

عربی

محمد افضل الاعیان حضرته
لم تظهر العین فی الدنیا نظیرته
بمنبع القدس موسوم حظیرته
وهو الذی تم معناه وصورته
ثم اصطفاه حبیبا باری النسم

فارسی

آنکه از نیروی تعظیم خدای لاینام
اسم عالی همایونش بود خیر الانام
در کمال آباد فیض آرایش قدس اهتمام
صورت معنی خلق خلقت اوشد تمام
سرور صفوت قرینش خواند باری النسم

ترکی

اول فروغ دیدهٔ صنع قدیم ذوالجلال
صورت ومعنیٔ موزوننه شرح اولمش جمال
خلقت خلق همایوننه ختم اولمش کمال
جملهٔ ارواحی خلق ایتمش قدیر لایزال
اصطفا ایتمش حبیم دیب اولمش محترم

عربی

مقدس عن شبیه فی براهنه
ممیز عن عدیل فی میامنه
معزز عن نظیر فی مضامنه
منزه عن شریك فی محاسنه
فجوهر الحسن فیه غیر منقسم

فارسی

درکمال حسن آن مه پارهٔ اوج جمال
از شریك آمد منزه پاك ازشبه ومثال
جوهر ذات جمیل اوست یکتا بی مثال
انقسام قدر حسن اوندارد احتمال
محوروی اوست عرش وکرسی ولوح وقلم

ترکی

فیض اقبال کمال حسنه اول فخر انام
غیر شرکندن اولمش ذاتی نزهت اهتمام
جوهر فردی انك قیلمز قبول انقسام
اشبو معنی اوزره اولدی مقتدای خاص وعام
اصبح واملح انك شأنه اولمشدر علم

عربی

خذ مسلك الاتقیا کن من والیهم
ذرما رأته الروافض فی علیهم
خف ما عزته الیهود فی صفیهم
دع ما ادعته النصارا فی نبیهم
واحکم بما شئت مدحا فیه واحتکم

فارسی

در مدیح احمد مرسل باسلوب صحیح
واگذار آنچه نصارا خوند در وصف مسیح
جز میادی الوهیت ز اوصاف ملیح
هرچه میخواهی بدان شایسته میدان ای فصیح
لیك مرعی دار در تعبیر قانون حکم

ترکی

مدح عالیقدر فخر مرسلینه ای نکار
هر نه کیم ایتمش مسیحایه نصارا اختیار
ترك ایدوب غیری نه ایسترسك کمال ایت آشکار
جملهٔ اوصاف تعظیمی آکا قیل اختصار
زیور حسن تکلم ایله قانون حکم

عربی

فاستصفی القلب واستبریه من کلف
وصف بما وصف الموصوف من سلف
خصص علی وصفه ماشئت من ترف
وانسب الی ذاته ماشئت من شرف
وانسب الی قدره ماشئت من عظم

فارسی

هر شرف پیرایه مضمونیکه درعرض بیان
از سر اخلاص آرائی بتوشیح زبان
در بساط عزت آرایش تعظیم وشان
حصر کن در خاکپای مفخر پیغمبران
نعت عالیقدر او میدان چه خواهی از عظم

ترکی

مصحف قدس اوزره هر بر آیت تعظیم شان
معنیٔ عز شرفله ایتسه اقبال عیان
صفحهٔ لوح ضمیر پاکنکا حسب البیان
عرض توشیح ایلسه هر نکتهٔ صفوت نشان
ذات عالیقدرینه نسبت ورای عالی شیم

عربی

علی مدیحه عقلی انه بله
یجاسر القلب نقصی منه حوله
اعاده الشوق جاء العقل قال له
فان فضل رسول الله لیس له
حد فیعرب عنه ناطق بفم

فارسی

نعت عالی قدر آن فخر جهانرا نیست حد
تا که آرندش تکلم آفرینان در عدد
گر زهر موصد زبان گردی وخوانی تا ابد
نیست توشیح کمالت جز خط نقصان رد
هر قدر بسیار گویی در حقیقت اوست کم

ترکی

اول همایون محرم اسرار بیچون احد
بوقدر اوصاف جلیل القدرینه پایان وحد
تا که هر نطق آفرین عرض کمالن ایتسه عد
فضلی لایحصی وآثار جمیلی لایعد
ماسوانك فهمیدر تحقیق اوصافینه کم

(عربی)

ما بانت امثاله جودا ولا کرما
لم توجد أقرانه عزا ولا حشما
ان شابهت شانه آثاره شیما
لو ناسبت قدره آیاته عظما
احی اسمه حین یدعی دارس الرمم

فارسی

آنکه اوداناست ازدیوان تعظیمش برات
گر بوفق قدر او بودی کمال معجزات
اسم عالیقدر اوازعون رب کائنات
مینمودی بر عظام خاق ایجاب حیات
در وجود آوردی جسم عالی را ازعدم

(ترکی)

اول سریر آرای عرش غرقرب قدس ذات
مقتدای انبیا نیروی خلق کائنات
قدر عالیسن قیاسنجه اولوردی معجزات
اسمی ایتمشدی رمیم اولمش عظامی برحیات
عالمك خلقنه عرض ایتزدی آثار عدم

(عربی)

نبینا صادق ماذا نقول به
لم یسند لنا بماضاق القبول به
لم یبتلینا بما ساء الوصول به
لم یمتحنا بما نبی العقول به
حرصا علینا فلم نرتب ولم نهم

﴿ فارسی ﴾

از سر لطف آن جهان آرای قرب لامکان
ماخر بنا ز ابسختی هیچ ننمود امتحان
نیست این دعوی زبان فرسوده شك وگمان
جز بتصدیق کلامش کیست بکشاید دهان
کفر باشد آنکه آرد بر زبان غیر نعم

(ترکی)

ابتدی تمهید عرض امتحان اول کامکار
عقله دهشت کیلنور رصور تله حرص ایدوب شمار
بزکبی امتلری کیم جمله درمن هرزه کار
قیلدق شرعینه باری استقامت اختیار
شکر لله اولمشسز اول فخر کونینه ام

﴿ عربی ﴾

قد محض الخلق فی تحقیقه نظرا
بجمعهم ملکا کانوا واو بشرا
أعی النهی درك فحواه فأین جری
أعی الوری فهم معناه فلیس یری
للقرب والبعد فیه غیر منفحم

﴿ فارسی ﴾

آنکه علمش انبیا را در نسق دادی سبق
عاجز از درك کمال اوست غیر ذات حق
نیست اندر قرب و بعد آن عقول ما خلق
قابل عرض شهود رای بینایی نسق
کو بود در فهم او یعنی که غیر منفحم

﴿ ترکی ﴾

اول فروغ دیدهٔ تعظیم ارباب نظر
اوبله عالیدر که استعداد ناموس عشر
معرض درکنده تقصیر ایلمش عرض هنر
قرب بعدنده شهود آینه اولمز هیچ او
کیم ایسه تحقیق ادراکنه غیر منفحم

﴿ عربی ﴾

لکونه افضلا من مرسلی صمد
فی ذات اقدسه عزا بمستند
بین الکرام علی الاشهاد من رشد
کالشمس تظهر للعینین من بعد
صغیرة وتکل الطرف من امم

(فارسی)

أندر اوج قدر نور طلعت آن ماهتاب
کبریای قدس را آمد علم افراز تاب
چشم خلق راست اندر جلوه همچون آفتاب
مختصر ازدور لیك از لمعهٔ قدسی مآب
مانع ابصار مهر و ذره باشد از امم

﴿ ترکی ﴾

دیدهٔ اعیانه مهر آسا چو اول نیری نور
هر قدر بعدیت اوزره مختصر ایلر ظهور
لمعهٔ عزی تقرب ایتسه من حیث القصور
عجز ادراکنه قطر مرکز تحیر اولور
چشم تحقیق ضمیر وظاهر اوج وقلم

﴿ عربی ﴾

ومن تخلد فی الدارین ملته
بمعرض النسخ ما الاحتشر بعثه
لذاك سخرت الاکوان عزته
فکیف یدرك فی الدنیا حقیقته
قوم نیام تسلوا عنه بالحلم

(فارسی)

چون کند ادراك تحقیق کمال ذات او
یعنی قدر عز قدسی مظهر آیات او
قوم نسیان پیشهٔ بی دانش غفلت نمو
کز حقیقت در تسلیٔ مجازش کرده خو
از کران جانی بخواب آلودکی کشته علم

﴿ ترکی ﴾

مفخر کونینك اعجازی اولوب بی حد وسان
او بقوجان پروردی قوم ناقص غفلت نشان
رؤ تیندن وضع رؤیایه تسلی اقتران
ممتعدر کیم کمال جاهی نك ایتسه عیان
ترك ایدوب تحقیق تقلیدی عداعش مغتنم

﴿ عربی ﴾

مفصل الفضل فی دنیاه مختصر
کمال الاجلال فی عقباه منحصر
فقل لمن کان فی تحقیقه نظر
فمبلغ العلم فیه انه بشر
وانه خیر خلق الله کلهم

﴿ فارسی ﴾

در خط تعظیم علو قدر آن خیر البشر
نقطهٔ حد بلوغ علم ارباب نظر
اینکه باشد آن جهان مفخر ز افراد بشر
بهترین خلق و موجودات را نور بصر
یعنی طغرای برات قدرت لوح وقلم

﴿ ترکی ﴾

حلیهٔ سعی جمیل ابراز ایدوب شام سحر
مکتب نعتنده کسب ایتمشلر ارباب نظر
علم اوصاف تقدس مظهرندن شو اقدر
کیم ایمش اول آفتاب اوج اوادنی بشر
خیر خلق وفضل موجودات محبوب قدم

﴿ عربی ﴾

وکل علم علت رتب الانام بها
وکل فضل سنت سبل السلام بها
وکل عز بدت عظم العظام بها
وکل آی اتی الرسل الکرام بها
فانما اتصلت من نوره بهم

﴿ فارسی ﴾

ز انبیا هر نور اعجاز یکه زد کوس عیان
آیتی باشد ز فرقان شه پیغمبران
کشته ایشان را وصول از نور او این عز وشان
جسم تحقیق نبوت را ظهور اوست جان
کسب عزت کرده هر دو کون زان عالی شیم

﴿ ترکی ﴾

انبیادن هر نه اعجاز یکم اولمش آشکار
منبع تحقیق در نور حبیب کردکار
مرسلینه اندن اولمش بو شرف شهرت شعار
کسب فیض خارق عاداته وجهی درمدار
مطلعنده مصحف عز نبوت مختتم

﴿ عربی ﴾

فالانبیاء ومن یمشی عواقبها
محمد قبلة منهم مراقبها
لانه عین ذات هم مناقبها
فانه شمس فضل هم کواکبها
یظهرن انوارها للناس فی الظلم

﴿ فارسی ﴾

آن سریر آرای قرب لم یزل نور مبین
آفتاب اوج عزت رحمة للعالمین
کرده کسب از نور قدسش همچو انجم مرسلین
خلق را افزوده اند اظهار آن نور یقین
شد ضمیر عالمی روشن ز ایشان در ظلم

﴿ ترکی ﴾

اول انبس لم یزل پیغمبر عالیجناب
کیم شرف اوجنده وجه انور بدر آفتاب
انجم آسا حصر ایدوب وجهنده دین انتساب
انبیا ایتمشلر انوار رسالت اکتساب
ظلمت ایجره خلقه اظهار ایلشلر یوشیم

﴿ عربی ﴾

فنوره مرکز والانبیا افق
صلی بوجه صفی ماله طرق
سلم بنور رسول بانه نتق
اکرم بذات نبیٌ زانه خلق
بالحسن مشتمل بالبشر متسم

﴿ فارسی ﴾

آن همایون قدر سبحان الذی اسرا نشان
کوست درکونین فخر جملهٔ پیغمبران
عرض تکریمش همیکن زیور حسن بیان
داده زینت ذات عالیقدر اور اخلق آن
لازم وصف جیل او بود حسن کرم

﴿ ترکی ﴾

انبیا سر خیلی اول محبوب خلاق قدیم
اوج اوادنی تجلی نیرّ مثلی عدیم
وجه تعظیمنه ظهر قلبکی ایله صمیم
زیور ذات همایونی اولوب خلق عظیم
حسن وجه و بشر خوی خوش ایله اولش علم

﴿ عربی ﴾

واستغلب الخلق فی انحاء حالته
وسخر الدهر عزا فی رسالته
وحاصر الکون فی کهف کالته
کانه وهو فرد فی جلالته
فی عسکر حین تلقاه وفی حشم

﴿ فارسی ﴾

مر ترا کر اتفاق فتد بمیدان یقین
کسب فیض هیبت مز افای آن کزین
درجلالت میکنی ادراک آن قدس آفرین
اندرین حشمت که کویی آن ملاذ مرسلین
رهنمای لشکر دین است وسردار حشم

﴿ ترکی ﴾

اول شهنشاه ملائك خیل علیون مقام
فرد یکتا سینه عطف ایتسك نگاه احترام
عسکر سعد شرف اوزره در اول فخر انام
کبریا جولان سپه سالار کردون احتشام
انبیا جمعنده در هم شهریار محتشم

﴿ عربی ﴾

هو النبی الذی قد فاز فی نطف
اعلام صفوته کانت بلاخلف
آیات عزته فاقت علی سلف
کالزهر فی ترف والبدر فی شرف
والبحر فی کرم والدهر فی همم

﴿ فارسی ﴾

در ترف چون کل زخش نیری فیض نو بهار
در شرف ذات همایونش چو در آینه دار
در کرم چون بحر دست همتش کوهر نثار
در همم چون دهر خاکپای او شهرتشعار
کرده در لوح قضا تحریر این دعوی قلم

﴿ ترکی ﴾

کلدك آثار طراوت اوزره حسنی بی نظیر
بدر انوردك شرف برجنده وجهی در منیر
بحر سیما کف عالیقدر بدر احسان مسیر
همت عالیسی دهر آسا علویت سمیر
اشبو اوصاف ایله در اول مفخر عالم علم

﴿ عربی ﴾

لکونه اشرف الاکوان فی شرف
حدیثه لیس موضوعا بمختلف
ومبده النطق فیه کن بمعترف
کانما للؤلؤ المکنون فی صدف
من معدنی منطق منه ومبتسم

﴿ فارسی ﴾

آن فصیح نطق لااحصی ثنای لم یزل
در بلاغت حرف تبلیغ آفرینش بی خلل
ذره خورشیدرا فرقان نورش در بغل
نطق اوچون لؤلؤء مکنون بیکتنی مثل
ازدر دندان دهان درج ولعل مبتسم

﴿ ترکی ﴾

اول فصیح مطلع معجز ثنای کبریا
مبدء نطقی اولوب درج در بحر بقا
ایتسه کر میل تبسم لعلی عرض ایلر صفا
اوله کیم درج صدفله کوهر عالم بها
معدن نطقنده کی دیشلرله لعل مبتسم

﴿ عربی ﴾

بحر مقامه من مسك طلاطمه
نور منامه من قدس تراکمه
فیض ترابه من فرض تیممه
لاطیب یعدل تربا ضم اعظمه
طوبی لمنتشق منه وملتثم

﴿ فارسی ﴾

کی توان شد درکمال حسن وخوبی همعیار
نکهت دلجوی عود وعنبر ومشك تتار
با غبار عظم قدسی آفرین آن نکار
خوشدل آن فرخنده طالع کو زخاك آندیار
برده بویی سوده رو بی کشته زان رو محترم

﴿ ترکی ﴾

عنبر در اولسه فیض نکهت اوزره هم عیار
مشك ایله عنبر که بحر و بره بولمش اشتهار
ایتسه جولان عظم مسعودینه ضم اولمش غبار
خوشدل اول فرخنده طالع در که حسب الافتخار
قوقش اول کارزاری سورمش یوز اولمش محترم

﴿ عربی ﴾

ترشح الکون من امواج ابحره
وانشق البدر من اعجاز بنصره
تحیر الخلق غورا فی تصوره
أبان مولده عن طیب عنصره
یا طیب مبتدء منه ومختتم

﴿ فارسی ﴾

مولد فیض ازل توشیح فخر کائنات
کرده اظهار از کمال عرض فیض معجزات
جودت انساب آبا واصول امهات
ای خوشا بطنی که آمد مبدء آن پاك ذات
ای خوشا صلبکه در تشریف اوشد مختتم

﴿ ترکی ﴾

اول همایون آفتاب رحمت پروردکار
مولد سعد افتخارن ایلشدر آشکار
عنصر مسعودنك فیضن که در قدس افتخار
ایخوش اول بطن همایونکیم اکا اولمش مدار
سعد اول اصل نکو اخترکه اولمش مختتم

﴿ عربی ﴾

فعین مولده الاسعد والاهم
یوم تعاید فیه الخلق کلهم
یوم تفاخر فیه الناس واحتشم
یوم تفرس فیه الفرس انهم
قد انذروا بحلول البؤس والنقم

(١)

(فارسی)

صبح قدسی مطلع تشریف فخر المرسلین
شدز حسن جلوهٔ هر ذره خورشیدی مبین
فرسیانرا کشت معلوم اینکه در روی زمین
ملت آتش پرستان محو کردد بعد ازین
در هراس افتاده از اندیشه بؤس ونقم

﴾ ترکی ﴿

مولد سعد آیتی نك روز فیروز اختری
بر مبارك کون ایمش کم فرس قوم ابتری
اکلمشدیلر که اضمحلال اولوب ملتلری
معبدلر یلری پنهان اولورز پرسری
قهر یزدانیدن استیلا ایدوب بؤس ونقم

﴾ عربی ﴿

فشاع تشریف من فی القدس مبتضع
فزل تذلیل من فی اللبس مختدع
مبانی الکفر صارت وهی منخلع
وبات ایوان کسری وهو منصدع
کشمل اصحاب کسری غیر ملتئم

﴾ فارسی ﴿

در شب قدر ظهور آن حبیب ذوالجلال
قبهٔ ایوان کسری بر زمین شد پایمال
در مزاج ملك او افتاد زین رو اختلال
قوم او را شد پریشانی کینکاه زوال
نیست ممکن تا بروز حشر کردد ملتئم

(ترکی)

چون علم چکدی ظهوری کوستروب عز وجلال
کسری ایوانینه اقبال شرف بولدی زوال
هیبت علو شکوهندن اولندی پایمال
قومی نك احوالی کوستردی کمال اختلال
طاقی نك کسری کبی هرکز اولنمز ملتئم

(٢)

﴾ عربی ﴿

فاغدی الوضع من هذا بمنخسف
عناصر الملك قد صارت بمختلف
فبانت الارض مثل الریح فی لهف
والنار خامدة الانفاس من اسف
علیه والنهر ساهی العین من سدم

﴾ فارسی ﴿

در شب مولود فیروز اختر فخر جهان
شعلهٔ نیران آتش خانهٔ نوشیروان
از تقاضای حرارت کرد سلب اقتران
بسته شد ز منبع سر چشمهٔ آب روان
ماند ساهی عین دریای فرات ازاین سدم

﴾ ترکی ﴿

بو واسطه‌له دولت کسری یه عرض ایتدی خلل
صوندی آتش اولدی آثار حرارت مضمحل
یعنی قیلدی زمهریر ایجاب اجرای عمل
منبع انهاره مسدود اولدی مجرای بلل
بو سدمله منقلب اولدی طبایع برقلم

﴾ عربی ﴿

شمس الرسالة قد تجلی طلعتها
فعین الاعیان زادت منه حیرتها
وامحت آمال کسری فیه نکبتها
وساء ساوة ان غاصت بحیرتها
ورد واردها بالغیظ حین ظمی

﴾ فارسی ﴿

صبح مولودش ز عرض کبریا دار دورباش
خشکی بحر بلاد ساوه کردانیند فاش
وضع بد حالی اهل فرس را اندر معاش
آنکه آمد سوی بحر از تشنکی با صد تلاش
باز کشت از ناامیدی بسکه زد خشمش علم

(ترکی)

(١)

﴾ ترکی ﴿

آفتاب اوج اوادنی چوکو سزدی شعاع
ساوه نهری نك سوینی عرض ایتدی وجه نقطاع
نصب ایدوب قعرینه نار کفر بسط التماع
سوایچون وارداوان قاصد چیکوب چوق انصداع
خشك لب خشم ایله مردود اولدی چون قویدی قدم

﴾ عربی ﴿

فغیر الخالق منه الخلق فی عمل
فصار بالریح ما فی الارض من وحل
وبان فی الارض ما بالریح من مثل
کأن بالنار ما فی الماء من بلل
حزنا وبالماء ما بالنار من ضرم

﴾ فارسی ﴿

صبح اقبال جهان اکمال آن قدس آشیان
کشت دیکر کون مزاج آفرینش آنچنان
کاب شد کوبی چو آتش سوخت ز اهل جهان
کرد آتش اقتضای فطرت آب روان
از تحیر دستکاه کفر ماند اندر ضرم

﴾ ترکی ﴿

صبح تشریف همایونده اولدی مستبان
هیئت عالمده حالی کیم قبول ایتمز بیان
انقلاب فطرت ایتدی عنصر کون مکان
سو تقاضا قیلدی وضع شعلهٔ آتش زبان
آتش ابراز ایلدی طبع محیط ملتطم

﴾ عربی ﴿

والروح یبزل والالهام لامعة
والخلق یفخر والاعلام رافعة
والحق ینطق والآذان سامعة
والجن یهتف والانوار ساطعة
والحق یظهر من معنی ومن کلم

(٢)

﴾ فارسی ﴿

آفتاب صبح فیض رحمتش چون شد عیان
لمعه زد انوار تعظیمش ز برج لامکان
هاتف این سر عالیقدر شد ابنای جان
در حقیقت کشت ظاهر سر اوزین دو بیان
یعنی در معنی ز نور از حرف هاتف در کلم

﴾ ترکی ﴿

عرض اقبال ظهور ایتدی چو اول قدس آشیان
فیض سامان اولدی نورندن زمین تا آسمان
ویردیلر اسرار عزندن خبر ابنای جان
آیت نوری ایکی صورتله اولدی مستبان
هاتفك لفظیله نورك معنیسندن بر قلم

﴾ عربی ﴿

محمد افضل الکونین کان علم
رأی فی الانجیل والتوریة وصفه کم
لما اهتدی الخصم قیل قال قلت نعم
عموا وصموا فاعلان البشائر لم
تسمع وبارقة الانذار لم تشم

﴾ فارسی ﴿

بسکه خلاق جهان هنکام خلق خیر وشر
منکران دین احمد را نموده کور وکر
نیست ز اعلان بشارت کوش کر را زیب وفر
کور را از خنجر منذر نمی باشد حذر
لیك از انکار این کفر آفرینان نیست غم

﴾ ترکی ﴿

کفرار بابی اولوب روز ازلدن کور وکر
آلمدیلر نور اعلان بشارتدن اثر
فیض اقبال سعادتدن اولوب چوق بیخبر
اولمدیلر برق انذاره باقیب صاحب نظر
لمعهٔ خورشیده نقص چشم احولدن نه غم

(١)

عربی

ضلاله الکفر مادامت تداهنهم
فرجة الحق صارت ان تباینهم
ما عاینت لمعة الاسلام اعینهم
من بعدما اخبر الاقوام کاهنهم
بان دینهم المعوج لم یقم

فارسی

باوجود آنکه میکفتند ارباب نجوم
در بیان آباد کشف غیب اسرار علوم
میشود مبعوث یعنی خیر خلق بر عموم
دین ما خود باطلست وملت ما هست شوم
ترك این ملت بارباب خرد باشد اهم

ترکی

خلقه و رمشدی رصددانلر بومعنی دن خبر
کیم اولور مبعوث کونین اوزره برعالی کهر
انبیانك خیریدر فخر ملك فضل بشر
منجلی درذات عالی کوهر ینه هر اثر
ترك دین باطل ایتمك در بزه شمدی اهم

عربی

قساوة القلب ضلتهم على تعب
لا یؤمنون وهم یعصون من نکب
وثرما عاینوا الآیات فی کتب
وبعدما شاهدوا فی الافق من شهب
منقضة وفق ما فی الارض من صنم

فارسی

آن زدانش غافلان با آنکه دیدندی عیان
میکنند طوفان شهاب آتشین از آسمان
بهر دفع سرقت سمع شیاطین درجهان
میفتد از طاق خذلان هر صنم بر وفق آن
باز ازغفلت کشیدندی صلای یا صنم

(٢)

ترکی

سرقت سمع شیاطین دفعیچون خیل ملك
رجم ایدوب طوفان شرار اولدی سمادن تا سمك
هر شرر پاینه قیلدی بر صنم عرض هلاك
مسلك تحقیقه کفار اولمدیلر منسلك
ایتدیلر غفلتله ترفیع لوای یا صنم

عربی

ومن به مصحف التبلیغ مختتم
فانجلی سره اذذاك مکتتم
بسارق السمع نقض الشهب مرتجم
حتی غدی عن طریق الوحی منهزم
من الشیاطین یقفوا اثر منهزم

فارسی

یافت چون پیرایهٔ فیض ظهور او فلك
زاستراق سمع مانع شد شیاطین را ملك
کرد ایجاب هزیمت از سما سوی سمك
برق طوفان کرد وکشت آن قوم از اوج فلك
از پی هم در بساط نا امیدی منهزم

ترکی

شام مولود همایونده حسب الالتماع
برق نور قدس تعظیمی اولوب طوفان شعاع
عرض ایدوب قوم شیاطین عزم ترك استماع
ایتدی کردون شاهراهندن هزیمت اختراع
ایلدی عرض فرار وجمله اولدی منهزم

عربی

عساکر الاسلام کانوا باشجعة
وأنما قاتلوا حربا على صحة
تهزم الکفار منهم بارمحة
کأنهم هربا ابطال ابرهة
او عسکر بالحصی من راحتیه رمی

(فارسی)

(١)

فارسی

قوم بدکیش شیاطین در هزیمت شد عدیل
با کروه ابرهه فرمان بر اصحاب فیل
یا بآن قومیکه از فرط ضلالت شد ذلیل
از حصاة مرمی آمد وکف قدرت دلیل
کز شرف بودی دو حرز اعظم عز وعظم

ترکی

کوئی وجه انهزام اوزره شیاطین ضلیل
اویله درکیم قیلدی مستولی اولوب قهر جلیل
رمی احجار ابابیلدن فرار اصحاب فیل
یاخود اول کفار کدرکیم اولوب خوار وذلیل
کفی نك رمی حصاتندن اولندی منهزم

عربی

ان الحصاة التی من راحتیه رمی
صارت بضربتها عین العدو عمی
لینبذنها صاروا منه منهزما
نبذا به بعد تسبیح ببطنهما
نبذ المسبح من احشاء ملتقم

فارسی

داد اعدار اشکست آن سرور از نبذ حجر
بعد تسبیح حصی اندر کف اعجاز اثر
همچو نبذ بد قدرت یونس عالی کهر
کو مسبح بود در بطن سمك شب تا سحر
در بساط ساحل هستی زکام ملتقم

ترکی

کف اعجاز آفرینده اولوب مشت حصا
تر زبان ذکر تسبیح جناب کبریا
آتدی احجاری عدویه اویله کیم صنع خدا
التقام ایتمش سمك بطنندن ایتدی خودرها
یونس پیغمبری کیم ذکر ایدردی دمبدم

(٢)

عربی

وبئس مضجع من لا یطمئن له
ونعم مرقد من قد یأتمن له
وکل ما الهم الرحمن کن له
لا تنکر الوحی من رؤیاه ان له
قلبا متی نامت العینان لم ینم

فارسی

چون بخواب ناز رفتی آن دو چشم سرمه سار
قلب عالی همایونش شدی شب زنده دار
فطرت قدسی مثالش بود آکاهی شعار
پس مکن انکار وحی از آن حبیب کردکار
کرچه از کیفیت رؤیا زند آن ماه دم

ترکی

فیض صدق وحی رؤیاسینه تصدیق ایت شعار
شیوهٔ انکاری اصلا ایتمه یعنی اختیار
اولسه ناز اویقوده کر اول ایکی چشم سرمه سار
قلب فیض آرایشیدر دایما شب زنده دار
کشف اولوب سر ضمیر وظاهر لوح قلم

(عربی)

ومن تفرد تعظیما بصفوته
فکان رؤیاه وحیا کرؤیته
وکل ما جاء تبلیغا بحضرته
وذاك حین بلوغ من نبوته
فلیس ینکر فیه حال محتلم

فارسی

چون بخواب ناز هر سر یکه آن عالیجناب
دیده در اوج شهود کبریا چون آفتاب
حین تبلیغ نبوت راست نور اکتساب
کرچه هست آن وحی عالیقدر در هنکام خواب
کیست جرئت تا نهد در راه انکارش قدم

(١)

﴿ ترکی ﴾

هرنه کیم اول قلب فیض قدس یزدانی سراغ
باخود ایکی نرکس انوار لاریبی چراغ
کشف ایدوب ابلاغنه کوسترمش اقبال مساغ
مبدء فیض نبوتدن در رعین بلاغ
معرض انکار اولمز هر نتیجه در محتلم

﴿ عربی ﴾

نعوذبالله من کفر ابی لهب
ومن نفاق ومن جهل ومن غضب
وحی الرسول بیان من لسان رب
تبارك الله ما وحی بمکتسب
ولا نبی علی غیب بمتهم

﴿ فارسی ﴾

پاکدان ازافترای فلسفیان ذات رب
وحی ازدرا پذیر انیست ایجاب سبب
فیض الهامش بسعی مانکرد مکتسب
انبیا درمشهد تبلیغ ازعلو حسب
نیستند اندر امور غیب هرکز متهم

﴿ ترکی ﴾

فلسفیلر افتراسندن منزهدر آله
کسب ایله وحینه برکیمسه اولمز رو براه
محض فیض فضل سبحانیدر اول بی اشتباه
کشف اسرار الهیه اولوب عرفان پناه
انبیا اخبار غیب او زره اولمز متهم

﴿ عربی ﴾

مفازة القدس فی الاکوان ساحته
ونور الاعیان تنویرا صباحته
بحکمة العین امتازت سماحته
کم ابرئت وصبا باللمس راحته
واطلقت اربا من ربقة اللمم

(٢)

﴿ فارسی ﴾

ازمساس کف عایقدر آن فخر جهان
تندرستی یافت درعالم بسی ازخستکان
ازجنون وارسته شد هر صاحب حاجت زان
کوحکیم جمله علتهاست بی شك وکمان
داده اقبال رهایی عالمی را از لمم

﴿ ترکی ﴾

بوالدی اول لقمان دار الصحة قدسی شنا
کف اعجاز آوربندن ایکی عالم شفا
حلبهٔ تخلیص وبردی خلقه اول حاجت روا
جملهٔ امراضدن اول کف ایله ایتدی رها
معصیت اشکنجه سندن حاجت اهلن برقلم

﴿ عربی ﴾

من فاقت الرتبة العلیاء حضرته
اضاءت اللیلة الظلماء طلعته
واوفت الحجة الکبری فصاحته
واحیت السنة الشهباء دعوته
حتی حکت غرة فی الاعصر الدهم

﴿ فارسی ﴾

چون علم افراخت نور فیض عالی سیرتش
عالمی شد کل بدمن ازبهار فطرتش
خرم وسرسبز کرداند ابر دعوتش
خشك سال دین ودنیا را که تا از رفتش
کرد دعوی شرف بر عصر نعمت علم

﴿ ترکی ﴾

دعوتندن عرض ایدوب آثار فیض بیشمار
ابر احسانندن اولدی سبز وخرم روزکار
قیلدی فصل دی تقاضای هوای نوبهار
کسب معموریت ایتدی خشك سال قحطسار
اول کبی کیم رأفت ایاندن اولدی محترم

(١)

﴿ عربی ﴾

افاض الاعصار مسك الفیض فاح بها
برحمة سافت ان نلت الفلاح بها
برأفة کادت ان حزت الصلاح بها
بعارض جاد او خلت البطاح بها
سیبا من الیم اوسیلا من العرم

﴿ فارسی ﴾

یافت چون ازدعوتش روی جهان فیض اثر
کشت عالم از بهار رحمتش سبز وتر
کرد کسب خرمی زان کوه دشت بحر وبر
پس تو پنداری که شد زان رو بطاح پرحجر
موجی از بحر سخا یاسیلی ازابر کرم

﴿ ترکی ﴾

ابر الطافندن اولوب خرم مزاج نوبهار
کوثر آسا اولدی صافندن ضمیر کهسار
اویله صاندیکم شرف ابراز ایدوب اول شهسوار
مزرع کوینه بحر جودی اولدی آبیار
کوه دشته سیل احسانی اولوب رأفت علم

﴿ عربی ﴾

ساءت بحجته الکفار جاحدة
صارت بنصرته الانصار ماجدة
اقدام حضرته کانت مساجدة
جاءت لدعوته الاشجار ساجدة
تمشی الیه علی ساق بلا قدم

﴿ فارسی ﴾

آن مبارك آفتاب اوج تعظیم قدر
کز غبار صبح اعجازش بود فیض سحر
تر زبان کف احسان آیت اوشد حجر
آمده درسجده کاه دعوتش یعنی شجر
کشته سوی اوخرامان خود بساق بی قدم

(٢)

﴿ ترکی ﴾

نیر اعجازی اوج قدسه کوستردی اثر
ایکی عالم ایتدی آثار بدیعنه نظر
ناتوان بینلر توهم قیلدی سحر مستمر
سجدهٔ تعظیم خاك پاینه کلدی شجر
سدره آسا عرض ایدوب تحریك ساق بی قدم

﴿ عربی ﴾

قامت وسارت قدامتسعت واقتربت
مالت ونالت فنه الفیض اکتسبت
ومن رأیهن فی التعظیم قدحسبت
کأنما سطرت سطرا لما کتبت
فروعها من بدیع الخط فی اللقم

﴿ فارسی ﴾

ازپیء تعظیم آن پیغمبر عالی تبار
درخرام آمد جو اشجار تواضع آشکار
کوبی مسطر زد براهش بهر آنکه شاخسار
در رقم آرد بخاکپای اوازاعتذار
بندکی مضمون مبارکنامهٔ با این قلم

﴿ ترکی ﴾

رسم تعظیمنده اشجار تواضع آشکار
طوبی آسا عرض اقبال خرام ایتدی شعار
صانکه مسطر چکدی اول امیدیله که شاخسار
عرض تحریر ایلیه طومار عجز واعتذار
صفحهٔ خاك رهینه ایلیوب اصلن قلم

﴿ عربی ﴾

لکون ذاته فی التعظیم باهرة
ففاقت الخلق فی الکونین قاهرة
علیها الاشجار للتظلیل حائرة
مثل الغمامة أنی سار سائرة
تقیه حرو طیس للهجیر حمی

(۱)

فارسی

از پیٔ تعظیم سروقامت سینه‌برش
سدره وطوبی نمودی سایه بانی برسرش
هریکجا کردی تجلی مهر روی انورش
جمله اشجار میوند فرمان پرورش
داشتندی از شرار مهر تابان معتصم

ترکی

نازایله کرایتسه هرسوعرض اقبال خرام
سدره وطوبی کبی اشجار کتی خاص عام
ابرز آسا ایدوب ابراز عز واحترام
سایه‌سالوب نارك سعدینه حسب الاهتمام
منع آسیب حرارت ایلیوردی دمبدم

عربی

آیات عزته قد تشهدون له
لاخیر ظن لکم حتی تظن له
مادامت انفسکم لاتطمئن له
اقسمت بالقمر المنشق ان له
من قلبه نسبة مبرورة القسم

فارسی

میخورم سوکندبا ماهی که کردیده دو نیم
ازسر انکشت اعجازش بتقدیر علیم
نسبتی دارد بشرح سینهٔ او از قدیم
هست الم نشرح برین دعوی دلیل مستقیم
از کال راستی مبرورم اندراین قسم

ترکی

ایلرم عرض یمین تقریر ایدوب آیات حق
اول شرف طلعت آیك تعظیمنه کیم اولدی شق
اصبع اعجاز تحریکی اولوب ایمانسق
صدر مبروکنه بونسبت له اولمش منطبق
صدق قانجه چوق مبروردراشبو قسم

(۲)

عربی

محمد عنده الصدیق ذو الکرم
بالغار از و یا صار ابمکتتم
قداحتوی منهما التعظیم کالحرم
وماحوی الغار من خیر ومن کرم
وکل طرف من الکفار عنه عمی

فارسی

با ابوا بکرآن نخستین جا نشین کامکار
چون نمودآن فخر موجودات غزلت اختیار
آنچه دیدآن غار اثار سعادت زان دویار
چشم اهل کفرشد کور ونکر دید آشکار
پردهٔ عین نکاه غیرشد فضل قدم

ترکی

چون حرا کهفنده اول برهان صدق مرسلین
اولدی استقبال ایدوب صدیق ایله غزلت کزین
ایتمشدیلر خروج اول ایکی عالم آفرین
دیدیلر کفار بو قدر جلوه پیرا برکمین
اشبو غاره بسکه ظاهر اولمز آثار قدم

عربی

جاؤ الی الغار جهاادرکو امحلا
مایظهر اثر من له دخلا
وبالعنکبوت حمام حوله نزلا
ظنوا الحمام وظنوا العنکبوت علی
خیر البریة لم تنسج ولم تحم

فارسی

بهر پیغمبر بغار آورده کفار ازدحام
منظر ایشان نشدجرا ینکه اندراین مقام
کرده نسجی عنکبوت وبجتمع کشته حمام
بس کمان بردندکین دو بسر خیر الانام
نیست ازآیین تحسین ادب ماند قدم

(۱)

ترکی

دیدیلر کفر اهلی چون مقصدلری اولدی مفوت
کر ایسه بو کهفه فخر انبیا عزات ثبوت
عرض حوم ونسج ایتمزدی حمام وعنکبوت
بسکه در اول مهر اوج کبریا عالی نعوت
هیچ جان آورانك اوستنده وضع ایتمز قدم

عربی

مع الظهور مثال الشمس وقت ضحی
وقایة الله قد تستمسك لهما
بمرض الجهل قدصار العدو عمی
فالصدق فی الغار والصدیق لم یرما
وهم یقولون ما بالغار من ارم

(فارسی)

با وجودآنکه بودند آن دو مه سیما بغار
احمد صدق آفرین بو بکرصدیق اشتهار
دشمنانرا فیض آکاهی نشد آیینه دار
شد یقین شان هیچ نموده کسی اینجا کذار
ستر حق کردید حرز حفظ آند ومحترم

(ترکی)

چون حرا کهفنده اول سلطان جمع مرسلین
اولدی استقبال ایدوب صدیق ایله عزلت کزین
عاکف اول کهف اولوب اول ایکی عالم آفرین
صاندیلر کفار غفلت پیشه بوقدر بر مکین
بومکانده بس که معلوم اولمز آثار قدم

عربی

وحاشا الاسلام الجی فی مصالحة
مع العدو بأی من محاربة
لهم نشاهد فی انحا مصادمة
وقایة الله اغنت عن مضاعفة
من الدروع وعن عال من الاطم

(۲)

فارسی

زمرهٔ اسلام رادرعرض تحصیل دمار
حرز عون قدرت سرمد مدار کردکار
کرده مستغنی زتضعیف زره در کارزار
وزتحصن بروریٔ قلعهای استوار
کشته اهل کفر در میدان غفلت منهزم

(ترکی)

ایلمش اسلامی فیض عون صنع کردکار
عزت سامان تقویتله استغنا شعار
حرب ایامنده تضعیف زرهدن ای نکار
چرخ برش حصن حصین حفظندن ایتمش کامکار
کثرت غفلتله کفر هلینی ایتمش منهزم

(عربی)

تبارك الله تعظیما نظرت به
ومن له بنبی اعتبرت به
خیر البریة منهم افتخرت به
ماضامنی الدهر یوما استجرت به
الا ونلت جوارا منه لم یضم

(فارسی)

تا مرا بار تجمل کبریایش شد پناه
آستان عرش تعظیمش ملاذ وتکیه کاه
هیچ نتوانست دور روزکار روسیاه
بشکند زآسیب اندر تارکم ترك کلاه
یافتم تا قرب بارش کشت کوته دست غم

ترکی

تا جوار عرش تعظیمندن اولدم کامکار
قصر بدایتدی بنم درد وغمدن روزکار
نایل اولدم فیض بی پایانه حسب الاستجار
دهرال چکدی بنه جور ایتمه‌دن بی اختیار
حاجب دربار تعظیمنه دهر ایتمز ستم

﴿ عربی ﴾

ومن تفاخرت الدنیا بمرقده
تحیر العقل من عجز علی حده
خظیرة القدس من اعلام مشهده
ولا التمست غنا ارار من یده
الا ستنلت الندی من خیر مستلم

﴿ فارسی ﴾

هیچ نبودم ز آن محبوب یزدان التماس
ثروت کونین را الا نمود آن حقشناس
لطف بی پایان فضل وجود بیحد وقیاس
قدر نیرزی بد احسان پناهش را شناس
دولت دنیا ودین را اوست خیر مستلم

﴿ ترکی ﴾

ایتدم اول رهنمانك مجزندن التماس
دین ودنیا ثروتن کیم درزهی عالی اساس
قیلدم استیلام الافیض وجود بیقیاس
ایلدی نومید فضلندن توتوب حقبین پاس
بسکه در اول سید کونین خیر مستلم

﴿ عربی ﴾

له اعاظم اعجاز قد افتخرت
بها النبیون مهما کانت اشتهرت
بکنه مدحته الاسلاف اعتذرت
دعنی ووصفی آیات له ظهرت
ظهور نار القری لیلا علی العلم

﴿ فارسی ﴾

آن جهان آرای شهرستان قرب لامکان
کافرینش راست حرز مدح اوورد زبان
کیستم من تا که آرایم بتعظیمش بیان
ظاهر است اعجاز عالم آفرینش در جهان
درشب مهمانی همچون آتش اوج علم

﴿ ترکی ﴾

اول بلند آوازهٔ میدان لا احصی ثنا
چون قصور اتمش مدحنه جمیع ماسوا
بندن ایت صرف نظر وصفینه قیلما اعتنا
آیت اعجاز در ظاهر نصل کیم ولضحا
ضیف ناری دك که طاغ اوستنده در لیل ظلم

﴿ عربی ﴾

فلا تقل لی بماذا انت ملتزم
بمدح من هو بالتعظیم متسم
لانه درة بالمثل منعدم
فالدر یزداد حسنا وهو منتظم
ولیس ینقص قدرا غیر منتظم

﴿ فارسی ﴾

کی توان آیم برون باین همه نقص نظر
از کمال مدح عالیقدر آن خیر البشر
لیك اوچون بحر واوصاف جمیلش چون درر
حسن در از حلیهٔ تنظیم کردد بیشتر
کم نکردد در شرف مقدار غیر منتظم

﴿ ترکی ﴾

اعتراض ایتمك بنم مدحیمه ای اهل هنر
بغلاش جان ودلم توشیح مدحینه کمر
ذات عالی کوهری در بحر واوصافی درر
اکتساب ایلر شرف تنظیمدن عقد کهر
عرض نقص ایتمز قبول ار اولسه غیر منتظم

﴿ عربی ﴾

وصف النبی مقاما فی لعلو علا
مراتب فوقها اعلی المراتب لا
فاقتصرت باللهم صل علی
فتطاول آمال المدیح الی
ما فیه من کرم الاخلاق والشیم

﴿ فارسی ﴾

چیست مارا باچنین پیرایهٔ عجز انتساب
دعوی ایفای حق مدح آن عالیجناب
تا بدستوری که مدح پاك اوچون آفتاب
اندر اوج اعتلا از چهره بردارد نقاب
آنچه در ذات جمیل اوست ز اخلاق شیم

﴿ ترکی ﴾

اشبو نقص ایله ندر تطویل آمال مدیح
کیم انك ذاتنده اولمش جمله اوصاف ملیح
مدحت نقصان طراز خلق ایله اولسون صریح
عاجز عرض کمالیدر لسان هر فصیح
بو قدر ممکن کمال مدحنده اولسم علم

﴿ عربی ﴾

منزلة الله لازالت مقدسة
وعن معارضة الاعدا مخلصة
نصوصها بکمال الصدق مختصة
آیات حق من الرحمن محدثة
قدیمة صفة الموصوف بالقدم

﴿ فارسی ﴾

آن همایون مصحف تعظیم فرقان عظیم
لوح آیات مبین حق تنزیل علیم
معنی موزون یکتایش بود یعنی قدیم
کشته لفظش حادث از تعبیر رحمن رحیم
ذات عالیقدر او موصوف بر وصف قدم

﴿ ترکی ﴾

اول مبارك نامهٔ یزدان که درمثلی عدیم
مسلك صدق اوزره آیاتی اولوب چوق مستقیم
مبدئی در وصف بی تمثیل رحمن رحیم
جوهر الفاظی حادث نفس معناسی قدیم
اشو تقدیر ایله ثابتدر اکا وصف قدم

﴿ عربی ﴾

فوامض الغیب بالتبیان یظهرنا
بنعمة الرحمة العظمی یبشرنا
لم یقتصر بمعان وهی یشعرنا
لم تقترن بزمان وهی تخبرنا
عن المعاد وعن عاد وعن ارم

﴿ فارسی ﴾

باوجود آنکه آن تنزیل حی لامکان
از قدم اندر زمانی نیست آیت اقتران
میکنند آگاهم از پیرایهٔ بگذشتگان
مینماید شرح تحقیق معاد انس وجان
کشف احوال ثمود عاد شد ادرارم

﴿ ترکی ﴾

اول بلاغت منزلت آیات سبحانی نشان
سرمدیت اوزره اولمش بسکه توضیح وبیان
ایتبوب مضمون موزونی زمانه اقتران
ایلمش شرح کماهی معاد انس وجان
هم بیان حال عاد وصف اطوار ارم

﴿ عربی ﴾

حمدا لمن نزل الآیات من عزة
جات بلاغتها من کل جزة
جاءت الینا وماحت کل منقصة
دامت علینا وفاقت کل معجزة
من النبیین اذ جاءت ولم تدم

﴿ فارسی ﴾

شکر ایزد را که آن آیات فخر کائنات
شد مدار حسن حال مسلمین ومسلمات
کشت فایق در شرف او از جمیع معجزات
کامده از انبیاء ماسلف حسب الثبات
بسکه این درمر کز هستی است آنها در عدم

(١)

﴿ ترکی ﴾

شکر لله بزلره اولدی شرف بخش دوام
اشبو فرقان همایون مطلع قدسی پیام
سایر آیاته عرض ایتدی کمال احتشام
اولدی مثبت اعتلا اوزره الی یوم القیام
ماسلف اعجازی محواولدی عروض ایتدی عدم

﴿ عربی ﴾

منقصات فقد يحجبن عن سفه
مقسرات لقد يذبثن من رفه
مسلمات فقد يهدين فی نبه
محكمات فما يبقين من شبه
لذی شقاق ولا يبغين من حكم

﴿ فارسی ﴾

معنی موزون عالیقدر تنزیل علیم
دارد احکامیکه برهانش بود فضل قدیم
نیست باقی شبهٔ درعرض تحقیقش سلیم
کرده فرق سرکشان ازتیغ اعجازش دونیم
بهر دفع خصم اورا اقتضا بود حکم

﴿ ترکی ﴾

نظم بیچون بدیع افصح پروردکار
جملهٔ احکامی در تحقیق اوزره استوار
یوقدرر بر شبهه عرضنده اولنسون پایدار
مطلع موزونیدر اسم بدیع کردکار
خصم ایله بینده هرکز اقتضا یوقدر حکم

﴿ عربی ﴾

ومن يكون منكرا آياه من نكب
لو كان من عجم او كان من عرب
ما انكرت قط الارواح فی تعب
ما حوربت قط الاعاد من حرب
اعدی الاعادی اليها ملق السلم

(٢)

(فارسی)

در بساط عرصهٔ انکار آن معجز بیان
اختلافی نامد از دشمنترین دشمنان
کز هزیمت نبود اندر حرف رجعت تز بان
در کمینکاه کمال آیت اعجاز آن
کرده از عجز تکلم ترك سامان سلم

(ترکی)

ایتمدی خصم سیه رو هیچ آنکله کار زار
کیم شکوهندن هزیمت قیلمدی اول اختیار
اشبوفه‌لندن اولوب اعدای الاعادی شرمسار
ایلمش تقدیم خط عجز نقص واعتذار
ایتمش القا پایهٔ عزنده سامان سلم

﴿ عربی ﴾

احيت زاهتها اموات حافظها
امحت نباهتها نجوى مناقضها
سدت فصاحتها افراض قارضها
ردت بلاغتها دعوى معارضها
رد الغيور يد الجانی عن الحرم

﴿ فارسی ﴾

لوح تنزیل بدیع افصح ذات احد
کز فصاحت فیض حسن نظم اورا نیست حد
در بلاغت دست دعوی معارض راست رد
همچو رد غیرت آرایان شرع ودین مدد
دست ارباب جنایت را ز دامان حرم

﴿ ترکی ﴾

ایتمش اول نظم بدیع افصح پرورد کار
عرض ایدوب حسن بلاغتله فصاحت آشکار
معترضلر قولی‌نك مردود سمع اعتبار
اویله کیم بدکارلر دستن ید غیرت شعار
دامن عصمت مباهیٔ حرمدن برقلم

(١)

﴿ عربی ﴾

لها مكان هو المحفوظ من حسد
لها مبان فلا زالت على ابد
لها مثان كرمل البر فی عدد
لها معان كموج البحر فی مدد
وفوق جوهره فی الحسن والقيم

﴿ فارسی ﴾

نظم فرقان رازفیض وفوز بی پایان وحد
در بهارستان لطف عام بیچون احد
هست همچون بحر امواج معانی جذرومد
عقدهٔ لولو ودر وکوهر بیحد وعد
لیك بیش از کوهر بحراست در حسن قیم

﴿ ترکی ﴾

اول کلام افصح النظم بدیع مستعان
موج اوررسر چشمهٔ هر نقطه سنده بحرسان
صاف فیض حسن معنیٔ درو کوهر فشان
فضل قیمت اوزره بحرك جوهرندن بیکمان
فوق در اول عقد در وکوهر قلزم قدم

﴿ عربی ﴾

افاضت الفيض لازالت رغايبها
وتظهر الفوز مادامت نجايبها
فلا تقاس ولا تنسى غرايبها
ولا تعد ولا تحصى عجايبها
ولا تسام على الاكثار بالسأم

﴿ فارسی ﴾

در کمال آباد حسن نظم آن قدسی بیان
آنقدر فیض عجیبی کرده اقبال عیان
عقل را کز عجز نبود حد استحصای آن
کثرت توصیف فیض قدسش از تعظیم شان
موجب عرض ملالت نیست اندر هیچ دم

(٢)

﴿ ترکی ﴾

حسن نظمنده اولان مضمون موزون ملیح
حصرایله تعداد اولنمز هرنیچه اولسه صریح
حلیهٔ توصیفن استظهار ایدن عقل فصیح
ایلمز عرض ملالت اشبو معنی در صحیح
نشر آثار فرح ایلر الی یوم القیم

﴿ عربی ﴾

كلام حق هدى للخلق تلت له
وكل من كان يتلوه قبلت له
ضلت بها نفس عاريها فصلت له
قرت بها عين قاريها فقلت له
لقد ظفرت بحبل الله فاعتصم

﴿ فارسی ﴾

چون ز نور نیر آیات تنزیل اله
چشم ارباب تلاوت کشت روشن همچو ماه
کفتم ای اعجاز تلقین سعادت دستکاه
کسب اقبال ظفر کردی چو زین معجز پناه
باش اندر اعتصام حبل ایزد معتصم

﴿ ترکی ﴾

دیده حفاظی انوارندن اولدی چون منیر
عزم ایدوب اقبال تبریکن دیدم ای بی نظیر
حبذا ای نطق سرمد مطلعك در دلپذیر
کسب نیروی ظفر ایتدك اولوب روشن ضمیر
اعتصام ایت حبل عون حقه اول غیل معتصم

﴿ عربی ﴾

يامن رجى نعمة كانت بها الاهتدا
وابتغى عزة من مبدء الكبريا
تتلو بآياته من عين حسن الرضا
ان تتلها خيفة من حرنار لظى
اطفئت حر لظى من وردها الشبم

(١)

﴿ فارسی ﴾

گر بحسن صدق از خوف جهنم صبح وشام
تو زبان گردی به تنزیل علیم لاینام
میتوانی کردن از آن چشمهٔ کوثر پیام
مرکز نار جهنم را بخود دار السلام
طوبی آسادر بهشت فیض أفرازی علم

﴿ ترکی ﴾

گر جهنم خوفیچون ابراز ایدوب عزم تمام
زیور نطق بلیغك ایتسك اول افصح کلام
بدی دوزخ خاك پایکا اولور دار السلام
کسب ایدوب صاف زلالندن می یحیی العظام
غم سروره انقلاب ایلر تحول شهده سم

﴿ عربی ﴾

وکل من قلبهم بستحفظوه به
بصفوة اصدق فیضا نطفوه به
عن الرذایل قد استنظفوه به
کانها الحوض تبیض الوجوه به
من العصاة فقدجاوه کالحمم

﴿ فارسی ﴾

کوثر معنی است کویا لفظ فرقان از یقین
در بهشت ملت بیضای فخر المرسلین
شد سفید از صاف اوروی گنهکاران دین
کرده کسب مسعدت زآن منبع فیض مبین
تانهاده چون کبوتر در کنار او قدم

(ترکی)

موج اورر هر نکته سندن بوز جهان کوثر زلال
کو یا بر حوض در کیم چشمهٔ حیوان مثال
اولمش آندن جرم اهلینك یوزی بیضا مثال
تا حمام آسا اکا عرض ایلشلر امتثال
کسب ایتمشلر امان انداق ککه طاوس حرم

(٢)

﴿ عربی ﴾

لانها من مبادی القدس منزلة
باشرف الخلق تعظیما مدللة
بجنة الخلد نعما ها مسلسلة
و کالصراط وکالمیزان معدلة
فالقسط من غیرها لاناس لم یقم

﴿ فارسی ﴾

آن سعادت نامهٔ توحید قدسی ارتباط
مرکز تعدیل سرمدراست میزان وصراط
فیض نیروی جهان را لوح توقیعش منط
نیست انسانرا جز وقسط عدالت انبساط
دستکاه خلق ازتعدیل اوشد منتظم

﴿ ترکی ﴾

اول کهن دستور سرمد آیت قدس ارتباط
مرکز تعدیله در مضمون موزنی مناط
کسب ایدوب کونین فیضندن کمال انضباط
بو قدر اندن غیری دین اهلینه میزان وصراط
اولمامش قایم انکدك هیچ قسط منتظم

﴿ عربی ﴾

فلا تظن لرسول کان یخبرها
بغیر حق علی التبلیغ یظهرها
متی تشعشع منها النور تنظرها
لاتعجبن لحسود راح ینکرها
تجاهلا وهو عین الحاذق الفهم

﴿ فارسی ﴾

ازحسد حاسد بدعوی هوای اشتراك
گرلب ازانکار بکشاید بفرقش باد خاك
دستکاه عجب را سامان مکن زان نیست باك
گر تجاهل میکند آن اندرین ره انسلاك
ورنه درمیزان دانش دستکاهش نیست کم

(ترکی)

(١)

(ترکی)

ایلیوب تنزیل حق اوزره تجاهل اختیار
عرض انکار ایتسه ادراك حسود نابکار
اوله تزویرینه سامان تعجب اعتبار
اکلشدر خصم تعظیم کلام کردکار
ایك اولمشدر حسدله اشبو انکاره علم

﴿ عربی ﴾

قلب الحسود قد استولی علی الحسد
اعمت العین من هذا علی الأبد
لاتبعدن صدور الجهل من احد
قد تنکر العین ضوء الشمس من رمد
وینکر الفم طعم الماء من سقم

(فارسی)

آن همایون نامهٔ حق را که آمد از صمد
نیست انکار ازجهل قانون ناشناسان خرد
دیدهٔ خلق زامراض طبیعی تا أبد
ورزدانکار شعاع جرم خورشید از رمد
سلب طعم ازچشمهٔ حیوان کند ذوق ازسقم

﴿ ترکی ﴾

اول همایون قدرك آیاتی اولوب صدق انتساب
نقص سامان اولمز اهل کفر ایدوب جهل ارتکاب
لوح تصدیقنه گررسم ایتسه نقش ارتیاب
کوز رمددن ایلر انکار شعاع آفتاب
نفی ایدر حیوان سویندن طعمی فم ذوسقم

﴿ عربی ﴾

یارأس من صدق القاضون حجته
یامجد من سلم العاصون سدته
یافضل من قبل القاصون قبته
یاخیر من عم العافون ساحته
سعیا وفوق متون الاینق الرسم

(٢)

﴿ فارسی ﴾

ای ملاذ خیر جمهوریکه در ملك وجود
ساحت عز وجلالش راست خلق در سجود
عالی در عزم طوف روضه اش سعی آزمود
بر فراز ناقهٔ امید فیض فضل وجود
از پی تعظیم او چون نه فلك گردیده خم

﴿ ترکی ﴾

ای که درگاهی اولوب خود کبریانك ساحتی
عافیت اربابنك در قبلکاه راحتی
ناقهٔ امید او زره کاروان امتی
سعی ایچون رهٔ دولت سرای عزتی
سایهٔ قصر نبوت حصر یدر لوح وقلم

﴿ عربی ﴾

یا من هو الألیق الاحری بمفتخر
ومن هو الرتبة العلیا لمقتصر
ومن هو الرحمة القصوی لمعتذر
ومن هو الآیة الکبری لمعتبر
ومن هو النعمة العظمی لمغتنم

﴿ فارسی ﴾

ای رسول منقبت بس شهٔ طاها سپاس
وی نبیٔ طیلسان واللیل والضحی لباس
درکهکدر قاب قوسین ایله اوأدنی قیاس
عبرت اربابنه وصفك آیت کبرا اساس
اغتنام اهلینه لطفك نعمت عظمی علم

﴿ عربی ﴾

بأعزم العزم تلقا کعبة القدم
فقد عرجت بلاساق ولاقدم
فکیف نشرح مایوحیك بالقلم
سریت من حرم لیلا الی حرم
کما سری البدر فی داج من الظلم

(١)

﴿ فارسی ﴾

ماسوارا نیست آن دانش که پیراید ادا
وصف تعظیم شب معراجت ای حاجت روا
دوش رفتی ز بن حرم تا آن حریم کبریا
یافتی در اوج او أدنی مقام اعتلا
در شب تاریك چون ماه تمام ای محترم

﴿ ترکی ﴾

هر قلم اولسه اکر یوز بیك سخن سامان زبان
ممتنعدر مدحت عالیسنی اینسون بیان
عرض توشیح عروجن سربنی قیلسون عیان
ایلدك فرش حرمدن سیر عرش لامکان
لیل ظلمانیده بدر قدس دك بی کیف و کم

﴿ عربی ﴾

فقد سعیت بصدق العزم هرولة
تجاه حق متی ما یبقی محفلة
فصرت فی رحمة الرحمن واصلة
وبت ترقی الی ان نلت منزلة
من قاب قوسین لم یدرك ولم یرم

﴿ فارسی ﴾

آن قدر کردی شب أسری ترقی زین جهان
کز شرف شد فرش تعظیمت فضای لامکان
مرکز جولان قدرت کشت از توقیر شان
قاب قوسین اسم اولدی لقب قدسی نشان
نیست ممکن جز تواندر آنو لا ماند قدم

﴿ ترکی ﴾

ایتدك اسری شامی اقبال ترقی اولقدر
کیم همایون اوج أوادنی دراندن مختصر
وقف قربك اولدی اول عالم که فهم ایتز بشر
ممتنعدر حضرتکدن غیرینه اشبو اثر
انحصار اولمش سنك توقیرکا اشبو عظم

(٢)

﴿ عربی ﴾

لك المقام فخرت الکبریاء بها
وفضلتك عظام الاتقیاء بها
واقتدتك کرام الاصفیاء بها
وقدمتك جمیع الانبیاء بها
والرسل تقدیم مخدوم علی خدم

﴿ عربی ﴾

ای بچشم آفرینش خاك پایت توتیا
قبله‌ٔ توفیق تعظیم جبین اصفیا
فرض شد تقدیم کرد مقدمت بر انبیا
تا که کردیدی جمیع ماسوارا پیشوا
همچو فضل رتبهٔ مخدوم بر قدر خدم

﴿ ترکی ﴾

کبریا قربنه قدرکی کوروب عزت کسین
مفخر خلق اولدوغك حکمینه ایتدیلر یقین
ذات عالی شانکی ای شاه عالم آفرین
ایتدیلر تقدیم جمع ماسوایه مرسلین
اویله کیم تقدیم ایدر غیرینه مخدومی خدم

(عربی)

فارتقیت قد احسنت الوفاق بهم
واجتمعت بحسن الاعتناق بهم
وقد عرجت فادرکت السباق بهم
وانت تخترق السبع الطباق بهم
فی موکب کنت فیه صاحب العلم

﴿ فارسی ﴾

ای سپهسالار میدان تدلی ودنی
کرد جولان تاغبارت اندر اوج کبریا
پاره کردی پرده‌ٔ هفت آسمانرا زاعتلا
درشکست آوردی باب قلعهٔ ملك عما
اندران موکب که بودی صفدر صاحب علم

(ترکی)

(١)

﴿ ترکی ﴾

ترك ایدوب منزلکهٔ سفلی مزاج سطح خاك
زیر حکمکده ایکن خیل رسالت انسلاك
ایلدك عزم مقام قرب جولانکاه پاك
اشبو طقوز پرده شوقکدن اولندی چاك چاك
اول حشم اوزره اولوب کردهنك صاحب علم

﴿ عربی ﴾

فقد توصلت قدرا عز من سبق
به توفقت حظا غیر مستحق
بحیث جاوزت مسعی کل ملتحق
حتی اذا لم تدع شاوا لمستبق
من الدنو ولا مرقی لمستنم

﴿ فارسی ﴾

آن قدر کشتی جهان آرای عز انسباق
کز شرف نکذاشتی جائی باهل استباق
کو بتقلید غبارت اب کشاید از وفاق
نردبان قربرا بر داشتی از نه رواق
سلم ارباب رفعت رانهادی در عدم

﴿ ترکی ﴾

اوج قرب اوزره چو اسری شامی سکرتك راق
عرض جولانکدن اولدی محووهم انسباق
قرب خطینك عروجك حصر ایدوب حسب السباق
قالدی برنقطه تارسم ایتسه اهل استباق
ایکی عالمنك ترقیسنه عرض ایتدی عدم

﴿ عربی ﴾

قرأت کل کلام بالفصاحة اذ
اقت کل صلوة بالنظافة اذ
رفعت کل سلام بالبلاغة اذ
خفظت کل مقام بالاضافة اذ
نودیت بالرفع مثل المفرد العلم

(٢)

﴿ فارسی ﴾

چون زدور اعظم مهر منیر کبریا
کرهٔ تعظیم قدرت یافت خط استوا
اوج قدس لامکان شد جلوه‌ات رانقش پا
ازپی اعلان تعظیمت زغیب آمد ندا
یافتی شهرت چو شخص مفرد خاص علم

﴿ ترکی ﴾

ای مقام عرش تعظیمکده ومهره مطاف
پایهٔ قدرك علوی اوزره یوقدر اختلاف
چون بتشدك اوج اوأدنی به حسبما یضاف
رفع صیت علوجاهك اولدی اعلان انصاف
اشتهار اولدك نصل کیم مفرد خاص علم

(عربی)

قد ارتقیت الی ماغبت عن نظر
لمت کالکوکب المرصود فی أثر
وقد وصلت بما لاترجو عن بشر
کیما تفوز بوصل أی مستتر
عن العیون وسر ای مکتتم

﴿ فارسی ﴾

نیر تعظیم قدرت اندر اوج کبریا
داد تاصدر مقام قرب راحسن جلا
یافتی وصلت با آن وصلی که ازعز وعلا
داشت اندر پردهٔ غیب هویت انزوا
کشف عزت کشت آن سر یکه بودی مکتتم

﴿ ترکی ﴾

اوج سبحان الذی اسرایه چون ایتدك وصول
فائز اولدك اول وصاله کیم خفا ایتز قبول
کشف تحقیق ایلدك اول سر مکتوم ای رسول
لوح تعظیم جلالتده ایدی صفوت حلول
بارکاه قدس لاریبی ده اولدك محترم

﴿ عربی ﴾

وعم معيار ما اوجبت من خطب
وجت آثار ما نعمت من نسب
وبرت أعلام ما وصفت من لقب
وجل ادراك ما وليت من رتب
وعز مقدار ما وتيت من نعم

﴿ فارسی ﴾

ای غبارت سرمهٔ چشم جمیع انبیاست
دوستدارت در حریم قدس قلب کبریاست
قدر أو أدنی مضافت برترین قدر هاست
دستگاه نعمت تعظیم تو بی انتهاست
نیست غیر حضرتت در آفرینش این عظم

﴿ ترکی ﴾

ای سنك حایز اولان قدرك نك القابی جلیل
فایز اولمش نعمتك عندنده هر نعمت ذلیل
درکهٔ اجلالك أعلامی اولوب صفوت دلیل
دولتك نك قدر تعظیمنده بو قدر قال وقیل
ماسوی مقداری میزان جلالك اوزره کم

﴿ عربی ﴾

اذا عرجت الى الافلاك من سمك
فقد تجاوزت عن مجموعة فلك
وانسلكت مقاما غير منسلك
وحزت كل فخار غير مشترك
وجزت كل مقام غير مزدحم

﴿ فارسی ﴾

هر مقامی راکه در عزت سرای کردکار
داشت اندرمی کز تعظیم علو افتخار
اندر آن منزل که آنجا ماسوا را نیست بار
فرش جولان براقت کردی ای سرمد مدار
بر کذشتی از همه چون بود غیر مزدحم

﴿ ترکی ﴾

ترك ایدوب سطح بساط عز جولانکاه خاك
مسلك سرمد سرای قدسی ایتدك انسلاك
افتخار اقلیمی نی تسخیر ایدوب بی اشتراك
ماسوادن چوخ تجاوز ایلدك ای نور پاك
جلوه کاهك اولدی اول عالم که یوقدر مزدحم

﴿ عربی ﴾

نور المحمد قد صار المعين لنا
خسرأ ان مفلحا ان يطمئن لنا
طوبى لنا حضرة العلام من آنا
بشرى لنا معشر لاسلام ان آنا
من العناية ركنا غير منهدم

(فارسی)

باد ما را ای همایون معشر اسلام دين
این بشارت فیض اقبال مسرت آفرین
کز عنایت کستری عون رب عالمین
باعث نیروی دوکیتی چو فخر المرسلین
هست رکن کعبهٔ تعظیم غیر منهدم

(ترکی)

ای کروه مسعدت پیرایهٔ اسلام و دین
بو سعادت بزلره یوقی کفایت آفرین
کیم حق الطافندن اولمش هادیٔ راه یقین
ایکی کونك افتخاری رحمة للعالمين
کعبهٔ مقصوده یعنی رکن غیر منهدم

﴿ عربی ﴾

ومن هو النصر حصر فى اطاعته
معاصى الخلق محو عن شفاعته
فلله الحمد اسلمنا بدعوته
لما دعى الله داعينا بطاعته
بأكرم الرسل كنا أكرم الامم

(فارسی)

(فارسی)

بهر تبلیغ دلیل طاعت خود کردکار
خواند چون آن نیر تعظیم را دعوت شعار
تا کنند ما را بسر کبریا آینه دار
شکر لله امت او ییم بس زین اعتبار
اوست خیر انبیاء الله وما خیر ام

﴿ ترکی ﴾

طاعتی نك دعوتیچون ایلدی پروردکار
بزلره چون اول کزین خالق داعی اعتبار
بسکه در اول اکرم جمع رسول کردکار
امتی نك هم قولی اولق بزه در افتخار
بو دلیل اوزره اهم خلقز و خیر ام

﴿ عربی ﴾

لاحت على ماوری اقباس صفوته
ماحت غرور الشقا آثار عزته
شاعت باوج العلا أعلام صفوته
راعت قلوب العدى ابناء بعثته
كنبأة اجفلت غفلا من الغنم

﴿ فارسی ﴾

دستگاه کبرودار بعثت خیر البشر
آنچنان در قلب اعدا کرد ایجاب اثر
کز هزیمت جلکی را ورد شد این المفر
چون کروه کوسفندان از صدای شیرنر
یك قلم کشتند قایم در زوایای عدم

﴿ ترکی ﴾

اولدی چون آوازهٔ تشریفی شهرت انتساب
ایتدی اعدانك قلوبی دهشتندن اضطراب
ایلدی صانکیم غضنفر صیتی أغنامی خراب
عرض اقبال هزیمت قیلدیلر حسب الصواب
انقلاب ایتدی بنای کفر و خذلان بر قلم

﴿ عربی ﴾

هو النبي الذي أسرى على فلك
أفواج عسكره الابطال من ملك
ما بال يصلى العدا فى اسفل درك
لازال يلقاهم فى كل معترك
حتى حكت بالقنا لحما على وضم

﴿ فارسی ﴾

آن امیر شکر دولتسرای کن فکان
در شکست آورد بنیاد عدو را آنچنان
کرده اعضایش حکایت بر سر تیغ سنان
از وفور زخم اندر عرصهٔ میدان از آن
پارهٔ لحمیکه هست أندر سر سیخ ستم

﴿ ترکی ﴾

عرض ایدوب هر صدمت اوزره فوج اعدایه جلال
کوستردی تیغ قدرت جوهری اویله قتال
کیم سنان رأسینه اعضای کروه اختلال
اویله عرض جلوه ایلر دیکه قصاب زوال
بیع ایتمك اوزره دیزمش سیخنه لحمی بر قلم

﴿ عربی ﴾

فانما الاعداء همما يحربون به
عادوا عن الحرب ظنوا يخربون به
راموا الرجوع وكانوا يعدجون به
ودوا الفرار فكادوا يغبطون به
اشلاً شالت مع العقبان بالرخم

﴿ فارسی ﴾

در ظفر آباد کردون فرش آن مالك رقاب
کرد اعدا از کهن دیوان کیتی انتخاب
مصرع نعم الفرار شد از این حسرت کباب
کاش میبودی چو آن صیدیکه در چنك عقاب
بسته عقد جان که تا کیرد قرار اندر عدم

﴿ تركی ﴾

کوردی چون دیوان دین رحمت پرورد کار
ایندی اعـدا انتخاب مصرع نعم الفرار
اولدی مضمون شکوه دین احـمد آشـکار
آرزو قیلدی که کاش اولسیدی اول عاجز شکار
کیم عقابك چنکوالیله ایلدی عزم عـدم

﴿ عربی ﴾

تتلوا السـنین فلا تحصون مدتها
تمشی الشهور وماشـافوا مشیتها
وتخـلو الایام ماعـدو اکیتهـا
تمضی اللیالی وما یدرون عـدنها
مالم تکن من لیالی الاشـهر الحرم

﴿ فارسی ﴾

هیبت عز وشکوه لشکر نصرت مدار
کرد اعـدارا زدار کیردست اقتدار
غافـل از کیفیت دور مـدار روزکار
میکذشتی جله شبهـا ونکشتی آشکار
فهم ایشـانرا مکر شبهای ماه محـترم

﴿ ترکی ﴾

لشکر دین هیبتندن خوف ایدوب اعدای دون
محو اولنمشدی شـعورندن شهور وآی وکون
محو اولوب پیرایهٔ احوالنـه صبر وسـکون
حج آیـندن غیری بیلازلردی قانو ن قرون
اکلمز مجنون حسابسال وماهی هیچ دم

﴿ عربی ﴾

عساکر الدین قد یحصون راحتهم
حلوا العدو اذا شافوا سماحتهم
ظنوا المطـاعم فی القتـلی اباحتهم
کانما الدین ضیف حل سـاحتهم
بکل قرم الی لحم العـدی قرم

﴿ فارسی ﴾

کو بی بودی یاوران لشـکر ملك آمان
در حریم خانهٔ اعدای دین چون مهمان
هر یکی در جان دشمن ضیغم خواهش نشان
جله کی را میثمودی پرورش اعدا بجان
در حریم خانهٔ دل از سر عز وعظم

(ترکی)

لشکر اسلام اولوب خان حق اوزره مهمان
ساحهٔ اعدایه قونمش عرض ایدوب اعلام شان
هر بری دشمن اتی نك ذوقنـه شیر ژیان
داکی لحینه حریص اولدیغی دك خواهش عیان
مهمـانه میزبان تعـظیم ایلر لاجرم

(عربی)

محمد أفضل الکونین فی صحة
فوق البراق اذا یجلو باسلحة
وحوله فوج فرسان ذی ارمحة
بحر بحر خمیس فوق سـابحة
یرمی بموج من الابطـال ملتطم

﴿ فارسی ﴾

میکشیدی آن سپهسالار عالم اشتهـار
بر فراز تو سن حق کشته از ایمان سوار
پنج رکن لشکر حکم رسـالت بحروار
مینمود آن بحر طوفان از سهـام آبدار
هم ز کیر دار آن دشمن شکاران ملتطم

﴿ ترکی ﴾

حبذا اول شاه یزدان حول قوت کرد کار
ایتدی بحر لشکرك ارکان خمسن انجرار
یعنی قلب وسـاق قدام و یمین ایله یسـار
هر بری بردلدل نصر وظفر اوزره سـوار
اشبو فوجك جذر ومدندن ایدی هم ملتطم

(عربی)

(عربی)

افواج عسکره بالحق منتسب
من نور طلعته کالبدر مکتسب
بنانهم بدماء الخصم مختضب
من کل منتـدب لله محتسب
یسطو بمستأصل للکفر مصطلم

﴿ فارسی ﴾

عسکر دین بود اندر حسن قانون نظام
هر یکی با مخ کین دعوت تعظیم عام
مبدء فیض حساب لطف یزدانرا ختام
از شـکوه سطوت شمشیرلاریبی نیـام
اندر استیصال اعدا فتح ونصرت را علم

﴿ ترکی ﴾

فـوج یزدان یاور دین نبیٔ محـترم
احتساب آمادهٔ تسخیر اولوب حسب الشیم
دعوت حق اوزره در ایجاب تعظیمه رقم
هیبت صمصام استیصالی چون چکنی علم
ایلدی کفـار الن مستأصل حرز عـدم

﴿ عربی ﴾

مبـانی الکفر زالت عن فتونهم
وصار الایمـان محفوظـا بغیرتهم
ونصرة الحق عن اعلام ثروتهم
حتی غدت ملة الاسلام وهی بهم
من بعد غربتهـا موصولة الرحم

﴿ فارسی ﴾

ملت اسـلام در زاویهٔ حق یقـین
بود از حکم بدیع لم یزل غربت مکین
کشت منزل چون زعرش قدس یزدان بر زمین
شد ز نیروی کمال غیرت مردان دین
در جهان فتح ونصرت یعنی موصول الرحم

﴿ ترکی ﴾

ملت اسلام اولوب بر فرقهٔ عالی مدار
کوشهٔ غربتده بر نیجه زماندی بوقرار
لشکر دین قوتندن کوردی فیض انتصار
واصل اولدی رحمت یزدانه حسب الاقتدار
غربتدن صکره اولدی یعنی موصولی الرحم

(عربی)

وکان للدین انصـار عن العرب
لافضل الرسـل تعظیمـا بمنتسب
مقرونة ازلا منـه بنـو ر رب
مکفولة ابدا منـهم بخـبر اب
وخـیر بعـل فـلم تیتم ولم تئم

(فارسی)

طفل دین از فیض الطاف نبی وصحب وآل
کشت چون محفوظ اندر مهد عون ذوالجلال
از نهیب دست آسیب حسود بدسکال
یافت از فخر دو عالم خـیر آبا و بعـال
هیچکـه أیم ویتیمی را نکرد د متسم

﴿ ترکی ﴾

ملت بیضـای اسـلامیه حسب الیقـین
کهف الطاف سید کونین اولوب حصن حصین
اعتناد اهلینك استیلاسـیدن اولمش امین
خیر اب وزوجیدر چون شهریار مرسلین
نسوه سـینه أیم وطفلیتـه یتیم اولمز علم

﴿ عربی ﴾

وعاین الخصم اذ سامت مقادمهم
لکان فرد من الاسلام هادمهم
هم الرجال فسل عنهم صوادمهم
هم الجبال فسل عنهم مصادمهم
ماذا رأی منهم فی کل مصطدم

﴿ فارسی ﴾

آن رجال الغیب عصر فضل ودوران کمال
کز تجمل هر یکی دشت جلالت را جبال
قوت بازوی آن شیران زاعدا کن سؤال
زانکه با ایشان مصادم کشته هنکام جدال
بس چه ضر بت دیده ازآن جمله درهر مصطدم

﴿ ترکی ﴾

عسکر اسلامی هر فردی اولوب حیدر مثال
ربع مسکون شجاعت اوزره کردون ساجبال
صدمه سین کورمش عدودن کشف ایدوب ایتغیل سؤال
کیم نه حس ایتمش شکوهندن که اولمش پایمال
عرض اقبال تصادم ایلمش حالنده هم

﴿ عربی ﴾

وهم أعاظم أبطال أبا وجدا
لهم من الحق عون کان معتمدا
ان اقتضیت باستیصالهم عددا
فسل حنینا وسل بدرا وسل احدا
فصول حتف لهم أدهی من الوخم

﴿ فارسی ﴾

کر ترا باشد امید از فیض اقبال یقین
شرح احوال عدو باشیر چنکالان دین
پرس از بدر وحنین وهم احد هنکام کین
تاچه خونها ریخت از حلق عدواندر زمین
قتل اعدا ازطاعون و با باشد وخم

﴿ ترکی ﴾

لشکر اسلام ایله ابراز ایدوب جنك وجدال
ساحهٔ میدان دین اوزره اولمش پایمال
دشمنك وضعندن ایسترسك کر استکشاف حال
شورش بدر وحنین ایله احددن ایت سؤال
قتل فصلی خصمه هنکام وبادن در وخم

﴿ عربی ﴾

هم معلی الدین مهما کانوا اجتهدت
والممحی الکفر بالایمان اعتضدت
والمظهری الحق علوا حیثما شهدت
المصدری البیض حمرا بعدما وردت
من العدا کل مسود من اللمم

﴿ فارسی ﴾

هر یکی زآن شیر چنکالان یزدان اعتماد
میکشیدی تیغ بیضا لمعهٔ صافی نژاد
از کلوی خصم کفر اندیشهٔ صاحب عناد
چون شفق کالکون بخون حلق هر کاکل سواد
بعد هنکامی که کردی پیکر او را قلم

﴿ ترکی ﴾

عسکر دین نبیٔ مرسل ذی احترام
هر برین دست شکوهند اولوب نصرت پیام
ذوالفقار آسا همایون خنجر حشمت نیام
حلق اعدادن چکردیکی قان ایله احمر مدام
قتل ایدوب بر دشمن زلفی سیاهی دمبدم

﴿ عربی ﴾

والمسلمون بعون الحق قد غلبت
علی العدو بحول الله ما سلکت
رماحهم نحو خصم غیر ما قتلت
الکاتبین بسمر الخط ما ترکت
اقلامهم حرف جسم غیر منعجم

﴿ فارسی ﴾

آن غضنفر پیکران شیر یزدان ذوالفقار
کاتبانی اندر دیوان عون کردکار
باسنان خطهٔ خطیکهٔ دارد اشتهار
نیست ترك خامهٔ شمشیر شان ذرکار زار
حرف جسمی از عدو بی نقطهٔ زخم قلم

﴿ ترکی ﴾

خط سنان خامه سیله لشکر نصرت شعار
کاتب دیوان قدرت در معرکه هر کارزار
صفحهٔ جان عدوی ایلشدر نقطه دار
کلك صمصامی آنك ترك ایتمشدر هیچ بار
حرف بنیاد عدو دینی بی زخم قلم

(عربی)

عالی الرماح لهم نجوی یهز زهم
اولوا الفلاح لهم مولی یعززهم
مبدی الصلاح لهم منوی یطرزهم
شاکی السلاح لهم سیما یمیزهم
والورد یمتاز فی السیما من السلم

﴿ فارسی ﴾

آن سعادت اختران اوج عز واحترام
لشکر شوکت سلاح شیر یزدان اهتمام
داده سیماشان کمال امتیاز خاص وعام
بسکه اندر اعتبار فطرت دانش پیام
ورد ممتاز است در حسن طراوت ازسلم

﴿ ترکی ﴾

فیض عون حقله دین اهلی اولوب نصرت شعار
هر بری برصفدر شوکت سلاح نامدار
دهر میداننده ورمش امتیاز اقتدار
آفرینش خلقیدن سیماسی حسب الاعتبار
کل سلمدن امتیازآماده دربی کیف وکم

﴿ عربی ﴾

عساکر الدین عون الله نصرهم
وقد تعذر بالتعداد حصرهم
وفردهم یکتفی الاعداء عشرهم
تهدی الیك ریاح النصر نشرهم
فتحسب الزهر فی الاکمام کل کمی

﴿ فارسی ﴾

از چمن زار شجاعت نوبهاران شهان
آردت بادصبای فتح ونصرت هدیه سان
نکهت کلهای عالیقدر فیض جاودان
بس تو پندار یکه اندرآستین هرجوان
غنچهٔ توفیق یزدان باشد ازعز وعظم

(ترکی)

لشکر دین اوزره کر عطف ایتسنك امعان نظر
عرض ایدوب نصرت ریاحی احتشامندن اثر
نشر ایدر فیض همایون نکهت فتح وظفر
صانکه هر بر فردی نکدر بردمت کل برك تر
آستین کسوت حشمت نمونده علم

(عربی)

وکانت الصحب بالسبحان منتدبا
اعلام نصرتهم بالحق منتسبا
من حسن شوکتهم صاروا المحتسبا
کانهم فی ظهور الخیل نبت ربا
من شدة الحزم لامن شدة الحزم

﴿ فارسی ﴾

بر فراز توسن تعظیم آن مردان کار
کشته تا ازشدت حزم جهانکیری سوار
آنچنان بنشسته ازتعظیم شوکت استوار
کوبی سروی کشته سبز اندر فراز کوهسار
شدت حزم است ونی شد احزم ای محترم

﴿ ترکی ﴾

اول تهمتن عسکر دشمن کش اعدا کداز
اویله کالکون شرف اوزره علم ایتمش فراز
صانکه طاغ اوستنده سبز اولمش مبارك سروناز
شدت صدقله حزمندندر اشبو اهتزاز
توسنك شد حزامندن دکلدر بوعظم

﴿ عربی ﴾

لاحت وجوه الوری من نورهم برقا
صارت مقام العلا منهم لمتسقا
من عز شوکتهم اذیظهرون حقا
طارت قلوب العدا من باسهم فرقا
فما یفرق بین البهم والبهم

﴿ فارسی ﴾

ازشکوه آن جهان کیران کردون دررکاب
شددل اعدا پریشان آنچنان کز اضطراب
امتیاز عقل آن جهل آفرینان شد خراب
تاکه اطفال غضنفرا که دارد التهاب
فرق نتوانست کردن روز هیجا ازغنم

﴿ ترکی ﴾

عرصهٔ هیجای دین ابطالی چون وردی طراز
هیبتندن قلب اعدایه قراعت اندی ساز
اشبو دهشتدن اولوب عقلی کم وادراکی آز
شیر اطفالینی ایترزدی قوزیدن امتیاز
اولدی غفلتدن کمالی ناقص وایمانی هم

﴿ عربی ﴾

طوبی لمن سعدت بالفوز فطرته
وعده فضل خیر الخلق عترته
بشری لمن وهو فی الدارین امته
ومن تکن برسول الله نصرته
ان تلقه الاسد فی آجامها تجم

(فارسی)

آنکه باشد نصرتش نیروی فخر مرسلین
باغضنفر دستکاهان کرشود صحبت کزین
کرز بردستی بوند اندر مکان خودمکین
برزمین عز اوساینداز طاعت جبین
حرز امن خویش نسبند جز کنم عدم

﴿ ترکی ﴾

اول مبارکك نور عین قدرت ذات آله
نصرتی هرکمسه اولسه اکر پشت وپناه
شیرپیکرلر مقامنده اکر عرض ایتسه جاه
فرش تعظیم ایلیوب پایته عجزندن جباه
بسط طومار قصور ایلر اولوب افسرده دم

﴿ عربی ﴾

ومن أتی من نبی غیر مقتصر
ومن اتی من صفی غیر مفتقر
وکلهم عنده الاوفی بمعتذر
وان تری من ولی غیر منتصر
به ولا من عدو غیر منقصم

﴿ فارسی ﴾

آنکه هست ازقوت بازوی اونصرت ولا
کی بود ازرأفت نیروی تعظیمش سوا
هیچ دشمن نیست ازشمشیرآن یزدان ثنا
روح او نبود زجسم وجان اوازتن جدا
دشمنش بادا ذلیل ودوستانش محترم

﴿ ترکی ﴾

کیمسه کیم فیض ولاسندن اولمش انتخاب
احتمالی یوق که بو قسمه نصرتندن بهره یاب
سوء قصدنده اولان اعدای خذلان اکتساب
پیکری در انفصام اشبو شمشیر عذاب
اولیاسنه کرم اعداسنه ایلر ستم

﴿ عربی ﴾

اعزه الله اجلالا بحضرته
دعی الیه فخصصنا برعفته
وبلغ الفضل فی انحاء امته
احل امته فی حرز ملته
کاللیث حل مع الاشبال فی الاجم

(فارسی)

امت خود را بحرز امجد بیضاء دین
مسند اقبال راحت داد آن فخر مبین
کو بپا کردیده شیر بیشهٔ حق یقین
باغضنفرزاده کان اندر مکان خود مکین
تاابد دستور در خلد برین ماند قدم

﴿ ترکی ﴾

ماتی نك حرز تعظیمنه ایتدرمش حلول
امتی نك جمله سن اول کبریا مفخر رسول
صانکه طفلینه غضنفر عرض ایدوب حسن قبول
مأمن مألوفنه حفظ ایلمش حسب النزول
تاکه اهلینه تسلط ایتمیه جرم وستم

﴿ عربی ﴾

لانه باهر البرهان من ازل
وشمسه حیثما کانت بمشتعل
عین تعارضها صارت بمضمحل
کم جدلت کلمات الله من جدل
فیه وکم خصم البرهان من خصم

﴿ فارسی ﴾

کرده عمری شد که نطق سرمدی ذوالجلال
ازبیان آرایی برهان بیچونی مثال
باعناد آماده کان فخر دوکیتی جدال
لاجرم ازعجز آن دون فطرتان کردیده لال
بسته شد اندر کلوی کفر لا کفتانم

(ترکی)

اول نبی نك مسلك صدقنه هنکام سؤال
حق کلامی چوق مجادللر له ایتمشدر جدال
ایلیوب تحقیق برهانیله توشیح مقال
اعتراض اهلی نك ایتمش دروجودن پایمال
معترضلر محو اولوب چکمش معاندلر ستم

﴿ عربی ﴾

مبادی العلم کانت منه فائزة
فصار فی علم الاسماء حایزة
عن درك عزته لو کنت عاجزة
کفاك بالعلم فی الامی معجزة
فی الجاهلیة والتأدیب فی الیتم

﴿ فارسی ﴾

آنکه ازنیروی فیض قدرت بیچون رب
هیچ ناخوانده کتاب ودرسبق نکشوده لب
کشته در استادی علم دوعالم منتخب
کرده اندر جاهلیت عرض اقبال ادب
این قدر کافیست زاعجازش مزن بسیاردم

(ترکی)

عرض اعجازینه کافی بوقدر اشبو جواب
کیم جهالت عصرینده ایتمش کمالات اکتساب
هم یتیملکده ادب تحصیلی درچوق اعجاب
بازه یوب خط کورمیوب استاد الهامی کتاب
علم الاسمانك اسم ورسمن ایتمشدر رقم

﴿ عربی ﴾

وقد تأسفت فی وصف أمیل به
قبیل مدح رسول استقیل به
سعادة وجرائمی ازیل به
مدحته بمدیح استقیل به
ذنوب عمر مضی فی الشعر والخدم

﴿ فارسی ﴾

حصر استخدام مدحی میکنم عرض بیان
کافرینش راست ممدوحش فروغ چشم جان
تاز فیض اوشود مغفور جرم آن زمان
کز حیاتم رفته اندر مدح شاهان رایکان
هم زبان فرسود غفلت کشته زان رودر خدم

﴿ تركی ﴾

فخر كوندنك مديحن ايليوب بن حرز جان
اختيار ايتدم كه قصيدن اوله حسب الامان
دولت اهلی نك مديحنه تلف اولمش زمان
ارتكاب ايتمش كناهم سهم غفرانه نشان
جبر نقصانم اولوب جرمم اوله عفوه علم

﴿ عربی ﴾

خدمت كل جناب أوانا قبه
ما ثم الكل لاز الت تعاقبه
فكيف تكتم منكم ما راقبه
اذ قلت انی ما تخشی عواقبه
كأننی بهما هدی من النعم

﴿ فارسی ﴾

خدمت ارباب جاه ومدح اهل اعتبار
بسكه اندر كردنم انداخت زنجير خسار
ميكدازد خوف آسيب عقوبت زين دو كار
ميكنم زين خدمت استغفار وزان اشعار عار
كو بی باين شيوه ام نذر كليسای ندم

﴿ تركی ﴾

اول أسف پيرايه اشعار ايله الايق خدم
بس كه طاقش بو بنومه آويزه خسروندم
عاقبت خوفی ايچون هر رشته سی در بر علم
اشبو سامان ايله كوبی كيم بن افسرده دم
غم كليساسينه در بن نذر اولنمش بو غنم

﴿ عربی ﴾

فی عنفوان النما من غفلة وعما
ضيعت عمرا فذا لازال مغتنما
فالمدح والخدمة صار الی ملتزما
اطعت غی الصبا فی حالتين وما
حصلت الا علی الآثام والندم

﴿ فارسی ﴾

جهل را افزوده باد انش كمال اعتبار
كشتم آشوب صباوت را اطاعت اشكار
خدمت ومدح سلاطين را نمودم اختيار
زين دو كردارم نكرديدم بوضعی پايدار
در بساط آفرينش غير آثام وندم

﴿ تركی ﴾

جهلی علم اوزره صانوب طغرای فضل اعتبار
اولدم آمال صبايه بن اطاعت آشكار
سلطنت اهلی نك ايتدم خدمت ومدحن شعار
اولمدم فايز بو فعلمدن بقايه هيچ بار
برمراد اوزره مكر اقبال آثام وندم

﴿ عربی ﴾

أمانی النفس ساءت من شرارتها
لتركها الدين بالدنيا وغارتها
ويا تجارة دينی فی خسارتها
ويا خسارة نفسی فی تجارتها
لم اشتری الدين بالدنيا ولم تسم

﴿ فارسی ﴾

وای بر احوال نفس سركش شيطان شعار
كز تجارت كرده قصد عرض ايجاب خسار
دين را با نقد دنيای توهم اعتبار
از سبكمغزی خريداری نكرده هيچ بار
كشته اندر هر دو عالم در زيان كاری علم

(تركی)

بو أسف كيم نفس خسران دستكاه هرزه كار
ايلمش قصد تجارت ايليوب عرض خسار
اولمش بازار عصيانه اولوب سرمايه دار
نقد دنياله متاع دينه طالب هيچ بار
اشبو خسران ايله ايكی عالمه اولمش علم

﴿ عربی ﴾

فنعم الاسلام قل طوبی لقائله
وحبذا الدين قل بشری لنائله
وبئس بيعه قل زجرا لفاعله
ومن يبع آجلا منه بعاجله
يبن له الغبن فی بيع وفی سلم

﴿ فارسی ﴾

آنكه بفروشد متاعی را كه در عرض كمال
لطف يزدان راست فيض اعظم جاه وجلال
با كمين سرمايهٔ دنيای حسرت پايمال
بس زيان فسر سوده كردد او بغير احتمال
در برستان سعادت اندرين بيع وسلم

﴿ تركی ﴾

اينسه اولكيم نقد دنيای صانوب تجبيل ثار
دين نك انفس متاعن رسم بيعين اختيار
بو عمل اوزره ايدوب بی شبهه سامان خسار
كسب آشوب عذاب عاقبت ايلر شعار
خاسر ومغبون ايدر اول شخصی بو بيع وسلم

﴿ عربی ﴾

اطاعة الدين قد كانت بمفترض
لكن امارتی صارت بمعترض
ما بال لی ان غدت حالی بمعترض
ان آت ذنبا فما عهدی بمنتقض
من النبی ولا حبلی بمنصرم

(فارسی)

روزكاری از جهالت بسكه بودم هرزه كار
زان سبب دارم كنون تقصير وذنب بيشمار
نيستم غمكين زبس از فضل وجود كردكار
عهد من بشكسته نبو دزان جهان افتخار
رشته اميدم از لطفش نبا شد منصرم

﴿ تركی ﴾

هر نيجه محض جهالتله اولوب خسران شعار
ارتكاب ايتدم عددسز جرم وذنب بيشمار
اشبو فعلمدن اسف ايتم كه فخر كردكار
حضرتندن عهد ايمانم ايلز نقض آشكار
شافع ذنب وقصورم در بنم اول محترم

﴿ عربی ﴾

لئن أبی ولئن جدی ومن آبتی
فارحم الهی بتعليمی وتربيتی
اذ خصصونی باسم فيه محمدتی
فان لی ذمة منه بتسميتی
محمدا وهو اوفی الخلق بالذمم

﴿ فارسی ﴾

شكر ايزد را كه نام من محمد شد عيان
ذمتی باشد مرا زين رو بآن فخر جهان
در أدای ذمت عفو قصور كن فكان
نيست وافی تر زآن شاهنشه پيغمبران
كعبهٔ حاجات كيتی راست در بارش حرم

﴿ تركی ﴾

بسكه در اسمی همايون قدروهم فيروزمند
اولدی قدرم طالع سعد محمد دن بلند
بو دليل اوزره اكا واردمتم بيچون و چند
كيم شفاعت ايليه عقباده كورسه مستمند
جمله دن أوفی در أرعرض ايتسه ايفای ذمم

﴿ عربی ﴾

محمد وهو فی الكونين معتمدی
وعند حضرة ربی قايم بلدی
فمن يكن بملاذی من يكن مددی
ان لم يكن فی معادی آخذا بيدی
فضلا والا فقل يا زلة القدم

﴿ فارسی ﴾

آن مبارك نور سبحان الذی أسری خطاب
افتخار هر دو كیتی شافع روز حساب
كر نباشد دستكیرم در معاد ودرمآب
از سر فضل وكرم احوال من كردد خراب
مستحقم كردهی نسبت به تذلیل قدم

﴿ تركی ﴾

اول جهان آرای سبحان الذی أسری لوا
مرسلینك شهریاری افتخار انبیا
عرض استرحامه احسان ایدوب حسن رضا
دستكیر اولمزسه هنكام معادم ای صبا
حصر تأبید ایت بكا یعنی كه اذلال قدم

﴿ عربی ﴾

هو النبی الذی اعلی معالمه
هو الصفی الذی او فی مغانمه
كلاه ان یخذل العاصی مراحمه
حاشاه ان یحرم الراجی مكارمه
او یرجع الجار منه غیر محترم

﴿ فارسی ﴾

حاشا لله آن كزین خلق وفخر كائنات
بشمرد حرمان نصیب از فضل بیچونی برات
آنكه از امید آورد بر درش روی نجات
كاسب فیض جوارش در حیات ودر ممات
از حریم او نكردد نیز غیر محترم

﴿ تركی ﴾

ممتدر اینسه اول سلطان أو أدنی شعار
فیض اكرام جهان مشمولیدن حرمان دثار
بار تعظیمدن اولسه كیمسه كیم امید وار
روضهٔ عرش افتخارندن ایدن كسب جوار
ایلمز ابراز عودت هیچ غیر محترم

﴿ عربی ﴾

منذ الزمت فی قلبی صفایحه
واین ادركت فی عقلی نصایحه
بها فدابحث عن صدری فضایحه
فمذ الزمت افكاری مدایحه
وجدته لخلاصی خیر ملتزم

(فارسی)

تا نمودم لازم افكار مدح آن كزین
یافتم بهر خلاص خویش دردنیا ودین
از حسار معصیت افسون شیطان لعین
آن همایون مدح عالم افتخارش را یقین
همچو ذیل كعبه یزدان مبارك ملتزم

(تركی)

تاكه ایتدم فكریمه مدح بدیعین التزام
ایلدم اول حرزی جان بو بنده تعویذ السلام
بوادم اول قدری همایون نسخهٔ قدس اهتمام
قید عصیاندن خلاصیمچون ذوی الاحترام
كسوت بیت آلهی دك مبارك ملتزم

﴿ عربی ﴾

ومن به رحمة الرحمن انتظمت
معالم الفیض فی مسواه انتصبت
منه الشفاعة منه النصر واكتسبت
ولن یفوت غنا منه یدا تربت
ان الحیا ینبت الازهار فی الاكم

﴿ فارسی ﴾

دست امید غنای عاجزان خاكسار
نیست دور از فضل وجود ثروت آن كامكار
ید احسان مفخرش باشد چو ابر نوبهار
خرم وسرسبز كردد زابر دشت وكوهسار
میكنم امید زان سرخیل دو كیتی كرم

(تركی)

فیض لطفندن ای محروم ایتمشدر هیچ بار
خاك پایندن شرف سامان اولمش دست زار
سایهٔ تعظیمی درنبروی ابر نوبهار
خرم وسرسبز اولور أبرایله دشت وكوهسار
خلد أندن ذو طراوت ذو شرف أندن ارم

﴿ عربی ﴾

مدحته بكمالات قد انتظمت
وان یمدحه الاسلاف قد سلفت
به الشفاعة منه النفس قد طلبت
ولم أرد زهرة الدنیا التی اقتطفت
یدا زهیر بما أثنی علی هرم

﴿ فارسی ﴾

آن كه از فیض همایون مدیحش چون بهار
كلشن اندیشه ام شد خلد سامان زین شعار
نیست مقصودم زهیر آسا شكوه روزكار
كوست درمدح هرم أز بار او امید وار
دارم امید شفاعت من ازان عالی شیم

﴿ تركی ﴾

محض آمال شفاعتچون ایدوب حسن بیان
مدح موزون همایوننه اولدم تر زبان
شوكت دنیای دون بو قدرمی ادم ألأمان
اویله كیم دست أبی كعب ایلش آمال شان
دست آویز خسار عمر ایدوب مدح هرم

﴿ عربی ﴾

یا كعبة الصدق لم لی من أفوز به
یا رحمة الحق لن لی من اعوذ به
یا احسن الخلق لا لی من أفوض به
یا اكرم الخلق ما لی من ألوذ به
سواك عند حلول الحادث العمم

﴿ فارسی ﴾

ای مكرم تر ز خلق اولین وآخرین
كیست كردد دستكیر من بروز واپسین
غیر لطف تو كه هستی رحمة للعالمین
حادثات هر دو كیتی چون كند رو برزمین
كر بود لطف تو یاور در دو عالم نیست غم

﴿ تركی ﴾

ای كریم بی نظیر خلق محبوب آله
كر نسلطاینسه محشر روزی آثام وكناه
اولسه حالم جرم استیلاسیدن یعنی تباه
سندن اوزكا كیمدر اولسون بكا پشت وپناه
شر آشوب حوادث اینسه كر عرض ألم

﴿ عربی ﴾

امی فداك یاذا الفضل ثم أبی
یا سیدی و یا سندی ویا حسبی
ولیس غیرك عونا شافعا بی
وان یضق رسول الله جاهك بی
اذا الكریم تحلی باسم منتقم

﴿ فارسی ﴾

چون زند صبح قیامت كوس اقبال قیام
آفتاب لم یزل كردد تجلی اهتمام
ای شفیع هر دو عالم رهنمای خاص وعام
نیست جاهت را قصور وسع چون دار السلام
بر من وبر هر دو عالم بهر تحصیل كرم

﴿ تركی ﴾

حشر هنكامی ایدوب هنكامهٔ عرض وصال
انتقام اوزره تحلی اینسه ذات لایزال
جملهٔ امتلر كبكا ای رسول ذوالجلال
ملجأ جاهك تضیق ایتمسی یوق احتمال
دستكاه رفعت قدر كبكا حصر اولمش كرم

﴿ عربی ﴾

والشمس نورك كل الخلق ذرتها
وعند فضلك ما النفس مضر تهما
وما المعاصی وما الآثام شرتها
فان من جودك الدنيا وضرتها
ومن علومك علم اللوح والقلم

(فارسی)

چون ندارم ازنوای فضل ملك خیربشر
چشم امید شفاعت درصلاح خیروشر
هردو كون آمد زالطاف عمیمت یك أثر
رستكاری دو عالم نخل جودت رائمر
مختصر ازشرح صدرت نسخهٔ لوح وقلم

﴿ تركی ﴾

پس نصل اطفكدن اولمای ای نبی امیدوار
تارك كونین نه فرش عزتكدر افتخار
فیض جودكدن ایكی عالم اولمش پایدار
صفحهٔ قلبكا نورلم بزل آینه وار
مصحف علمكدن ایكی نسخه درلوح وقلم

﴿ عربی ﴾

روایح الغفران من مثواها نسمت
یاعینی لاتدمعی عن سوءة زجمت
یاقلبی لاتضطرم عن غمة صدمت
یانفسی لاتقنطی عن زله عظمت
ان الكبائر فی الغفران كاللمم

﴿ فارسی ﴾

ازهوای روضهٔ تعظیمش ازنیك اختری
فیض سبحان میكند طوفان تر باناسری
لاف نومیدی مزن ای نفس ازشیطان سری
درمحیط مغفرت كزموج رحمت پروری
اعتبار ذلت وعصیان بود از قطره كم

﴿ تركی ﴾

هرنیجه كیم در كناهك بیش وجرمك بیشمار
بحر غفران قطره مقدارنجه ایتمز اعتبار
قطع امید ایتمه ای نفس بدشیطان شعار
مغفرت كیشنده در عفو كبایر آشكار
مسلك حكمه صغائرله برابر پس نه غم

(عربی)

ما بال لی النفس ماتهوبه یغرمها
ماثم الشعر والتخدیم یلزمها
عسی لمغفرة الرحمن تقصمها
امل رحمة ربی حین یقسمها
تاتی علی حسب العصیان فی القسم

﴿ فارسی ﴾

چشم آدارم زخان رحمت پروردكار
یافت چون درعرض بخشایش كمال اعتبار
شد بوفق معصیت توزیع را آینه دار
پس رجامندم زفضل جودآن آمرزكار
تاشوم زان خان بخشایش نصیبی راعلم

(تركی)

اشبو معنی در بكا منظور چشم انتظار
كیم بحار رحمت بی غایت پروردكار
مركز توزیعه چون بولمش مقام اعتبار
معصیت وفقینه تقسیم ایتمش اول آمرزكار
پس معاصی اهلینه آشوب عصیاندن نه غم

(عربی)

ویارسول ونور غیر مندرس
ومنك لازال الهاما مقتبس
بذتك الامجد لاعلی عسوء تنس
یارب واجعل رجائی غیر منعكس
لدیك واجعل حسابی غیر منخرم

﴿ فارسی ﴾

یارب اندر بحر بخشایش مكن در روزكار
كشتی امید عفوم رابعكس آینه دار
در حساب دفتر جرم من بیمار زار
قطع فیض مغفرت را ازكرم جائز مدار
معصیت هرچند بسیار است لطفت نیست كم

﴿ تركی ﴾

قلزم ایجاده نونكی ایدوب نصرت شمار
كشتی آمالی عكس ایتمه ای پروردكار
حضرت علمكده درسر ضمیرم آشكار
ذیل غفرانكدن ایتم قطع دست انتظار
رشتهٔ عفوم حسابن ایله غیر منصرم

﴿ عربی ﴾

یامن لنا واجب ان نطمئن له
سوك عون فلا حتی استعین له
واعطف لخلقك فی الكونین من له
ولطف بعبدك فی الدارین ان له
صبرا متی تدعه الاهوال ینهزم

﴿ فارسی ﴾

ای جهان مغفرت راداور سرمد مدار
بندهٔ زارحزینت رازفضل بیشمار
مظهر لطف عمیم خویش دردارین دار
چون ورا صبر پست سامان میكند عرض فراز
كرشود خوف عذاب آخرت دعوت علم

﴿ تركی ﴾

لطف احسان ایت بو عاجز بنده كای كردكار
ارتسام ایتمش دلنده اویله بر صبر وقرار
كاخرت خوفی چو دعوت ایلسه عرض ایلرفرار
دركه عفو كده در فرش حریم انتظار
باقه تقصیرینه غفران ایله احسان ایت كرم

(عربی)

یاذات من یقدس من كل واهمة
دامر نعیم تحیات كرایمة
وارسل الغیث سلام منك قائمة
وأذن لسحب صلاة منك دائمة
علی النبی بمنهل ومنسجم

﴿ فارسی ﴾

یارب احسان كن ابهرابر تحیاتیكه هست
ازهوای نو بهار رحمتت سامان بدست
كوهر افشاند بخاك پاك آن یزدان پرست
كو نبوت راست مهر انور صبح ألست
ازشرف كرد دروان وهم بریزد دمبدم

﴿ تركی ﴾

مظهر فرمان تعظیم ایله ای رب أنام
هر سحاب فیض كیم كسب ایلمش سندن دوام
اول نبی نك باركاهنده كه در دار السلام
نشر عزو احترام ایتسون الی یوم القیام
خواه اولسون منهل وياخود كه اولسون منسجم

﴿ عربی ﴾

لاهل بیت النبی والمكرمین لهم
من اولیهم والاخرین لهم
واسترض یاخالق عن أجمعین لهم
والآل والصحب ثم التابعین لهم
اهل التقی والنقی والحلم والكرم

﴿ فارسی ﴾

ای بقدرت خالق بیچون خلق كائنات
برنبی كردی چو عرض فیض انوار صلوة
چشم آدارم كنون آری زاحسان التفات
برسلام آل وصحب اوكه ازحسن صفات
منبع حلمند و بحر تقوی وكان كرم

(١)

﴾ ترکی ﴿

عرض احسان صلوة ایتدکنبی یه چون تمام
یارب اشبو عرضمه فیض قبول ایت احترام
آل واصحابینه هم اطف ایله تبلیغ سلام
علم تقوی وکرم أنلرله اولمش اختتام
مرکز اوج هدایتده اولوب انجم علم

(عربی)

ماسبحت حضرات القدس ذات علا
ماقدست ملکوت الانس نور هدا
مانورت ظلمات القلب شمس دعا
مارنحت عذبات البان ریح صبا
واطرب العیس حادی العیس بالنغم

﴾ فارسی ﴿

تا دهد پیرایهٔ جنبش بفردوس بقا
نخل بان میمنت را بد بیضای صبا
تاطرب انکیز دأز آرایش حسن صدا
کوش شوق اشترانرا حادی ازساز نوا
دربساط مسلك تحقیق موجود وعدم

﴾ ترکی ﴿

عرض ایدوب پیرایهٔ فیض عمیم کبریا
تاکه تحریك ایلیور بان نخلنك بادصبا
سار بان حسن ترنمله چکیوب حسن صدا
دیوه قوجینه اولور غیرت دلیل اهتدا
صلی یارب علی من نوره فیض القدم

(٢)

﴾ عربی ﴿

لوکنت فی حضر اوکنت فی سفر
قد نسئل الله طول العمر فی سحر
انفاس نصابة فی افضل بشر
ثم رضا عن ابی بکر وعن عمر
وعن علی وعن عثمان ذی الکرم

﴾ فارسی ﴿

میکنم امید از اطف تو ای پروردکار
تا شوی راضی زآن سعد اختران روزکار
خلق راسردار وفخر مرسلین راچار یار
یعنی بو بکر وعمر عثمان علیٔ نامدار
عرش دین راهر یکی کرسیٔ نصرت درقدم

﴾ ترکی ﴿

فضل وجودکدن رجا ایدرم بن ای پروردکار
عرض اقبال رضا ایت تاکه واردر روزکار
کعبهٔ دین درت رکنندن که دیرل چار یار
یعنی بو بکر وعمر عثمان علیٔ نامدار
هر بری در لوح تعظیم اوزره یعنی بر قلم

وقدتم نظم شرح هذه القصیدة المباکة المسماة
بالبردة بنظم شریف مخذوم المعتصم ابن قاضی
عبدالرحیم البخاری غفرالله ذنوبهما
فی سنه ١٢٩٣

چون جواهر لاآلی منظومهٔ تخمیسات ثلثهٔ این قصیدهٔ سعادت عدیده ازقلم عجز توأم تألیف رقم رئیس الاحتساب شریف معتصم بخاری انتظام تألیف یافت حسب الاختتام کوهر کران بهای این تاریخ خجسته پاسخ بسعی نمونیٔ غواص فطرتش از قلزم تحقیق بساحل توفیق رسیده در مزاد آباد بزستان شهود ارباب خرد دکان طلسم حیرت نمونی چیدتا فرهنك کران سنك تماشاییانش بنقد کدام مضمون خریداری نمایند)(دیده امیدواری واکردنیست وبهارستان کلشن معنی تماشا کردنیست والله اعلم

زهی اشبو مدیح مفخر خلق ﷺ مبارك برده یعنی نظم اقدس
اولوب توفیق یزدان دست یارم ﷺ اولندی اوچ اسان ایله تخمس
نثار ایتدی کواکب درلرینی ﷺ صباح اختتامی چرخ اطلس
بنم عفوم مبارك نامه سیدر ﷺ بو نظم سعدت ملزوم انفس
غنا سامان اولوب پیرایه سندن ﷺ جهانه احتیاجم یتدی مس
برات افتخارمدر بو کنجور ﷺ ایکی کونه بو دولتدر بکا بس
چواولدی معتصم ختم اشبو مصحف ﷺ بکا ایتدی مبارك باد هر کس

﴾ قلم تاریخنه یازدی اولوب محو ﴿
﴾ مبارك برده ایچون اوچ مخمس ﴿

١٢٩٣

(قلم لفظندن عمل تشبیه ایله الف مراد اولوب محو عبارسیله بر عددی مادهٔ تاریخدن ساقط اولنمشدر)

آینهٔ ضمیر عرفان سمیر صیرفیان چارسوی دانش وری غبار آلود زنك تهمت خفا مباد که کوهر کران بهای این منظوم میمنت ملزوم که به نیروی سعادت تحلیٔ و بجواهر نعوت کبریا مشهود جناب حضرت افضل البشر صلی الله علیه وسلم ولالیٔ مدایح اهل بیت کرام وچار یار عظام رضوان الله علیهم اجمعین افتخار عقدهٔ ثریا مت معذرت نامهٔ امیدواری شمامه ایست که حسب الاخلاص درسیاق استرحام عفو جرایم وتقصیرات بنده کانه سابقه ولاحقهٔ خود ازان درکاه عرش اشتباه تسطیر صفحهٔ اعتذار قلم تألیف رقم شریف معتصم بخاری کردیده در مزاد آباد بزستان خرد بساط بی اعتباری چیده است اکر بکدام نقدش که خریداری نمایند جز سکهٔ صحیح العیار عفو تقصیرات منظور قلم معذرت رقم او نخواهد کردید

آلهی چون بهارم سازخرم ﷺ چو صبحم ده زفیض قدس شبنم
که تاسر سبز کردانم مقالم ﷺ زنم دم زآفتاب هر دو عالم
(١) (٢)

﴾ بیان نعت فخر المرسلین است ﴿

(١)

ای حدوثت مطلع انوار خورشید قدم
اوج قدس کبریا را پایهٔ قدرت علم
انبیا از افتخار احترامت محترم
باعث ایجاد موجودی وتکوین عدم
فرش تعظیم تو عرش وکرسی ولوح وقلم

(٢)

رفته درفردوس اخلاص ازادب بکشوده در
با زلال کوثر تعظیم کام کرده تر
در بم مدح همایون تو میریزم کهر
تا شود ازیمن او بنیاد هستی بهره ور
آفرینش را بفیض مدحتت جان پرورم

(١)

(٣)

ای دو عالم از دبستان ظهورت يك سخن
هشت جنت از كلستان حضورت يك چمن
حشر از حشمت سرای رحمت يك انجمن
شمع نورت را عروج اوج أو أدنی لكن
پشت نه كردون زتسليم زمين بوس تو خم

(٤)

مصحف تبليغ را از عزّ عالی كوهری
ختم كردانيده در مكتب پيغمبری
لشكر تكوين و ايجاد دو عالم را سری
تاجداران رسالت را همايون مهتری
دست عجزم كيرای فخر دو عالم مضطرم

(٥)

ای باوج قدس مهر انور انور آله
سر فرازان مقام لم يزل را قبله كاه
سجده بری سرايی توست ماهی تا بماه
تا برد زانجا بدولتخانه توفيق راه
تا نهد زان راه در فردوس فيروزی قدم

(٦)

ای نبی مرسل بی مثل و بی همتای رب
صاحب معراج سبحان الذی أسری حسب
قدر عزت افتخارت راست اوأدنی لقب
قاب قوسين از بياضت فرد بيت منتخب
رحمة للعالمين وصف جميلت را رقم

(٧)

كوهر مقصود تاج تارك پيغمبران
كبريای مغفرت را مدحت حرز امان
ساحهٔ فيض ابد را آستانت آسمان
آيت نورت مبارك نامهٔ تعظيم شان
(رأيت جدت همايون مطلع سرمد علم)

(٢)

(٨)

آفتاب ذروهٔ والشمس اوج والضحی
نيرّ تعظيم برج قدس اقبال دنی
باعث عرض ظهور عرش و كرسی بقا
مفخر هر دو جهان يعنی محمد مصطفا
(شكر ايزد را كه در كونين شد پيغمبرم)

(٩)

حلقهٔ امكان بباب باركاه او دو ميم
كر برون آری احد كل ميكند از آن حريم
كشته أز اعجاز انكشتش مه تابان دو نيم
سنك اندر كف تعظيمش چو موسی شد كليم
(خلق را عرش شكوه و آفرينش را عظم)

(١٠)

كرم جولان شد بر آقش أز چمن تا أنجمن
چون ضيا از ديدهٔ خورشيد و همچو جان ز تن
برق داغ از انكه نتوانت بپايش سوختن
نيست اندر باغ امكان چراغ افروختن
(مانده از فرش فلك بر عرش علين قدم)

(١١)

كرد راهش توتيای ديدهٔ انس و ملك
در سجود پايهٔ قدرش مقيمان فلك
شاهراهش شهپر جبريل رفت از وهم و شك
بازر قدر دو كيتی سنك كشيح او محك
سايهٔ سعدش مبادا دور از تاج سرم

(١٢)

آن سرير آرای دار الحكم قدس لامكان
آفتاب آوج نزهت نير نور جهان
كرده كسب نورش انجم چون زمين و اسمان
كوست در كونين فخر جملهٔ پيغمبران
لازم ذات جل اوست تعظيم شيم

(١)

(١٣)

كرد راهش مبتداء و فخر دو كيتی خبر
ماه و مهر از مصحف نورش دو حرف مختصر
كر بود موضوع محمولش بود خير البشر
فاعل مفعول فعل سعد خير و زلك شر
مرجع خاص ضمير جمع فضل و هم كرم

(١٤)

كبريا را بسكه شد بعثت سرای او دليل
كرده فراشیٔ فرش او جبين جبرئيل
كوثر فردوس رحمت شاهراهش را سبيل
ساغر او اهل حور است و شرابش سلسبيل
خضر أز آن زنده انفاس مسيحا زان علم

(١٥)

روضهٔ عرش افتخارش شش جهت را قبله كاه
كشته از بس بود نور ديدهٔ بيت آله
جبهه سای آستانش پاك باشد از كناه
هر كه رو نارد بتعظيمش رخش باد اسياه
فرض باشد احترام سايهٔ بيت الحرم

(١٦)

سايه بان فرش عرش قبهٔ عرش برين
روضهٔ رضوان بقعش را غلام كمترين
آستانش را بود نه آسمان يك سرزمين
آنكه از اخلاص می مالد بفرش او جبين
ميكند سامان فيض قدس در هر صبحدم

(١٧)

منت ايزد را كه كرديدم ز فضل او شمار
كمترين امتان آن حبيب كرد كار
اعتقادم راست نور اين يقين آينه دار
كاهل سنت هستم و هم دوست دار چاريار
زين شرف كرديده اقليم شريف معتصم

(٢)

(در مدح چهار يار كرام)

هست صديق از بهشت رحمت اول بار كل
بسته رنك از عدل فاروق چمن كردار كل
چيده از عثمان نكاه احمد مختار كل
كرده بوی مدعا از حيدر كرار كل
تا كه صبح جلوهٔ حق زد ز فيض قدس دم

(در مدح يار اول رضی الله عنه)

آن مبارك مطلع ديوان صدق چاريار
سر حق را محرم راز و نبی را يار غار
تخت تعظيم خلافت را نخستين تاجدار
يعنی بو بكر أفضل آل نبیٔ كردكار
كعبهٔ توفيق رحمن راست ركن محترم

(٢٠)

مسند پيغمبری را أولين نايب مناب
راستی از فيض صدقش رستكاری اكتساب
برج اقبال خلافت را همايون آفتاب
حضرت صديق يعنی آن شهٔ عالیجناب
وقف تشريف كف پای سكش باد اسرم

(مدح يار دوم رضی الله عنه)

آن مكرم جانشين مسند خير البشر
عرش توفيق خلافت را دوم كرسیٔ زر
جبريل دين و ايمان را همايون بال و پر
داور دولت سرای معدلت يعنی عمر
دور ايجاد عدو را سهم او قطر عدم

(٢٢)

عمر فاروق صاحب تاج توكيل آله
داده فرق فرقدان از افرش تعظيمش كلاه
عدل او از حق و باطل كرده رفع اشتباه
روی دشمن از سواد سب او باد اسياه
كرزند چون صبح دوزخ از هوای كفر دم

(در مدح یار سیوم رضی الله عنه)

حضرت عثمان سیم سلطان اقلیم نجات
ذو فراش نوری عینین فخر کائنات
علو قدر آفرینش راست خط وبرات
سجده فرسوده سرتیغش سرلات ومنات
ازسواد کلك اوفرقان اعظم یك رقم

(٢٤)

وضع رسم جلیل القدر قرآن کریم
منشی وحی سعادت نامهٔ حی قدیم
کاتب انشای بی همتای تنزیل علیم
یعنی ذوالنورین صاحب ثروت فضل عظیم
باسکان چاکران درکهٔ اوچاکرم

(٢٥)

کرده از اوج سمانا جلوه کاه سطح ارض
حکم تعظیم چهار أرکان دین سامان فرض
کشته مدح هریکی بر ذمهٔ آفاق فرض
شرم ذوالنوری سامان طراوت کرده عرض
(در چمن زا رحیا أز فضل یزدان دم بدم)

(مدح یار چهارم رضی الله عنه)

شیر عالی قدر یزدان تاجدار لافتی
ابن عم افتخار خلق یعنی مرتضی
جفت معصوم فروغ عین فخر انبیا
قتل عنتر خوانده حکم ذوالفقارش راقضا
فتح خیبر خورده بر بازوی تعظیمش قسم

(٢٧)

روضهٔ عرفا نسرای علم را باب السلام
قبلهٔ تحقیق را در بار او بیت الحرام
چار أرکان مبادیٔ خلافت راختام
ذوالفقارش راست از تسخیر دو کیتی نیام
(اقتدارش راست ازتعظیم دو عالم علم)

(٢٨)

خرقهٔ سنت به برهم تاج نعمان بسرم
امت پیغمبر یاسین وطاها افسرم
خانه زاد درکهٔ بو بکر وعبد عمرم
بندهٔ دیرین عثمان وغلام حیدرم
(تا ابد نیروی ایشان باد یارب یاورم)

(مدح حضرت فاطمهٔ زهرا رضی الله عنها)

آن همایون نوعروس حجلهٔ حق الیقین
در بهشت آفرینش افتخار حور عین
تخت عصمت را مبارك بانوی دنیا ودین
قرهٔ عینین بی همتای فخر مرسلین
(فضل نسوان فاطمه بنت نبی محترم)

(٣٠)

یوسف القابان نور دیدهٔ کان اوغلام
هرنفس روح زابخار رابحسن اوسلام
چشم مریم را بوجه او نکاه احترام
درهٔ اوراست درج مفخرت خیر الانام
(سدهٔ اوراست فرش منزلت بیت الحرم)

(٣١)

طفل نزهت رامبارك مهد علیای صواب
نفس رحم نرا چو روح نور ایمان زا چو تاب
ظل عصمت لازمش را ماه نکشوده نقاب
سایهٔ قدس انتسابش را نکاه آفتاب
مصطفارا داشت حرمت مرتضا راشد حرم

(مدح سبطین رضی الله عنهما)

آن شهنشه زاده کان نور یزدان توأمین
مصطفارا نور چشم ومرتضا را نور عین
مهر طاوها حسن خورشید یاوسین حسین
جمله عالم راست حب آندوسرور فرض عین
(کرچه باشد ازعرب یاخود بود اوازعجم)

(٣٣)

داده حسن آن دومه پیکر دوعالم را طراز
باغ فردوس نبوت را دوموزون سرو ناز
حسن تسخیران اقلیم ازل را سرفراز
هشت جنت را بخاك پایشان روی نیاز
هفت دوزخ درحریم قدسشان محو عدم

(٣٤)

مجمرا مند آند وسرو قدس درخلد برین
مشك چین افشان زتار کیسوان عنبرین
هر یکی را زیر فرمان فوج فوج ازحور عین
صف صف ازغلمان أدب سامان غلام کمترین
جمع معصوم پیمبرزاده کان زیر علم

(٣٥)

آن یکی نور نکاه دیدهٔ پیغمبری
خاك پایش رابنقد جان ملایك مشتری
قدسیان راداده تعظیمش سعادت اختری
وقف فرش آستان او ثریا تاسری
حصر توقیر جناب اوست موجود وعدم

(٣٦)

وآن دیکر قلب حبیب خاص رحمن راسرور
آفتاب اوج قرب قدس بیچون راست نور
خاطر عالیٔ فخر هردو عالم را حضور
عقل فعال نبوت رامبادیٔ شعور
قطع آندستی که باآندو روا دارد ستم

(٣٧)

دربیان عرض تحقیق فروع وهم اصول
انجم اوج هدایت خوانده صحب خودرسول
کبریایٔ کسب نور قرب رحمن را وصول
جز باین یزدان پرستان نیست درفیض قبول
فرض باشد برهمه تعظیم ایشان یك قلم

(٣٨)

باراحسانش بروی شش جهت بازاست وبس
آل صحبش قبلهٔ تعظیم اعزاز است وبس
همچو انجم درسپهر قدس ممتاز است وبس
چار یارش انتخاب کاشن راز است و بس
کریکی زین چار نپسندی بسوزی درضرم

(٣٩)

ای سفه سامان بتذویر تقاضای فساد
بسته زنارزیان بنیاد خبث اعتقاد
داده از ابلیس تقلیدی سعادت را بباد
کریکی زین چار نپسندی بباغ اعتقاد
می نهی در دوزخستان سیه بختی قدم

(٤٠)

ای که درباغ ضمیرت کرده چندین خار کل
داده از بوی ذنوبت داد استغفار کل
تانداری فیض حب نکهت این چار کل
از کل دین تو نقصان میکند ناچار کل
سنك لعنت میزنی برپای خود درهر قدم

(٤١)

در حق آل کزین سروز پیغمبران
حرف ناشایستهٔ آری زغفلت برزبان
میکنی بازند لعنت نامهٔ خودرا بیان
کرده متن شرح خبث هفت پشت خودعیان
فرض کردی برقضاسازد زبانت راقلم

(٤٢)

ازشقاوت آن سیه رویی که أندر روزکار
کرده سب آل و اصحاب نبی را اختیار
اشتباهی نیست کان جهل آفرین نابکار
شعلهٔ نار جهنم راست یعنی افتخار
لمعهٔ نیران دوزخ راست یعنی مغتنم

(١)

(٤٣)
آنکه بدمهری رو ادارد بچار أرکان دین
چون سك کوبی برهمن زاده روی زمین
کلخن کانون دوزخ راست خاکستر نشین
درکه ابلیس غفلت را غلام کمترین
بارکاه دیر لعنت را کدای بی درم

(٤٤)
آنکه ز استخفاف بصحب نبی دارد نظر
هفت دوزخ راست دار و کیر سوزش زیب وفر
جسم اومنت بجان مالك الملك سفر
غیر او نبود نحوست را سزاوار دیکر
نیست کافر لیك کردارش زکافر نیست کم

(٤٥)
باوجود آنکه امت راست عز وافتخار
ازشعار ناپسند او کند ابلیس عار
بسته أندر مانش شیطان میان سکوار
درجهنم از أسف کرید بحالش زار زار
کوید ای پور حرامی زاده بدکو هرم

(٤٦)
میرود بر باد زین رودین وهم ایمان او
خاك بر فرق سر او بادهم سامان او
نیست دراین درد غیر از سوختن درمان او
لاجرم اندر جحیم آسوده کردد جان او
کام اوزین زهر دارد تاکه همچون مارسم

(٢)

(٤٧)
نیست این دعوی بود نص صریح لایزال
اعتقاد او سعادت راست چون برجیس دال
در أدبکاه ظهور او زتعظیم جلال
غیرلب بستن نباشد معترض را احتمال
خصم را نبود مدار کفتن لا و نعم

(٤٨)
ازقصاید آنکه أندر مدحت فخر جهان
کشته ازنظم شرف نعو بذبازوی أمان
برده بود و کردمش تخمیس او باسه زبان
بسکه بود او زیب نطق وز نور حسن بیان
تابفهمش آشنا کردد اخص وهم اعم

(٤٩)
معتصم زین نظم چون دریم تعظیم سفت
خارهر مصبتش راصد چن غفران شکفت
کوش هوشش ازسروش غیب عرفان می شنفت
یافت نظم برده اکمال از پی تاریخ کفت
سنه ١٢٩٣
درمبارك بادی این تحفه تاشد مختتم

وقدتم التخمیس الفارسی
بنظم المعتصم العاصی

اولیای دولت دارالسعادة اقلیم دین مبین اولان ذوات عرفان سمات نك مرائی خواطر علیه لری صفا تزیین فیض یقین اولندیغی درکار اولوب تهمت کین زنك شکوك وارتیاب اولیه کم اشبو منظوم بهجت ملزوم ك مبادی لطیفه سی مضامین سعادت مبانی نعوت کبریا منوط حضرت مفخر البریه والانام علیه افضل الصلواة والسلام) (ایله اهل بیت عظام وچهار یار کرامك مدایح علیه لرینه برمظهر بدیع اولدیغنه بناء حسب الاخلاص عفو جرایم غیر عدیده سنك استرجا واسترحامی سیاقنده شریف معتصم بخاری نك قلم عجز توام تالیف رقندن صحیفه اعتذاره تودیع اولنوب تحریر

(اولنمش)

اولنمش ایسه ده فی الحقیقه درکاه عرش افتخار نبویه یه توجها توجیه ایدیلان معذرت نامه سنك بر نسخه وجیزه سیدرکه فضلای کرام وعرفای ذوی الاحترامك حضور شرف محصورلرینه تقدیم ایدیلمشدر

(١)

(١)
ای حدو نك باعث ایجاد وتکوین قدم
مصحف عز رسالت مبدء نکه مختتم
عرش تعظیمه بتشدك ترك ایدوب فرش حرم
محو اعجاز عروجك اولدی موجود وعدم
کبریا عرت سرایته چو وضع ایتدك قدم

(٢)
ای حبیب خاص قلب قدرت قدس أمان
کسب صورت ایدی فیضکدن هیولای جهان
أنبیا سلطانی سن سین ای شه پیغمبران
ایکی عالم برقلم اولمش غبارکدن عیان
نافراز ایتدك لوای حمد وکوسزدك عظم

(٣)
ای غبار شاه را هکدر علی وجه الیقین
افتخار انبیا واحتشام مرسلین
فرش عرشك نك سپرکیسی پرروح الأمین
هم دراسرافیل ومیکائیل هواخواهکدین
سکا جمهور ملائك درغلام بی درم

(٤)
احترامك نك عصای عونی درحسب القدیم
زبور صنع یدبیضای موسی کلیم
روح انفاس مسیحه اندن ایسمشدر نسیم
حصر دریعنی که خاك پایکه فضل عظیم
سندن اولمش خضر کبنیده حیات اوزره علم

(٢)

(٥)
ای سپالك اوزره طقوز آسمان برکهنه طاس
شربت یحیی العظام لبلرك یزدان سپاس
نعت عالیقدرك احصاسنده وهم اولمز قیاس
نور ایمان ابلیوب أندن ضمیرم اقتباس
دفتر تقصیرم امحاسی ایچون ایتدم رقم

(٦)
کرد نعلینکدن ایتمش کسب عزت توتیا
تربتکدن اکتساب فیض عزت کیمیا
عظم پاکندن شرف سامان مزاج مومیا
سکا حاجتمند هر وجهله جمع أنبیا
ملجاء حاجات عالم سین الی یوم القیم

(٧)
ای همایون کوزلرنك نك مدحی مازاغ البصر
احترام ایت اشبو عاصی بنده کاحسن نظر
دفتر احوالی در دیوان ذنب مختصر
یول أدشمش دشت تقصیرانه اولمش دربدر
متن کردار بنه شرح اولمش کتاب دردوغم

(٨)
خوابکاهلك درمکمب فیض بیچون احد
جذری نك تعدادی لایحصی وحصری لایعد
کعب آمالنه مال اولمش ازلدن تاأبد
منصب حفظینه روح أنبیا سدمسد
مرسلین انفاسی درفرشینه فراش الحرم

(٩)

کبریا حرشینه درکاهك اولوب واضح دلیل
ساحه فیضینه فرش اولمش جبین جبرئل
چشمهٔ حیوان وکوثر در سبیلنه سبیل
خضر ساقی حورساغر کش شرابی سلسبیل
کاسهٔ لعل لب حوربن کدایی جام جم

(١٠)

جبهه سای پایهٔ محرابی طقوز آسمان
کسب فیضندن شرف سامان زمین ایله زمان
سدهٔ باب السلامیدر ملائك پاسبان
اهل علیینه هر برخشتی برحرز أمان
مغفرت سامان سرایك فرشیدر لوح وقلم

(١١)

روضهٔ رضوان بقعینه دعا کوی قدیم
شمع قندیلینه مهرومه رضا جوی صمیم
ختم اولنمش لوح تعظیمینه تنزیل علیم
هرقاپوسی کعبهٔ قدسه صراط مستقیم
بیت معمور آستانینه غلام بی درم

(١٢)

سقف اعلاسینه نصب اولمش همایون هرستون
هر بری نور مجسم درسعادت رهنمون
صنع موسی مدینه یاخود درعصای کاف ونون
هر برن تعظیمنه طقوز فلك ایکمش یون
مسقط رأسینه طغرای سعادتدر رقم

(١٣)

جاده بعثت سرا یکده ملائك صف بصف
اولمش اسرافیل آهنك سرود لاتخف
مغفرت سورن صلاسیچون ایدوب عرض شرف
عالم معناده درجرم اهلی سز اتمك أسف
ایلسون عرض تأسف کیمسه کم درجرمی کم

(١٤)

لشکر نصر افتخارینه درر بدر وحنین
حلقهٔ آوازهٔ تسلیم کوش خافقین
هم تبوك ایله احدایتمش جهادی فرض عین
حب انصار یله اعوانی درر اسلامه دین
کرملك در یا بشر یا جن بومعنی در اعم

(١٥)

زلف عنبر بوی مشك افشانی درحسب المثال
لیلة القدر سعادت آیت صبح جلال
ایلمش تجویز احکام تسلسل فی المآل
سایه سی در اسم اعظم دك خفاسی لایزال
منتحب هرحلقه سندن دورموجود وعدم

(١٦)

خاتمك نقشی اولوب طغرای تنزیل علیم
کفك اعجازندن احجار اولدی موسی دل کلیم
برشهادت نامه در القابکه اولمش رقیم
ایکی عالم افتخاری اولدیغکچون ایکی میم
یوقدر راحکام قدر وعز بکه لا ونعم

(١٧)

بعثتك درباعث هنکامهٔ عرض وجود
بوالبشروجهین ملائك سن ایچون ایتمش سجود
خاك پایك ایلمش اظهار کنه فضل وجود
ایکی عالمی سنکیچون خلق قیلمشدر ودود
ذات غایی موجوداته در وجهك علم

(١٨)

ای نکاه دیدهٔ کونینه نور افتخار
غرقهٔ طوفان عصیانم بکا اول دستیار
ای شفیع مذنبین وای رحمت پروردکار
دستکیرم اول شفاعت ایله قیله شرمسار
نازنینم سین نیازم اوزره عفوك ایله ضم

(١٩)

افتخار دیدهٔ صدقم درای رحمت شعار
اعتقاد توتیای خاك پای چار یار
یعنی بوبکر وعمر عثمان علی تا مدار
هر بریسی کعبهٔ دین اوزره در برشهریار
چار یارك حرمتیچون احترام ایله کرم

(٢٠)

مطلع انوار خورشید خلافت شاه دین
قبله دینه برنجی رکن عالم آفرین
حبی در طغرای قاموس مبادی یقین
حضرت صدیق یار غار فخر مرسلین
اولیای دولت اسلامه در أمری اهم

(٢١)

یعنی بوبکر اول نخستین مقتدای چار یار
سر حقه محرم رازونبی به یار غار
آفرینش اوزره تعظیمی اولنمش افتخار
کعبه دینه اساس وقبلهٔ حقه مدار
صدر آل اعظم پیغمبر عالی حشم

(٢٢)

مسند عدل اوزره عالی مقتدای تاج ور
دولت اسلامه ایکنجی شهٔ والاسیر
حق باطلدن ایرمش عرض ایدوب حسن نظر
مسدات دولت سرایلك شهی یعنی عمر
عالمك تسخیرینه درصفدر نصرت علم

(٢٣)

عمر فاروق اعظم اعدل صحب کرام
بولمش آندن دستکاه عدل واحسان انتظام
حکم دین اوزره چوق ایتمش عرض فیض اهتمام
کورمش اسلام اهتمامندن کمال احترام
فرضدر تعظیمی اهل دینه تزیینی اتم

(٢٤)

اول اوچنجی شهریار دین شهٔ مثلی عدیم
حضرت عثمان ذوالنورین ابو الفضل العظیم
حسن خطندن شرف تحریر قرآن کریم
کلك الطافندن اولوب تصحیح تنزیل علیم
محترم داماد پیغمبر درر اول ذوحشم

(٢٥)

نوری عین رسالتله اولوب بسترعیار
کسب فیض ایتمش حیاسندن جبین روزکار
ایلمش توشیح وحی سرمدیٔ کردکار
کرسیٔ ثالثده اول شه درخلافت افتخار
زیرمشق کلك قدس انشاسیدر لوح وقلم

(٢٦)

مخزن اسرار سبحانیده دردنجی أمین
حفظ باروی حق اوزره قوت بازوی دین
شیربی همتایٔ دشت قدرت دنیا ودین
مرتضا یعنی علی داماد فخر المرسلین
ذوالفقار ینه قضا ایله قدر ایتمش قسم

(٢٧)

باب دارالعلم یزدان شیر درکاه آله
حضرت پیغمبره عم زادهٔ عالم پناه
فاتح خیبر علی زور آور بی اشتباه
کاشانه اندن اولمش فتح نصرت روبراه
عنترین قتلندن اولمش تیغ تسخیری دودم

(٢٧)

کعبهٔ تسخیر ملك ماتجیٔ ومامضی
قوت بازوی حکم دولت ودین قضا
تاجدار لافتی الا علی المرتضی
محترم داماد خاص شافع روز جزا
نور بیضای نبوت در حریمنه حرم

(١)

(٢٩)

اصل سادات عظامه مهد علیای کزین
بانوی فرزانهٔ نسوان فردوس برین
جفت عصمت افتخار جانشین چارمین
فاطمه یعنی که نور دیدهٔ فخر مبین
پردهٔ قدسه همایون نو عروس ذی عصم

(٣٠)

حورلرك افتخار دیدهٔ جان پروری
هب پیغمبرزادهٔ لرك سرور عالی فری
بنت عصمت اتسام حضرت پیغمبری
بحر تعظیم رسالتك همایون کوهری
حجله نزهتده روپوش سعادت منسم

(٣١)

اول ایکی سرو تقدس نازعلیین چمن
مهر والضحی حسین و ماه ماأوحی حسن
هر بری شمعینه در انوار لاربی لکن
جسم موزونه تار و پود عصمت پیرهن
نوری عین علی سبط نبی محترم

(٣٢)

اوج تعظیم نبوت اوزره ایکی مهر و ماه
دیدهٔ پیغمبری یه نور نیروی نکاه
روح قلب پاك عالی شبر در کاه آله
رحمت اقلیمنه ایکی شاه زاد بکلاه
اغلرم اول کیمسه یه کیم آنلره ایتمش ستم

(٣٣)

هر برینك خاك پایندن ثریا ورثری
جسم خاك الودهسینك صفحهٔ مین روشنکری
لافتی حشمت سرایینك همایون سروری
کرد راهی در پیغمبرزاده لرك افسری
آه اوالدن کیم ایجوردیقان و تکلیف ایتدی سم

(٢)

(٣٤)

فرض فردوسنده ایکی طوبی حورا اسیر
باشرف اوجنه ایکی آفتاب بی نظیر
هر برینك سایه سندن مختصر مهر منیر
سعد اکبر انتسابندن سعادت دستکیر
فرض در تعظیمی خلق اوزره عرب دریا عجم

(٣٥)

انجم اوج هدایت درلر اصحاب کرام
اشبو مضموندر کلام افصح خیر الانام
جمله سن تعظیمی فرض عین در سبی حرام
ایتمه ابراز تعند بو حدیثه التزام
بو قسه شیطانم ایدرلمن ای سفیه عقلی کم

(٣٦)

اول سفه سامان که مشق کفر ایدوب عرض شعار
زمرهٔ صحب عظامه طعن ایتسه آشکار
ایکی کون اوزره اولور رو یی سیاه شرمسار
دوزخ ایچره حالنه ابلیس اغلر زار زار
نو بهار رحمت ایتمز مزرعنه هیچ دم

(٣٧)

بو مبارك زمره یه طعن ایتمه ای شیطان سرشت
حسن آمالی قیلوب عرض مدار فعل زشت
خلد باغن ایلیوب پد رود ایدوب ترك بهشت
یوقسه ترك مسجد ایت اول عازم دیرو کنشت
یا چکل بو فعل زشتکدن سن ای شیطان شیم

(٣٨)

افتخار ایلر وجود بد سرشتکله جحیم
خواجه درسك در تلبیس شیطان رجیم
خلدك جنت سرایندن سکا ایسمز نسیم
چونکه حکم ایتمش عذابك اوزره رحمن رحیم
در که ابلیسه اولدکی غلام بی درم

(١)

(٣٩)

چوق اسف دین مبدئندن قیلدك فرض اکتساب
سب ایدوب اسلام اساسینك یازق ایتدك خراب
اشبو قولکدن ضمیرم اولدی قان بغرم کباب
تاش دکل کوکلم که تاکو سزسه بو حرفیکه تاب
فرض در تیغ قضا یه اهجکی ایتسون قلم

(٤٠)

خواه تنظیمات اولسون خواه فرمان آله
اهل اسلامك عمومن سبی در بی شك کناه
زرده قالدیکم عظام دینه اولسون اشتباه
اولدی معلوم که حاسدر برنجی روسیاه
بس خلودی در جهنم شعله سینه مغتنم

(٤١)

ایسته سك کر نیل فرض رحمت پروردکار
حلیهٔ تجدید ایمان ایت یکیدن اختیار
بو سوزکدن توبهٔ خاص نصوح ایت آشکار
زمرهٔ اصحابه اول اخلاص مند اسلام وار
اشبو حیضك توبه غسلندن اولور طهره علم

(٤٢)

ای غفور لم یزل کشاف بی تمثیل راز
ایلرم تقصیر نا معدودمك عفون نیاز
هرنه کیم چوقدر تقصیرم و تحسینم آز
باقمه تقصیریمه عفو ایت ای کریم کارساز
جادهٔ ابراز عصیان اوزره غایت مضطرم

(٢)

(٤٣)

پایه تصدیق وایمانمی ای رب انام
دین پاك احمد مختار ایله ایت مستدام
حب اصحابی ایله رفع ایله قلبمدن ظلام
چهار یار باصفانك حقی عفو ایت احترام
خاطر عالیسنی صای بنده کا ایله کرم

(٤٤)

اعتقادم باغنی ای کرد کار خیر و شر
خضر سنت آب حیواندن ایله سبز و تر
کوثر فردوس نعمایدن ایتغیل کام ور
اشبو بولدن غیری هر یول اولسه اول بولدن قوتر
فخر موجوداتك آل و صحبینه بن چاکرم

(٤٥)

اوج لسان ایله ایدوب ابراز حسن صدق حزم
ایلدم مدح بلند آوازه سی نی شرح و نظم
اشبو مدحم حرمتی غیظکی یارب ایله کظم
معتصم جرمینه قهرك ایتمه یه انشای رزم
جمله تقصیرانمك عفو یی سندن استرم

وقد تم التخمیس التزکی

چون این مدایح یمنت اوایح زکی که حضرت رسالت پناهی که مختصری از نسخهٔ سعادت نامهٔ قلم عجز رقم معتصمی است بشرف انام رسید غزلی که از خامهٔ سحر هنکامهٔ میرزا عبد القادر بیدل در بن باب رقم افتخار یافته بود بمقتضای وظیفهٔ اخلاص تخمیس آنرا از مغتنمات برومندیٔ خودپند اشته در ذیل این مقام بحریر آن همت کماشته شد که این امر جلیل القدر باعث فیروز مندیٔ آن کیمهٔ سرا پا نقصان کردد

تخمیس سعادت انیس نعت حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه وسلم

(١)

آنکه امکان رنکی ازلعل لب دلجوی اوست
دستکاه آفرینش جلوهٔ از روی اوست
هردوعالم یك نکه از نرکس آهوی اوست
کیرو دار دست‌قدرت قوت بازوی اوست
فیص‌قدس آینه‌دار حسن‌خلق خوی اوست

(٢)

ازخط صبح أزل تانقطهٔ شام أبد
دربساط مطلع أنوار تعظیم صمد
کیست صوراودم أزعایت انجادزد
آنکه امکان تاوجوب وواحدیت تااحد
صورت تمثالی ازآینهٔ زانوی اوست

(٣)

نیست اندر مسلك تحقیق عرفان رهروی
خاك پایش را نباشد محو سعی پیروی
هشت‌جنت راست ازکردرهش فیض نوی
رونق این هفت محفل از چراغش پرتوی
جوشش نه‌بحر احضر رشحهٔ ازجوی اوست

(٤)

از بساط دشت امکان تاکلستان قدم
درنظرها جلوه‌سامان میکند هر کیف کم
باش‌فیض غبار اوست چون لوح وقلم
ازسواد ملك هستی تاشبستان عدم
هرکجامژکان کشایی سایهٔ کیسوی اوست

(٥)

از کل اسرارشب تاغنچهٔ فیض سحر
میکند هر نکهتی باغ دماغ صنع تر
ازصفای‌سعی بینش بازجهد کوروکر
هرچه آیددرخیال وانچه آید درنظر
یك قلم‌جوش بهارستان رنك‌وبوی اوست

(٦)

کرتوداری خاطرعالی حق وصدق پاس
نورفیض ازوجه نیرو یش نمایی اقتباس
هرکجاهستی بتعظیمش کشاچشم سپاس
خواه‌مشرق واشمار وخواه‌مغرب کن قیاس
هرطرف روی نیازاورده‌باشی روی اوست

(٧)

آنکه‌حبش افتخارجان ونیروی دل است
کوثرلطفش بهشت‌آرای هرآب وکل است
کبریا ازجلوه‌کاه عزتش یك‌منزل است
کثرتی ازوحدتش بیرون شماری باطل است
چارسوی ششجهت هنکامهٔ یکسوی اوست

(٨)

کیست اینجا از بهار رحمتش دمساز نیست
شاهراهش‌راز فرش عجز پای انداز نیست
بررخ او بارکاه احترامش باز نیست
موج‌ازدریاوریك‌ازدشت‌بیرون تازنیست
هردوعالم درکنارش محو جستجوی اوست

(٩)

خاك‌پایش مژده‌از کردون کلاهی میدهد
کردراه اوخبراز پادشاهی میدهد
ماه‌تاماهی باین معنی کواهی میدهد
آستان‌اوسراغ ازهرچه‌خواهی میدهد
کرهمه‌دل دربغل کم کرده‌درکوی اوست

(١٠)

آنکه‌نبود درکمال عزت اوشك وریب
کرچه‌باشدمدح‌اوازمعتصم بسیارعیب
هست‌ازاشعار بیدل نقد تقلیدش بجیب
ازمن‌بیدل‌چه‌امکان‌است‌فهم رازغیب
شدیقینم کاین‌اشارت‌ازخم‌ابروی اوست

(مدایح چاریارعظام واهل بیت کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین واوصاف جمیلهٔ امام اعظم رحمة الله علیه)

(١)

کیست آن‌عرش‌خلافت فرش‌خاك‌پای اوست
مطلع اقبال تعظیم پیمبر جای اوست
قابه کاه آفرینش مسنداعلای اوست
آنکه صدق آرایشی ازطلعت زیبای اوست
فضل‌حق پیرایهٔ حسن‌جهان آرای اوست

(٢)

هفت اقلیم‌خلافت را نخستین شهریار
کعبهٔ اسلام را رکن همایون اقتدار
خازن رحمت سرای سرمدی کردکار
حضرت صدیق یعنی افتخار چاریار
درجهان ازسایهٔ سروقد بالای اوست

(٣)

صدر عالی جناب حضرت پیغمبری
داور اقلیم ایمان أز سعادت اختری
محو تعظیم جلال اوثریا تاسری
فکر انسان وملك أندیشهٔ جن وپری
چاشنی صدق سامان لب کویای اوست

(٤)

تافراز آمد باورنك سعادت أولین
کشت باآن افتخار هردوکیتی جانشین
داد برتصدیق تعظیمش سرعزت یمین
اشتهار علوقاف قوت بازوی دین
أزبلندآوازکی شهپرعنقای اوست

(٥)

کیست آن‌عدل‌آفرین‌شاهی که‌ازنصروظفر
امتیازحق زباطل کرده‌چون‌سنك‌ازکهر
ازنفوس‌قدس‌اویك‌فضل‌فصل‌خیروشر
آنکه ازتعدیل اوشد دین ودنیا بهره‌ور
عمرفاروق اسم اعظم اعلای اوست

(٦)

مقتدای دوبمین امت خیرالانام
بارتعظیمش بشاهان‌جهان دارالسلام
قبلهٔ جمهور اهل دین وایمان را امام
عرش اقبال سعادت را شهٔ یزدان پیام
حصن تسخیر دوعالم حصریك‌ایمای اوست

(٧)

ثابت وسیاره همچون ذره زان‌عالیجناب
محو کسب فیض نورعدل ونیروی صواب
ازسمر شمشیراوجان عدودراضطراب
قاف‌تاقاف آنکه ازتعدیل‌اویزادن‌خطاب
کشت‌تاتکلیف‌ایمان کرد حسن‌رای اوست

(٨)

طالع واقبال تخت دین وایمان را شرف
نورعالم تاب ذات کردکاری را خلف
پرده صیت احترامش را ملائك هرطرف
عین عصیان‌را غبارش توتیای لاتخف
فیض بی‌پایان سبحان‌فضل مستثنای اوست

(٩)

مفخر کونین‌راعالی وکیل عدل وداد
کرزلال حکم اوسرسبز باغ اعتقاد
دین ودنیا راست اندر قوت اواعتماد
داده تیغ تیز تسخیرش زحق‌وصدق‌یاد
تارك‌دین‌راشرف‌تاج فلك‌فرسای اوست

(١٠)

کیست آن باجوهرروح‌جهان شدجان سپاز
کرده انشا کلك اووحی قدیم کردکار
دوپیمبر زاده‌را شد محرم بستر عیار
آنکه درکونین ذوالنورین دارد اشتهار
خط فرقان نسخهٔ ازمطلع انشای اوست

(١١)

آن همایون منشیٔ قدرت که از صبح ازل
زیر مشق اوعطار دراست دستورالعمل
مشتری وزهره ماه مهرومریخ وزحل
مشکلات جملکی راخامهٔ اوکرده حل
دفتر حق رقعهٔ از نامهٔ علیای اوست

(١٢)

آن مبارك مصرع بیت الله دیوان نور
کاتب اعجاز تعلیم خط فرقان نور
راقم لوح ازل نقش أبد برهان نور
مونس دولعهٔ مهر ومهٔ تابان نور
منتخب ازوصف عالی کوهر سیمای اوست

(١٣)

ازغبارش آفرینش کرده کسب آبروی
خامه اش بنموده انشای فضیلت و بوی
ازمدادش خضر معنی آب حیوان جست وجوی
تاأبد درخاك پایش می نهم ازصدق روی
حلیهٔ تعظیم کیتی وقف خاك پای اوست

(١٤)

کیست کان درشهر قدرت شیره مرداز است شاه
هفت اقلیم خلافت راشهٔ عالم پناه
قدر او بشکسته اندراوج یکتایی کلاه
آنکه تسخیر فخار اوست ماهی تابماه
ششجهت یك جبهه فرش سدهٔ اعلای اوست

(١٥)

قبله عرفانسرای دلها دار اسلام
کرده اعشار شرف راکردرهش التزام
لا فتی الا علی ماهیتش رارسم تام
هاتف لاسیف الاذوالفقارش راپیام
تاآید ازموت نزهٔ استلای اوست

(١٦)

روضهٔ اورا بهشت قدس رضوان تحف
کوهرمه راست بحر و در ماهی راصدف
بزم کاه مغفرت ساز نوای لاتخف
ششجهت در بارکاه اوست نقدجان بکف
دعوی اهل عجم تهمت کمین رایٔ اوست

(١٧)

هرکه باشد درجهان توشیح ایمان راعلم
دوستدار اوست اندر لوح وهم اندر قلم
نیست لازم عرض تخصیص محبت هیچدم
افترا سنجی است بس دعوی تخصیص عجم
نیه در کوش وایٔ نشاه مینای اوست

(١٨)

رزه برجان عدو افکنده دار و کیر او
کرده تسخیر دو عالم لمعهٔ شمشیر او
افتخار حور و غلمان شیر و شبیر او
انفس وآفاق حیرت دفتر تسخیر او
از زمین تا آسمان مشتی زخاك پای اوست

(٢٠)

صدق ازصدیق اکبر مهر اوج کبریاست
عدل ازعمر ثریا تاسری نجم هداست
نور عثمان روشنیٔ دیدهٔ خلق خداست
قلزم علم علی بی غایت و بی انتهاست
آنکه باین چار باشد هشت جنت جای اوست

(٢١)

هرکه باین شیوه راضی نیست ازعرض ستم
درکلوی خویش میزند بدست خویش سم
میکند از جهل رأس رستکاری راقلم
خواه باشد ازعرب یاخود بود وازعجم
هفت دوزخ وقف آیین أد فرسای اوست

(٢٢)

انکه نپذیرد بحسن صدق فیض این صواب
حشر عصیان راست دجال عقیدت انتخاب
میکند از سوختن قلب جهنم راخراب
خواه می باشد مجوس وخواه ازاهل کتاب
عطف تفسیر أسف شرح لب کویای اوست

(٢٣)

هرکه از تصدیق این حرفم بود روشن ضمیر
شبههٔ نبود که کیتی را بود داود دستکیر
خلق را باشد بشیر بی ندیر بی نظیر
میکند سامان فیض از صدق او برنا و پیر
روشن ازشمع سعادت دیدهٔ بینای اوست

(٢٤)

کیست آن عصمتپناه حجلهٔ قدس جلال
سایهٔ اورا ندیده مهر ومه درماه سال
آنکه عکس طلعتش نا فکنده توشیح مثال
جز بمرآت نبی ومرتضی در هیچ حال
نور نزهت معجر حسن جهان ارآی اوست

(٢٥)

اختر سعدش باوج عفت اطف جلیل
پاك دامانان قرب قدس قدرت رادلیل
جوهر آیینهٔ حسنش مبرا از عدیل
میکشد تمثیل قدسش در نکاه مهر میل
چشم نامحرم ندیده سایهٔ والای اوست

(٢٦)

مهد علیای شهنشه زاده کان محترم
نورروح قلب حق هم شیر یزدان را حرم
فاطمه یعنی همایون بانویٔ عالی شیم
روح مریم در سرو حسن زلیخادر قدم
محوفیض توسهٔ تعظیم سرتاپای اوست

(٢٧)

کیست آن دو آفتاب اوج قدس کائنات
روشنیٔ چشم فضل مرسلین ومرسلات
آنکه خضر ازسایهٔ اش سامان نمود آب حیات
میکنم تعظیم حسن سیرتش اندر صفات
دیده ام محوخیال صورت زیبای اوست

(٢٨)

دیده خوانم یا دل آند وسر وقدس نازرا
یاکه جان جسم صفا سامان اهل رازرا
یا فروغ آن مهر اوج کبریا اعجازرا
یاکه در آن درج عالی کوهر ممتاز را
چونکه نور دیدهٔ اوودر یکتایٔ اوست

(٢٩)

چار باغ صنع را دوغنچهٔ عالی کهر
یاچمن زار رسالت رادونخل سبز وتر
شیر درکاه آلهی رادو شیر وی نظر
برج معراج نبوت را زهی شمس و قمر
کافتاب وماه تابان واله و شیدایٔ اوست

(٣٠)

لاله زار کبریارا غنچهٔ خندان حسن
لیلهٔ أسرای صفوت را مهٔ تابان حسن
جسم تعظیم شفاعت پروری راجان حسن
نور نیروی نکاه دیدهٔ ایمان حسن
جان ودل آشفتهٔ کیسوی عنبرسای اوست

(٣١)

جان فدایٔ طلعت خورشید سیمایٔ حسین
دیده فرش عزت نقش کف پای حسین
دل اسیر حسن ناز قد بالای حسین
جسم خاك درکهٔ فردوس اعلایٔ حسین
سراسیر سجدهٔ دربار کردون سایٔ اوست

(٣٢)

تادلم باذكر الله و محمد يار شد
صدقم از صديق وعمر مطلع انوار شد
جان زعثمان وعلى چون خضر برخوردار شد
فطرتم ازحب اهل بيت فيض آثار شد
خامه‌ام فوزعظيم انشانمايدجاى اوست

(٣٣)

در يقين آباد فيض آيين صدق اجتهاد
اهل سنت راست مخصوص اين همايون اعتقاد
ما تريدى راست زين پيرايهٔ عالمرا سداد
اشعرى رادرجهان زين فضل وفيض خيرباد
بر روان هردو و برپى روان راى اوست

(٣٤)

آنكه داد از چار برهان پايهٔ دين را سداد
جسم اورا سطح عاليه‌در باغ بغ وداد
نام اورا از سر تعظيم ميآرم بياد
يعنى نعمان قبلهٔ دولتسراى اجتهاد
رهنماى دين ملت مذهب اعلاى اوست

(٣٤)

صاف بيچون زلال چشمهٔ حيوان حق
خضرآسا كرده نوش وداده عالم راسبق
ازسر اخلاص كردانيده درحسن نسق
لايزالى نامهٔ فرقان اعظم را ورق
اهل دلجوى سخن كوى ودل داناى اوست

(٣٥)

شافعى از انقياد اجتهادش هوشمند
مالك از تعظيم تقليدش شده عالم پسند
حنبل از تقبيل فرش آستانش سر بلند
نيست در توشيح وجه احترامش چون وچند
راسىرا رستكارى فيض حسن راى اوست

(٣٦)

معتصم تاخضر ايمان داد اين راهم نشان
نسخهٔ نظم بديع شد برات انس وجان
حرف من افسانه نبود نيستم خجلت بيان
كرده‌ام نص صريح عين اعيان را عيان
آفرينش را سعادت نامه از فحواى اوست

﴿ نعت حضرت نبوى ﴾

زهى خجسته جنابى كه‌درحضور آله
زهى بلندمقامى كه‌درعروج جلال
شكسته‌زانوى عزت بصدهزارأدب
شب عروج دنى آن شهٔ فرشهٔ حشم
خط شعاع نعال براق عزت او
زدست صنع باحسانسراى لم يزلى
فلك بسايهٔ اوكسب آفتاب نمود
باستانهٔ تعظيم او نهد شب روز
شرف طرازئ أعراض رنك بوى كاش
بآن اميدكه يابدرضاى خاطر او

زاعتلا شب قدرشرف نموده سحر
باوج عرش تقدس نهاده تاج بسر
شده بجملكئ كائنات پيغمبر
زراه ديدهٔ خورشيد وماه كرده كذر
كذشته‌ازنظرچرخ چون ضياى بصر
نموده كسوت اقبال مفخرت در بر
علم فراخت چونورش زبرج طورقدر
فرشته وجه تضرع رخ نياز بشر
بود معلم درس تقرر جوهر
بود زمعتكفان درش قضاء وقدر

نموده سدهٔ تعظيم او بجبههٔ صدق
به‌ترزبانئ اعجاز كف اوست كليم
بنقطهٔ خطاووقف سطح هشت بهشت
زقطر دائرهٔ دستكاه تعظيمش
فتاده كنكرهٔ طاق دولت كسرى
فلك بسايهٔ اوكسب آفتاب نمود
بهررهى كه‌چوبحرازكرم نهادقدم
زهى ستوده‌عادى كه‌روزحشر كنند
بهشت سبز كنند نوبهارخصلت او
غبار برق براق وراشب اسرا
بآن اميدكه كيرد رضاى خاطر او
ميان عروهٔ قنديل باركاه ورا
بچارعنصر ابجادداده خاك رهش
باستانهٔ كردرهش نهاده جبين
نه نقش مقدم زوارسعدروضهٔ اوست
پيمبر بكه سعادت بكينه امت
ملك بسايهٔ رحتسراى تعظيمش
شهنشهى كه بود سايهٔ مبارك او
سر بكه فرش سم توسن مبارك اوست
شب عروج زاحسانسراى لم يزلى
بكارخانهٔ تقدير اوج سرمدرا
پى مكاسبت حسن حال امت خويش
بكاه دعوت اعجاز نخل قامت او
بود جواهر روح زمين خلدبرين
زرشتهاى نكاه فرشته بافته‌اند
اكرز سايه‌سروش نميكرفت شرف
زپردهٔ دل كروبيان نموده قضا
اميد وارئ لعل لبش نمى بودى
بنسان ريزهٔ هرذره روزن حرمش
شرف طرازحضورسعادت آيتنبوى

همان معامله باطفل سينهٔ مادر
چوصاحب يدبيضازبان كنك حجر
چوسلسبيل سبيل سبيل او كوثر
بدور معزات نه فلك بود محور
شب تجمل تشريف اشرفش زز بر
علم فراخت چو انوار اوز طورقدر
نه بسته صورت سنك رهش بجز كوهر
بلند از قدمش خسروان عالمسر
هرآنكه آب زند بر رهش زديدهٔ تر
چوطوطيا متبرك شمرده شمس وقمر
بود زمعتكفان درش قضاوقدر
بنورديدهٔ خورشيد بسته روشنكر
زكبرياى سعادت بكائنات خبر
پى ترتب نير واميد فيض سحر
نهاده نيراعظم بخاك پايش سر
بود ز صبح ازل تاشبانكهٔ محشر
نهاده عين تضرع كرفته نورنظر
چواسم اعظم يزدان خفى زنور بصر
بكبريا شكنند كوشهٔ كلاه ظفر
نموده كسوت عالئ مفخرت دربر
چو اوشرف نپذيرفته هيچ پيغمبر
بكشيح نازك نازآفرين و بسته حجر
چوسرونا زروان كشته پاى انك شجر
غبار او نبود درجحيم خاكستر
ضيافتيلهٔ شمع مزار آن سرور
مزاج خضرنمى شد زآب حيوان تر
بپوشش حرم كبرياى اواستر
زدى بسنك جفا حور كاسهٔ كوثر
چرايه بخش فروغ سعادت اختر
مشرف است بفيض نكاه پيغمبر

ثناش واجبهٔ ذمت سعادت ما ست
بود چو فرش بدولتسرای تعظیمش
بکسب فیض بنان قضا اشارت او
بساحهٔ حرم عزتش بود فراش
خوش کشته ز انفاس او چراغ عدو
شهٔ سریر جلال محمدی صدیق
ستوده منشی تنزیل لم یزل عثمان
خجسته نیر عدل آفتاب طالع داد
میم خلیفهٔ ورنك عز احمدی عثمان
خلیف چارمین افتخار هردو سرا
کز بده باب معارفسرای علم آکه
بکارخانهٔ دار القضای کون ومکان
بمدعاکدهٔ کائنات از تعظیم
همیشه جان ودل معتصم فدایش باد

هرآنکه مفخر کونین را نمود، نظر
ز عجز افسر جمشید و تاج اسکندر
شود نکین سلیمان چو حلقه‌اش بردر
فلك بماه و بمهر وملك ببال وبه پر
شود بدیدهٔ آوز شام سرمه سحر
رفیق خلوت حق یار غار پیغمبر
دو نور چشم نبی را کرفته است ببر
دوم مقیم مقام پیمبری عمر
بغیر حق زحیا او نکرد، هیچ نظر
ز نوعروس رسالت کرفته او معجر
شه زمانه علی شیر لم یزل حیدر
بریده غیرت شمشیر او سر عنتر
دلیل قوت بازوی او بود خیبر
ز صبح روز ازل تا شبانکهٔ محشر

نعت حضرت نبوی

وجودك باعث خلق جهاندر یارسول الله
عروجك آخشامی معراج تعظیم جلالکدن
کف اعجاز آیین سعادت آفرینکه
غبار کمترین شاعرا، سدره تعظیمك
مسیح وموسی استقبال تشریف قدومنکچون
زهی محشرده رحمتخواه جمهور جهاندرسن
نکهبان مقام متنك سبوح ایله قدوس
بدك کانی ساچوب یاقوت عرض اعتبار اوزره
اعز مرسلین سلطان خیل انبیا یعنی
بقا اوجنه چون پرواز قیلدی طایر روحك
شعاع آفتاب شرع عالیٔ همایونك
غزا یومی اولوب ناموس اکبریك اجلالك
اراوب دستکده تیغ اقتدار قدرت یزدان
براقك قایدی در حرف سبحان الذی اسری
هوایٔ انفس وآفاق شرع وملت پاکك

ظهورك غایت کون ومکاندر یارسول الله
برنجی پایه طقوز آسماندر یارسول الله
حصا بر طوطئ شیرین زباندر یارسول الله
جواهر سرمهٔ عین زماندر یارسول الله
کهن سالار ایکی کاروانددر یارسول الله
دم آخرده هم حکمك رواندر یارسول الله
معینك عون خلاق جهاندر یارسول الله
کفك بحری در رحمت فشاندر یارسول الله
ادك پیغمبر آخر زماندر یارسول الله
فراقکدن ملائك قلبی قاندر یارسول الله
ضیا بخش ضمیر انس وجاندر یارسول الله
باشکده ابر رحمت سایه باندر یارسول الله
قضا تیر وقدر هم بر کماندر یارسول الله
رکابکده ملك خیلی رواندر یارسول الله
شرف بخش زمین وآسماندر یارسول الله

قضا دیوان تعظیم همایونکده بر کاتب
شفا عتخانهٔ لطفکده هر عاصیٔ جافی نك
کمال عزتك ای شهریار انبیا چاکر
اولوب آزرده کشیح نازکك سنك قناعتدن
دلیل اختر سعدافترانك سورهٔ والنجم

قدر هم انده عالی کاردانددر یارسول الله
صلاح اهلی ایله قدری سیاندر یارسول الله
جمیع کاینانه مستبان دریارسول الله
دلاك امتلری فکر یله قاندر یارسول الله
علو یکه‌دنی عطف بیاندر یارسول الله

نعت آخر حضرت نبوی

شهنشاهیکه فرشش داده عزت عرش عالی را
همایون آفتاب اوج سعد برج اوأدنی
زاعجاز شرف پیمایی ایمایٔ انکشتش
عدودر فرش عرش کشته ازغفلت سفه سامان
چوطوطی سنك در آینهٔ کف همایونش
زفته مکتب ونانوشته خط نادیده تعلیمی
زهی خورشید تابانی که صیت ظل تعظیمس
شب اسرا شرف بخشیده از تشریف مالیش
قضا بنموده درشرطیهٔ قانون پیدایی
زنعتش معتصم تاکسب سامان شرف کردم

جهان آرایی عکس رخش بیضامثالی را
که نورش علت غایی ست صنع لایزالی را
مهٔ تابان بکردون بسته آیین هلالی را
خمار خواب خرکوش است شیردشت قالی را
شده دهر آفرین پیرایهٔ شیرین مقالی را
بود استاد دار العلم حق صاحب کمالی را
علم افراز کردون کرده اوج بی‌زوالی را
بساط واجب التعظیم قرب ذوالجلالی را
غبارش رامقدم ازدو عالم خوانده تالی را
بکرسی می نشاند خامه‌ام هر بیت عالی را

تاریخ عربی جلوس همایون شهریاری للمعتصم البخاری

لقد فضل الله امالکم
ارادالآله الروف الرحیم
له الحمد قدصار سلطاننا
علی مسندالدین اذ اعتلا
وامحی اعادینا حکمه
فخلد آلهی امانیه
علی شان تاریخه نزلت

ویا ایها الناس لاتقنطون
مرادا به الخاق قد یفخرن
بسعدالزمان وخیرالقرون
بفتح ونصر ورای العیون
وصار واضلیلا وهم یعمهون
علی مایشاه وماتشتهون
ویومئذ یفرح المؤمنون
١٢٩٣

عقول فحول ارباب معارفه خفی اولمیه کیم

اشبو یدی تخمیس میمنت انیس شهر یار دولت افتخـا وشهنشاه ملت مدارمز قبلهٔ سلاطین صاحب قران سلطـان مراد خان خامس حضرتلرینك جلوس مسعدت مأنوس همایون خسرو انه لری ایله سریر سـلطنت خلافت عظمای اسـلامیه موفق اولـدیغی نك تاریخ تعظیم بامیخ کزبده سن مقتضـای سعادت احتواسنجه حسب الافتخـار معتصم بخاری نك خامهٔ عجز هنکامه سـندن رقم طراز صفحهٔ احتشام اولوب ظهوره کلان بو مدحیه درکه هرمصرعی ایفای تاریخ مبروك ایچون کافی ودخی هرمصر عك حروف معجمه سی و یاخود مهمله سی آخرمصرع لرك هر بینك حروف معجمه و یاخود مهمله سـیله برصورت صحیحه ایله جمع اولندیغی حالده دخی تاریخ مذکور اداسـینه افادهٔ وافیه سی اوله رق جلوس همایون شهریاری ایچون یالکز ٤٧٩٥ کره افاده تاریخ مذکوره مظهر بدیع اولدیغی جالب دقت نظر ملاطفت اثر ارباب عرفان اولوب حضور فحول عقـلایه تودیع اولندی ایسه ده خطاسنه مطلع اولانلردن تصحیحی رجا اولنور

(١) معجمه — مهمله

٦٤٦ ای علم حشمه معزز کامکارم بیك یشا ٦٤٧
بی عدیلم شـاه دهر آباد کارم بیك یشا
سایهٔ باری صواب آشـکارم بیك یشا
٦٤٦ دائم اول ای شاه ملك برو بارم بیك بشا ٦٤٧
٦٤٦ پادشاهم بیك محل آل رأی دارم بیك یشا ٦٤٦

(٢)

٦٤٦ ای معزز پادشه ای شـهر یار احلم ٦٤٧
صائب التدبیر قطب آیین نهاد اکرم
حامیٔ صـوب مبین دین وتقوی پرورم
٦٤٦ واهب خیرم زهی دور اعزی احکمم ٦٤٧
٦٤٧ حق اقالیم بر نجی ملك دارم بیك یشا ٦٤٦

(٣)

٦٤٦ فرّاقبالی تودد رسم دورانی کزین ٦٤٧
باعث زین مدار سـکهٔ روی زمـین
ابهت عین مدن سامانی ذربار یك بین
عالم رای مبین ودر بهبودی ثمـین
٦٤٦ شاه اول بیك یل ادب ورکامکارم بیك یشا ٦٤٧

(٤) معجمه — مهمله

٦٤٦ شـیوهٔ عدلی مشـار زبور ایام اوله ٦٤٧
٦٤٧ جمله بدکیشی کدر اعلامی صبحی شام اوله ٦٤٦
٦٤٧ دور توقیری مبین اسمی أبدا انجـام اوله ٦٤٦
٦٤٦ هرزه کوش اعدای بد ایامی زهر آشام اوله ٦٤٧
٦٤٦ قبلهٔ بنده قریبم هم نکارم بیك یشـا ٦٤٧

(٥)

٦٤٦ کل بابی سود اوله ای شهر یارم اشبو یل ٦٤٧
سود ایله بهبود اوله ای شهر یارم اشبو یل
٦٤٦ هب سهامی بود اوله ای شهر یارم اشبو یل ٦٤٧
٦٤٧ اسمی بود جود اوله ای شهر یارم اشبو یل ٦٤٦
٦٤٧ اشبو یل له یاور امجد مکارم بیك یشـا ٦٤٦

(٦)

٦٤٦ کای مغر سعد آثاری مبین سلطـانمز ٦٤٧
زیب ذوات اکرم راه یقین سلطـانمز
یوزیدن انوار طاعت در بهین سلطانمز
بازوی تقوی مراد مهر دین سلطـانمز
٦٤٦ علم ممدوحی معزز کامکارم بیك یشـا ٦٤٧

(٨)

٦٤٦ ای شه والای بربی شبه عالم کبر اول ٦٤٧
٦٤٧ یعنی نهج ملکه عالم حب بی تقصیر اول ٦٤٦
٦٤٦ پایهٔ اقبـاله قایم مـدحی در تعبیر اول ٦٤٧
٦٤٧ باب عالیه خدیو جوهری اکسـیر اول ٦٤٦
٦٤٦ پادشـاه حربی عالم باد کارم بیك بشـا ٦٤٧

(٩)

سلطنت تاریخنه هر مصرعم دُرّ ای همام
اجتمـاع معجم ومهمله توضیح مرام
جمله سندن فهم ایدر عقل معارف احترام
ذرت بیك له یدی یوز طقسانله بش تاریخ تام
سال تبریك جلوسـه تاجدارم بیك یشا

شهریار کیتی ستان سلطان مراد خان حضرتلرینك جلوس همایون خسروانه ملوکانه لری ایچون معتصم بخارینك تنظیم بیوران تاریخ مسدسیدر

١

بشارت مژده سی جمهور اهل دین وایمـانه
نوید فتح نصرت دو دمان پادشـاهـانه
صـلای مغفرت یعنی جمیـع تاجـدارانه
که طالع اولدی سلطان سعادت تخت دورانه
مسـلم اولـدی دولت شهریار شهر یارانه
شه روی زمین خاقان دین سلطان مرادخانه

٢

زهی بخت بلنـد وطـالع فرخنـدهٔ خرم
شرف کسب ایتدی اندن تاج تخت عالم و آدم
مسرت عرض اقبال ایلدی یعنی چکلدی غم
جلوس ایتدی چو تخت دولته اوزره خسرو اعظم
مبـارك ایله یارب اشبـو تاج دولتی هردم
امیرالمؤمنـین اول سـایهٔ بیچـون یزدانه

٣

اولندی لطف یزدان یاور اول شاهنشه دینه
که توقیع جلوس ایتدی سریر عزت آیینه
خلافت کنز لایفناسی چیقدی ملك تعیینه
اولوب اعدانك افکارندن امحا بغض ایله کینه
دیدی تا چرخ اخضر در مز بن ماه و پروینه
مراد دین ودولت اوله دایم تخت دورانه

٤

جلوش خسروی چون زینت آرای جهان اولدی
شریعت کسب قوت ایتدی دین صاحب قران اولدی
مسرت عرض ثروت قیلدی غم بی خان ومان اولدی
کدر مغموم اولندی عیش وعشرت شادمان اولدی
مرادینه ارشدی دین ودولت حق عیان اولدی
طلسـم قـدرت حشمت سرایی ملك امکانه

٥

اوله یارب جهان دولت سرایی نك ثنا خوانی
حیات خضر عمر نوح جذر کعب آوانی
قوی بنیاد اوله اجرای شرع ودینه فرمانی
شرف بولدی قدومندن سریر ملك خاقانی
ایدوب سامان ثروت لطف حقدن حکم دورانی
مطیعی جمله خلق عالم اولسون شاد کامانه

٦

خلافت تختینه کیم کعبهٔ دین ایله دنیادر
شهنشاه جهان سلطان مراد خامس احرادر
همـایون خسرو دین دار عالم کیر دانادر
جهـان آرای دولت شهر یار کشور آرادر
که دین احیاسینه هر حکمی اعجاز مسیحادر
ایکی عالمی معمور ایلدی چون کلدی فرمانه

٧

تعالی الله زهی سلطان عالم خسرو غازی
عدالت اوزره فرض اولمز که اولسون مثل وانبازی
جهان دولته چون ایلدی تعظیم اغازی
مسیح ملك اولوب احیای ملت قیلدی اعجازی
جمیع شهریارانك اولندی شاه ممتازی
جلالتله اوتوردی چون سریر ظل رحمانه

٨

فلك ایتدی نثار مقدمی عقد ثریایی
تصدق ایلدی بحر افسر بچون در یکتایی
زروسیمی نی کان ساچدی کوروب خاك کف پایی
سمندین نعلی چون عرض ایلدی کردون یکی آیی
بزومند جلوس ایتدی چو تخت عالم آرایی
ابد بنیاد اوله یارب بو دولت اول جهانبانه

٩

عموم خلقه تبشیر ایلدی ابراز ایدوب اعلان
کمال عرض تعظیم ایلیوب دلالهٔ دوان
کدا یفای تشکر ایلکیز تصدیق ایدوب سامان
اولندی شهر دینه چون مراد سلطنت سلطان
مرادینه یتشدی ملت اسلام ایله ایمان
همای ظل یزدان سایه سالدی فرق شاهانه

١٠

آلهی خانمز سلطان مراده عزت وشان ور
حیات خضر وعمر نوح وهم ملك سلیمان ور
زمان دولتینه نصرت بیحد وپایان ور
معز قیل وجودن دستگاه عدل واحسان ور
جمیع ملکتینه ثروت ملك فراوان ور
که تسخیر ایلسون یوزیك جهان اعدایی هر آنه

(١١)

اویاندی بخت وطالع آچدی کوز اقبال یار اولدی
که چرخ دینه خورشید مراد آشکار اولدی
جهان معدلت سلطان مراد خان شهریار اولدی
سریر پادشاهیده شرفله برقرار اولدی
انك وصفینه کلکم لجه سی کوهر نثار اولدی
ایدر هر دانه سی عرض تفوق در غلطانه

(١٢)

ظفرور با آلهی دشمنینه آل عثمانی
که رفع ایتسون جهاندن قوتی کفر ایله طغیانی
هم آباد ایلسونلر خطهٔ اسلام وایمانی
موفق ایله نصره لطف ایدوب توفیق ربانی
چوقیلدك تخت دینه پادشه سلطان مرادخانی
مشرف ایله یارب دولت عمر فراوانه

(١٣)

زهی اولدی موفق اهل ایمان الطاف مولایه
عدالت حکمی عرض ایتدی تجمل روی دنیایه
مظفر اولدی اسلام ایله ایمان اهلی اعدایه
مراد سلطنت کوستردی یوز اعلا وادنایه
توصل ایتدی دنیا ایله دین فیض تمنایه
حیات اوزره ینه امنیت اولدی حاصل انسانه

(١٤)

آلهی شهریار ملك دین سلطان مرادخانی
عدو قتلیله عالمکیر اوله شمشیر برانی
اولوب آباد تعدیلیله اقلیم مسلمانی
رکاب دولتینه قوشدره کردون کردانی
ایدوب پیرایهٔ حکم عدالت نص فرقانی
جهان فتح ونصرت سایهٔ تعظیم یزدانه

(١٥)

آلهی پادشاهم دولتك عالم مدار اولسون
وجودك خضردك آفاق اوزره اشتهار اولسون
سریرك سایه سینه دین ودولت پایدار اولسون
درك پابوسی خورشید جهانه افتخار اولسون
همیشه روزکار حشمتك هنکامه دار اولسون
سرای عزت دورانه دایم پادشاهانه

(١٦)

دیدی عقل مدایح پرور تحقیق پیرایم
اولوب دار الفنون خدمت تاریخینه قایم
جلوس شهریار دینه درشا یسته انشایم
ایکی تاریخ ایچون ای معتصم بو بیت اعلایم
مبارك ایله یارب ملك عز سلطنت دایم ١٢٩٣
جهانبان ابد حامئ دین سلطان مرادخانه ١٢٩٣

تاریخ فارسی جلوس همایون

خجسته سایهٔ یزدان ستوده ظل آله
ملاذ دولت ودین شهریار عالمکیر
چو بر سریر خلافت نهاد پای جلال
جلوس میمنت آیین خسروانهٔ او
خرد بروز جلوسش بتخت دولت ودین

شهنشی که جهان جاکرش توانی کفت
که مدح اوهمه کس سبعهٔ مثانی کفت
جهان مخلد وآفاق جاودانی کفت
ظهور سلطنت ظل لامکانی کفت
که بامر ادول خود رسید امانی کفت
١٢٩٣

تاریخ فارسی دیکر جلوس شهریاری

داور عالم شهنشاه جهان سلطان مراد
خسرو کیتی که از پیرایهٔ تعدیل او
فتح نصرت رامدار ودین ودولت رامدیر
بر سریر سلطنت چون آن شه کردون غلام
اندر اوج طارم تعظیم همچون آفتاب
چون نمود اندر فراز تخت سلطانی جلوس
رفع شد غم محو کشت اندوه از طبع جهان
در بساط آفرینش آن معز سلطنت
رفع ظلم وضم جود فتح شوکت نصب عدل

سایهٔ بیچون یزدان ظل تعظیم آله
کرده از اندیشهٔ آفاق رفع اشتباه
شرع وملت رامعین عز وحشمت راپناه
ماند از نیروی سرمد مقدم اقبال وجاه
می شکفت آوازهٔ تشریف سعد او کلاه
از سواد خجلت خود روی دشمن شد سیاه
شادمانی کرد اقبال وفرح شد روبراه
بست تا آیین عدل وکرد بر عالم نکاه
بهر تاریخ جلوسش معتصم آمد کواه

ظ ج ش ١٢٩٣ ع

مدحیه دیکر از برای شهریاری

زهی حمد اول جهانبان ابد شاهنشه سرمد
تقدس ملکی نك بی مثل وبی همتاز بردستی

سر برآرای عرش لم یزل خلاق سبحانه
که تحقیقندن ایتمك بحث غیرندندر افسانه

رنجی لامکان سرمد سرای نك جهانداری
تکین افسرده دارالصنع حیرت دستکاهندن
زهی اول لامکان کیم هر کیمه ایری مکان و برمش
حکیمی کیم سنین واشهر وایام وآصالی
طلسم جلوه کاه عرض توحید ظهورنده
صلوة اول فخر جمع انبیا تاج سر عالم
ساچردر نطق استعداد هر مصنوع شکرندن
زهی سلطان صاحب دولت ودین همایون کیم
شرف قدرندن ایتمش کسب نور نیر اعظم
ایدوب کحل الجواهر سعد اصغر خاك پایندن
اوپوب نیرو وطالع فرش تعظیم قدومندن
مهی اقباله نور چشمی یومی بخته هم بستر
ظفر خدمت شعاری فتح ایله نصرت فداکاری
زهی نظم بدیع کوهر نایاب خبریت
فلك انجم جواهر پاره سین عرض نثار ایتمش
زهی طالع اکا کیم سعدا خترلق اولوب رهبر
ملك مدح وفلك تعظیم ودوران عرض تهنیت
ملاذ دین ودولت رهنمای حشمت وصولت
سپهسالار میدان خلافت خسرو دوران
سریر آرای اورنك خلافت قبلهٔ عالم
جلال اورنکی اوزره شهریار معدلت عمر
شهشیر خداشمشیر اعدا سوز کافر کش
ندیمی غوث سامان همنشینی قطب پیرایه
جهانبانلقله عالمکیرلك دیرین دعاکوی
شکوهی نك قیاسی شرع اوزره اقترانی در
ایدر اعدایه ابراز اقتدار تیغ تسخیری
دکل ممکن که اعدا ایتسه کتمان فیض اجلالی
جلالت حصر رفتاری سماحت وقف کرداری
وجودی نیر اعظم مقامی قبلهٔ عالم
مهابت دست پروردی شهامت پس آوردی

که قصر قدس بی تمثیلی در بیکاخ وکاشانه
بوطقوز نیلکون کاخ زبرجد سقف برخانه
ملك که چرخی جنه زرقی روی ارضی انسانه
سپهر ومهر ك ایتمش جنبشندن وضع میزانه
شهادت نامه در هر ذره برخورشید تابانه
همایون قرهٔ نور نکاه عین یزدانه
جلوس شاه سعد امالی تکریم ایتدی دورانه
اولمش سعد اکبر شمع واودینه پروانه
قوشوب نوروز تشریفنده بیباکانه هر یانه
سعادت اعتقاد راحت ایتمش وصلتی جانه
سوروب یوز میمنت پایینه یمن وسعد دامانه
شبی دولت ایله همخوابه صبحی فیضه همخانه
رفاهیت عسکر پروری وقحط اکابرکانه
مکرم مدحت عالی اوصافندن افسانه
جلوسی آخشامی خاك کف پایینه مردانه
شرف تبعیت اولدی دین ودولت اول جهانبانه
ایدر اشبوجلوسیچون شهٔ خاتم سلیمانه
شهٔ روی زمین عالم پناه دهر فرمانه
جهان فتح ونصرت شهریار شاه شاهانه
پناه خلق یعنی سایهٔ تعظیم رحمانه
ابوبکر وعلی توقیر شاه آل عثمانه
امیرالمؤمنین حامی دین سلطان مرادخانه
دلیل دولتی خضر ورجال الغیب دریانه
زمانه سایهٔ عزنده نیرومندو فرزانه
که اولمشدر مظفر دین ودولت اشبو برهانه
اوخاصیت که صرصر عرض ایدر شمع فروزانه
کدقالمز ماه تابان نك شعاعی زیر دامانه
سعادت چاکر یاری شرف شمعینه پروانه
شکوهی سلطنت توأم قبولی فرض اعیانه
کرم غاشیه بردوشی عظم تاجینه در دانه

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt No. 3351
Eski Kayıt No